

294/73

CZESKA I SŁOWACKA GRAFIKA WSPÓŁCZESNA

ze zbiorów Galerii Narodowej w Pradze
i Słowackiej Galerii Narodowej w Bratysławie

CZESKA I SŁOWACKA
GRAFIKA WSPÓŁCZESNA

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI

CZESKA I SŁOWACKA
GRAFIKA WSPÓŁCZESNA

ze zbiorów Galerii Narodowej w Pradze
i Słowackiej Galerii Narodowej w Bratysławie

listopad 1973

CENTRALNE BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
Warszawa „Zachęta”, plac Małachowskiego 3

Wystawę przygotowały i opracowały katalog
dr EVA ŠEFČÁKOVÁ i dr JANA WITTLICHOVÁ

CZESKA GRAFIKA WSPÓŁCZESNA

Wybór kilkudziesięciu autorów i ponad stu dzieł dokonany z tak bogatej całości, jaką stanowi czeska grafika współczesna, nie może być jej pełnym przeglądem. Usiłuje jednak w dwu częściach, retrospektywnej i aktualnej, ukazać niektóre z głównych tendencji, jakie określały jej rozwój i kształt dzisiejszy. Trzeba sobie zdawać przy tym sprawę, że czeska grafika od początku podążała, w żywym wzajemnym kontakcie, drogą pozostałych dyscyplin plastycznych, zwłaszcza malarstwa i że nigdy nie zatrzymywała się przy kwestiach jedynie natury technicznej, ale — wprost przeciwnie — uczestniczyła w rytmie ideowych przemian sztuki czeskiej. Ze względu na swoje specyficzne środki wyrazu artystycznego i przekazu grafika znajdowała się nawet w pewnych okresach w awangardzie rozwoju, czy to w okresie secesyjnego symbolizmu i ornamentalnej stylizacji, czy w społecznym nurcie lat dwudziestych, czy też w ostatnim dziesięcioleciu, kiedy to zwłaszcza młode pokolenie intensyfikuje poszukiwania nowych technik i środków wyrazu i kiedy nieustannie wzrasta społeczna reperkusja czeskiej grafiki nie tylko w kraju ale i za granicą.

Najsilniejszą tendencją w początkach czeskiej grafiki współczesnej był nurt symbolizmu, mający swoje bogate źródło w ówczesnej literaturze. Około 1900 r. i na przestrzeni następnego dziesięciolecia pojawiło się kilka wybitnych indywidualności twórczych. Vojtěch Preissig wyszedł z dekoracyjnej stylizacji Art Nouveau w którą wprowadził go w Paryżu Alfons Mucha. Wkrótce jednak zanurzył się w klimacie baśniowej symboliki tworząc w latach 1900—1906 znakomitą kolekcję większych rozmiarami kolorowych akwafort, wykraczających poza granice obiegowego do tej pory pojęcia grafiki kameralnej i zapowiadających przyszłe zastosowanie dzieła graficznego w kompozycji współczesnego wnętrza. Czarno-białe drzeworyty Františka Bílka, powstające równoległe z jego pracami rzeźbiarskimi, wyrażają poprzez swoją symbolikę patetyczne prorocтва mistyczno-religijne. Czeską grafikę symboliczną reprezentuje również twórczość Josefa Váchala, czerpiąca ze źródeł okultyzmu, herezji średniowiecznych i własnych halucynacji. Ku innym celom zmierza twórczość Františka Kupki, która od secesyjnej stylizacji i symbolicznej treści przechodzi w 1912 r. ku niefiguracywnym wizerom kosmicznym. Świadectwem dalszego uwalniania się jego grafiki od malarstwa na rzecz czysto plastycznej kompozycji elemen-

tarnych form i kształtów są „Cztery czarno-białe zdarzenia” z 1926 r. Dla rozwoju czeskiej grafiki współczesnej i stworzenia jej profesjonalnej bazy w pierwszych dziesięcioleciach naszego stulecia zasadnicze znaczenie miał przykład i działalność pedagogiczna Maxa Švabinskiego, pierwszego profesora samodzielnej pracowni grafiki w praskiej Akademii Sztuk Pięknych, otwartej w 1910 r. Twórczość graficzna Švabinskiego, stanowiąca duży zespół prac, wyróżnia się — w przeciwieństwie do jego wczesnosymbolicznego malarstwa — realizmem (przede wszystkim w portretach) oraz cechami neoklasycystycznymi.

Inicjatywa, jaką u schyłku pierwszego dziesięciolecia wnieśli do współczesnej sztuki malarze z awangardowej „Grupy Ośmiu”, będącej początkowo pod wpływem ekspresjonizmu, później zaś kubizmu, wydała w dziedzinie grafiki poważniejsze owoce w przedwojennych kubistycznych akwafortach Emila Filli i Bohumila Kubišty, jak i w ostatnich latach wojny oraz u progu lat dwudziestych, kiedy to oba te kierunki znalazły zastosowanie w warunkach nowej orientacji sztuki. Z bezpośrednich przeżyć okresu pierwszej wojny światowej i pod wpływem nowych idei politycznych zainteresowanie młodego pokolenia zwraca się ku powszedniej rzeczywistości otaczającego świata; na miejsce formalnych problemów kompozycji obrazu zjawia się teraz na pierwszym planie zagadnienie treści, która właśnie w ujęciu graficznym osiąga znaczną reperkusję aktualną. Miasto w nowej atmosferze powojennego życia z rozrastającymi się przedmieściami i niełatwą egzystencją ich mieszkańców jest tematem pełnych ekspresji drzeworytów i litografii J. Rambouska. V. Silovský, który już u schyłku wojny tworzy sceny z żałobnego losu uciekinierów, później przywozi z Ostrawy i jej okolic grafiki ukazujące świat hut i okręgu przemysłowego. Zainteresowanie tematyką społeczną ożywia również pokolenie malarzy, którzy wystąpili tuż przed wojną. Rzeczowa umiejętność obserwacji, prostota charakteryzuje zmysłowe przedstawienie kobiety w litografiach R. Kremlički, dramatyczną ekspresję linorytów Josefa Čapka które przenika również uczuciowy stosunek do aktualnych problemów społecznych. Także magiczny realizm litografii Jana Zrzavego wywodzi się z konkretnych przeżyć i doznań uważnego obserwatora codziennego życia.

Inną grupę grafików pociągnęła wieś, charakterystyczna dla niej harmonia natury i człowieka, rytm prac uwarunkowanych zmianami pór roku. Znalazły tu odbicie rodzime tradycje czeskiego ma-

larstwa krajobrazowego, do których nawiązywali malarze ze Stowarzyszenia Artystów. Zwłaszcza Vojtěch Sedláček w swojej grafice dał nasycony uczuciem obraz pracowitego życia wsi czeskiej. Podczas gdy litografii Sedláčka przybyszało, tworząc na przestrzeni całego życia artysty duży zespół, graficzne prace Václava Rabasa są tylko odejściem od malarstwa, szczególnie na przełomie lat dwudziestych, kiedy to w rzeźbiarsko ujmowanych drzeworytach nadał prostemu motywowi wiejskiej kobiety symbolikę o głębszym znaczeniu, sławiącą macierzyństwo i płodność ziemi.

Mniej więcej w połowie lat dwudziestych zaznacza się w sztuce czeskiej pewne odejście od rzeczowości, statyczności i prostoty. Celem poetyzmu — jak nazywa się program tej nowej fali — jest ukazanie obrazu współczesnego świata w jego wewnętrznej dynamice w sposób „błyskotliwy i artystycznie wyzwolony”. Nowe obszary wyznaczonej w ten sposób wyobraźni plastycznej wyrażają niektóre ówczesne grafiki Josefa Šimy.

Dziesięciolecie przedwojenne przyniosło na polu grafiki kilka wybitnych wystąpień jednostkowych, często naznaczonych już zbliżającą się katastrofą. Po dłuższym milczeniu powrócił znów do grafiki E. Filla. Od lirycznych martwych natur przechodzi do dramatycznie przetworzonego kubizmu w cyklu „Walki i zmagania”. Przeciwnym biegunem protestu Filli jest rozwijająca się twórczość Františka Tichego. Tematem prac tego grafika stał się oryginalny świat cyrkowego manège, w którym znalazł symbol dla wyrażenia głębokiego zrozumienia losu człowieka i jego roli na scenie życia. Ze szczególnej atmosfery uczuciowej przełomu lat trzydziestych i czterdziestych wywodzi się również niepatetyczna poezja „Grupy 42”, która skupiła kilku artystów najmłodszego pokolenia, zafascynowanych tajemnicą życia codziennego w mrokach wojny. Kamil Lhoták w swoich obrazach i grafikach przenosi te przeżycia w nostalgiczną sferę marzenia przetykanego wspomnieniami o „wieku dziecięcym” wynalazków z dziedziny techniki komunikacyjnej, a metafizyczny aspekt tych czasów rozwinął František Hudeček w malarstwie i graficznej serii „Nocnych wędrowców”. Fantastykę i absurdalność wyrażał F. Gross w swoich konfiguracjach kubistyczno-surrealistycznych. Innym — typowym dla swojego czasu — manifestem były dzieła J. Lieslera, w których dramatycznej ekspresji pobrzmiwało echo przedwojennego surrealizmu. Poetyzacja wojennego smutku dźwięczy następnie w całym szeregu litografii Ludmily Jiřincovej.

Rozwój współczesnej grafiki czeskiej okresu powojennego osiąga

swoje apogeum w ostatnim dziesięcioleciu. Szereg przedstawicieli najstarszego pokolenia (Sedláček, Silovský, Rambousek, Fiala), podobnie jak niektórzy twórcy rozpoczynający swoją działalność w latach trzydziestych i czterdziestych (Lhoták, Gross, Liesler) nie przerywa ciągłości swojej pracy. Przyłączają się do nich artyści młodszy, dzięki czemu współczesna grafika czeska przedstawia obraz generacyjny i poglądowo szeroko rozwiniętego frontu, którego aktywność w życiu kulturalnym w kraju i za granicą wzrasta z roku na rok. Jej cechą charakterystyczną, współbrzącą z tendencjami ogólnoswiatowymi, jest przekraczanie granic dotychczasowych tradycyjnych technik i materiałów, szukanie nowych metod, poświęcanie większej uwagi kolorowi, zwiększanie formatu. Jednocześnie następują zmiany w klasycznym drzeworycie, akwafortcie, rycinie i litografii, techniki te są inaczej stosowane.

Chociaż sytuacja współczesnej sztuki staje się w miarę upływu czasu coraz bardziej uniwersalna, czeska grafika ma swoją specyficzną postać, określaną tendencją ku poetyzowaniu i uczuciowemu pojmowaniu twórczości, mimo iż w ostatnich latach zaczynają dochodzić do głosu pewne tendencje estetyki racjonalnej. Niniejszy wybór z twórczości ostatnich lat wskazuje na jej tematyczną rozpiętość: od prób wniknięcia w prawa natury w dziełach J. Johna aż do wizualno-dynamicznych kompozycji E. Weidlicha, od sugestywnego schematu rzeczywistości w odkrywczych pod względem technicznym pracach A. Kučerovej, aż do głębokich sond w psychikę ludzką w doskonałych rycinach J. Anderlego. Kontynuacją wieloletniej tradycji zainteresowania czeskich artystów pejzażem jest stałe odnawianie tego tematu w malarsko-spontanicznych litografiach J. Grusa i w pejzażowych syntezach linorytów O. Matouška i akwafort L. Čepeláka.

Niniejsza wystawa, prezentująca przeważnie grafikę warsztatową, nie może choćby tylko marginesowo nie ukazać rozległej dziedziny współczesnej twórczości ilustracyjnej, którą szereg wybitnych artystów systematycznie uprawia. Tę dwoistość zainteresowań znajdziemy u Jiřincovej, Sklenářa, Boudy i Fiali, dla których ilustracja i grafika stanowiły zawsze równomierny podział energii twórczej.

JANA WITTLICHOVÁ

SŁOWACKA GRAFIKA WSPÓŁCZESNA

W kontekście aktualnych osiągnięć artystycznych w Słowacji, grafika ma swoje szczególne miejsce. Wiąże się ona ściśle z początkami słowackiej plastyki współczesnej, gdyż żadna z wybitnych indywidualności należących do pokolenia twórców słowackiego malarstwa nowoczesnego nie zrezygnowała z możliwości eksperymentowania również w dziedzinie technik graficznych, aby i na tym polu zweryfikować te elementy swojego artystycznego programu, które trudniej było rozwiązać w malarstwie czy rzeźbie.

Początki słowackiej grafiki współczesnej wiążą się najściślej z trzema wybitnymi rówieśnikami — Mikulášem Galandą, Lúdvítem Fullą i Kolomanem Sokolem, „którzy otworzyli — jak słusznie zauważył twórca słowackiej historii sztuki prof. dr Vladimír Wágner w niejednej ze swoich recenzji na początku lat trzydziestych — okna na świat”. Galanda i Fulla zwrócili uwagę na specyfikę oddziaływania i oryginalność wyrazu osiąganego czysto plastycznymi środkami, protestując w ten sposób przeciwko nadmiernej literackiej narracyjności grafiki. Podczas gdy Galanda, zafascynowany ekspresją drzeworytu Muncha, zmierzał ku liryzmowi natury plastycznej, a więc ku poezji linii i koloru, Fulla zajął się konstruktywistycznymi problemami budowy obrazu. Ich wysiłki można obserwować w serii barwnych drzeworytów z lat 1933—1938 i później w ilustracji, rysunku, a przede wszystkim w grafice warsztatowej. Kolor w pracach graficznych Galandy i Fulli jest ściśle związany ze źródłem inspiracji, jakie w okresie lat dwudziestych tak wrażliwym na podniety egzotyczne czy też bodźce starych kultur, stanowiła ojczysta sztuka ludowa. Dotychczas artyści przenosili raczej formę literacką do kompozycji malarskich, symbolizujących czy wprost interpretujących epizody dziejów narodowych. Mikuláš Galanda i Lúdvít Fulla odkryli bogactwo formalne słowackiego drzeworytu ludowego, malarstwa na szkło, rzeźby i ceramiki i docenili ich artystyczną aktualność, a przede wszystkim emocjonalną nośność. Pełen ekspresji kontrast czerni i bieli, który sam przez się ewokuje już napięcie i dramat, metoda rycia swobodniejsza i na pierwszy rzut oka bardziej prymitywna niż w dziełach o tradycji akademickiej, dekoracyjność i ornamentyka łącząca się w niewiarogodny sposób z siłą wyrazu — wszystko to wyznaczyło słowackiej grafice kierunki do tego stopnia nowoczesne i odmienne od akademickiej

konwencji, że wszyscy wybitni twórcy następnych pokoleń których grafika pociągała, niejednokrotnie do dziś z nich korzystają. Bazovský na przykład nie oparł się stwarzanym przez grafikę możliwościom nawet w swoim najaktywniejszym okresie malarskim. Lata czterdzieste zostały wzbogacone wystąpieniami Ernesta Zmetáka i Eugena Nevana, ich koniec — Viliama Chmela, Oresta Dubaya i Alojza Klimy. Wszyscy żywo reagowali na bodźce tradycji ludowej i rozwijali ją zależnie od swojej osobowości, talentu i aktualnego programu ówczesnych prądów w plastyce. U schyłku tych lat jednak młodzi graficy świadomie nawiązali do kierunku reprezentowanego przez trzeciego twórcę owego pionierskiego pokolenia, twórcę jak najściślej związanego z tendencjami społeczno-krytycznymi europejskiej grafiki ekspresjonistycznej — do Kolomana Sokola. Klasyczne zasady technik graficznych (rycie, trawienie) Sokol wzbogacił i rozwinął dzięki spontanicznemu i niezwykle wrażliwemu podejściu do materiału. Jego buntowniczy duch, protestujący przeciwko krzywdzie społecznej, nierówności i niewoli, uważający „każde działanie, które nie zmierza do uwolnienia człowieka od ludzkiej biedy, za grzeszne”, jak sam mawiał, wyraża się najsilniej w drzeworytach z 1933 r. i później, u schyłku lat trzydziestych, w akwafortach realizowanych w Meksyku, gdzie autor działał jako pedagog. Mimo nieobecności Sokola w kraju w latach wojny ludzkie i plastyczne przesłanie jego dzieł żyło i aktualizowało się w Słowacji.

Na początku lat czterdziestych wystawił po raz pierwszy w Bratysławie swoje rysunki i akwarele Vincent Hložník, który w twórczości graficznej stał się bezpośrednim kontynuatorem programu artystycznego Sokola. U Hložníka pojmowanie odpowiedzialności społecznej artysty wiąże się ściśle ze światem wyobraźni i fantazji, tak jak go odkryli i odważnie ujawniali surrealiści, ale także ze światem towarzyszących wojnie niewiarogodnych absurdów i grozy — wojnie, która tak bezwzględnie napiętnowała życie ludzi i oblicze tego kraju.

Obrazy wojennego piekła, stawiającego człowieka w skrajnych, często nierozwiązywalnych sytuacjach życiowych, pojawiają się także w wyobraźni i w dziełach powojennych pokoleń, szczególnie w cyklach graficznych uczniów profesora V. Hložníka z Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie. Nowe plastyczne zasady i metody, wzbogacające dotychczasową techniczną praktykę graficzną, jak np. zainteresowanie nowymi technikami graficznymi, nowymi rozwiąza-

niami kolorystycznymi i nietradycyjnymi metodami powielania grafik, wiążą się oczywiście z nowymi aktualnymi tematami, ale niejednokrotnie — obok konstrukcyjnych, dekoracyjnych rozwiązań — ewokują z niemałą siłą i sugestywnością okrucieństwo osobistych czy spodziewanych spotkań z wojennym gwałtem.

Viera Gergelóvá, Ján Lebiš, Viera Bombová, Albín Brunovský, Vladimír Gažovič i wielu najmłodszych artystów kontynuuje — każdy na swój sposób — imaginatywno-ekspresyjne tendencje i tradycje. Ich międzynarodowe sukcesy podkreślają jedynie nieustanną aktualność tego kierunku.

Miloš Urbásek i Alojz Klimo w swych ostatnich pracach rozwiązują stale atrakcyjny program syntezy sztuki, dążąc za architekturą do stworzenia nowoczesnego, pięknego i oryginalnego środowiska w jakim człowiek żyje.

Młodych i najmłodszych grafików, których twórczość usprawiedliwia związane z nimi nadzieje, jest oczywiście znacznie więcej. Grafika ma w naszych czasach szerokie perspektywy rozwoju, jako jedyna technika plastyczna umożliwiająca powielanie oryginału w serii wartościowych dzieł o identycznych walorach, które dają pierwszeństwo stojącym na wysokim poziomie jakościowym odbitkom przed średnim czy przeciętną wartością oryginałem. Tym większe im silniej jej kierunki i ambicje plastyczne wiążą się z teraźniejszością.

Współczesna grafika należała i należy do najbardziej postępowych pod względem formalnym i treściowym dyscyplin plastycznych w Słowacji.

Może właśnie dlatego można bez sentymentalizmu czy też tradycjonalizmu powracać nieustannie ku jej początkom.

EVA ŠEFČÁKOVÁ

KATALOG

JIŘÍ ANDERLE

Ur. w 1936 r. w Pavlikowie. Grafik i malarz. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1955—1961 u profesorów A. Pelca i V. Silovskiego). W 1961 roku został członkiem Czarnego Teatru (Černé divadlo). Od 1969 roku jest asystentem w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego. Od 1964 r. wystawia w kraju i za granicą. Jest laureatem wielu nagród, między innymi na 2 Biennale w Krakowie w 1968 r., na Biennale w Liège w 1969 r., na 8 Biennale w Lublanie w 1969 r.. Członek Związku Czeskich Malarzy i Grafików „Hollar”. Grafiki Anderlego powstają przeważnie w cyklach. Dotyczą ukrytych cech psychiki ludzkiej, które autor wyraża przy pomocy artystycznych metafor w technicznie niezwykle precyzyjnych barwnych suchorytach.

- 1 Zmaganie się pod chmurą, 1965, suchoryt, 45,5 × 59
Własność Galerii Narodowej R 151 258
- 2 Wielka Fortuna A. Dürera, 1966, suchoryt, 59 × 45,6
Własność GN R 150 763
- 3 Spojrzenie w przód i wstecz, 1967, suchoryt, 41,5 × 64
Własność GN R 151 441
- 4 Komedia nr 3, 1968, suchoryt, 64 × 49
Własność GN R 151 439
- 5 Komedia nr 5, 1968, suchoryt, 63,5 × 49,5
Własność GN R 151 440
- 6 Perspektywa nr 1, 1970, suchoryt, 92,5 × 61
Własność GN R 161 874

GEJZA ANGYAL

Ur. w 1888 r., zmarł w 1956 r. w Kremnicy. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Budapeszcie u profesorów Olgyayego i Révésza. Kontynuował studia w Monachium i tam też je ukończył. W malarstwie i grafice podejmował temat pracy komponowany monumentalnie i pojmowany krytycznie pod względem społecznym. Kremnickie kopalnie i huta stanowiły bogate źródło inspiracji. Przestronne, rzeczowe i trzeźwe akwaforty przedstawiające sceny kopalniane i ckolice Kremnicy należą do najważniejszych dzieł słowackiej tradycji graficznej.

- 7 Kanał. Kremnica, 1912, akwaforta, 66 × 29,9
Własność Słowackiej Galerii Narodowej G 288
- 8 Odpust w Kremnicy, 1912, akwaforta, 58,4 × 69,4
Własność SGN G 2534
- 9 Stary dwór. Bańska Bystrzyca, 1919, akwaforta, 50,8 × 32,4
Własność SGN G 289
- 10 Górnicy z wózkiem w kopalni, 1920, akwaforta, 70 × 52,5
Własność SGN G 370

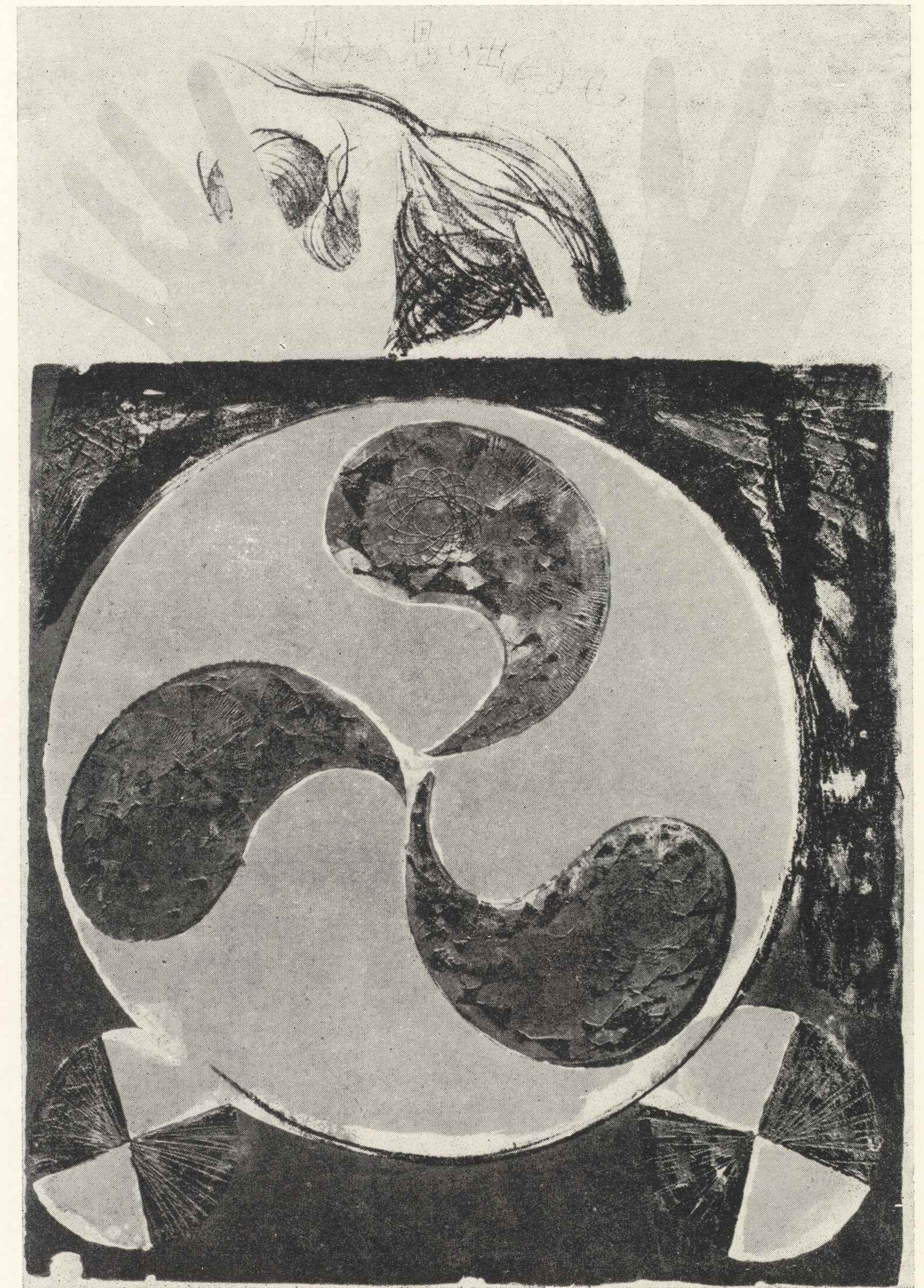
9. Gejza Angyal, Stary dwór. Bańska Bystrzyca

JOZEF BALÁŽ

Ur. w 1923 r. w Hlohovcu. W latach 1946—1949 studiował jako wolny słuchacz u prof. Mudrocha, prof. Milly'ego i prof. Mallego z Politechniki Słowackiej. W latach 1949—1952 studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie (prof. Mally), następnie zaś w 1953 roku jako stypendysta w ASP w Sofii, gdzie ukończył studia u prof. I. Bleszkowa. Jest grafikiem i ilustratorem. Należy do członków założycieli Klubu Grafików w Bratysławie. Jego grafiki wyrażają konflikt pomiędzy skłonnością do ekspresji a szukaniem trwałych wartości, które symbolizuje śmiało konstruowana wyrazista forma. Konflikt ten zresztą jest charakterystyczny dla rówieśników Baláža. Istotną częścią twórczości Jozefa Baláža są ilustracje wyróżnione w 1963 roku nagrodą im. Fraňa Krála. Mieszka w Pezinku koło Bratysławy.

- 11 Ave Eva, 1970, dwubarwna litografia, 60,4 × 41,5
Własność SGN G 7472
12 Good-bye, Yasuko, 1970, barwna litografia, 61 × 41,9
Własność SGN G 7393
13—14 2 prace z cyklu „Rafy”, 1972, litografie, 20 × 16
Własność SGN G 8521/8527

MILOŠ ALEXANDER BAZOVSKÝ

Ur. w 1899 r. w Turanach nad Wagiem, zmarł w 1968 r. w Trenczynie. W latach 1917—1918 studiował w Budapeszcie u prof. Rethy'ego, w latach 1919—1924 w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze u profesorów Maksa Pirnera, Vlaho Bukovaca i Jakuba Obrovskiego. Jest jednym z twórców współczesnego malarstwa słowackiego. Przy pomocy barwy, materii obrazu i formy interpretował kraj środkowo-słowacki i liptowski jako dramatyczny symbol ziemi ojczystej. Do prac graficznych podchodził ze swobodą malarza. Jego twórczość graficzna w drugiej połowie lat czterdziestych w znaczący sposób wpłynęła na powojenny drzeworyt i linoryt.

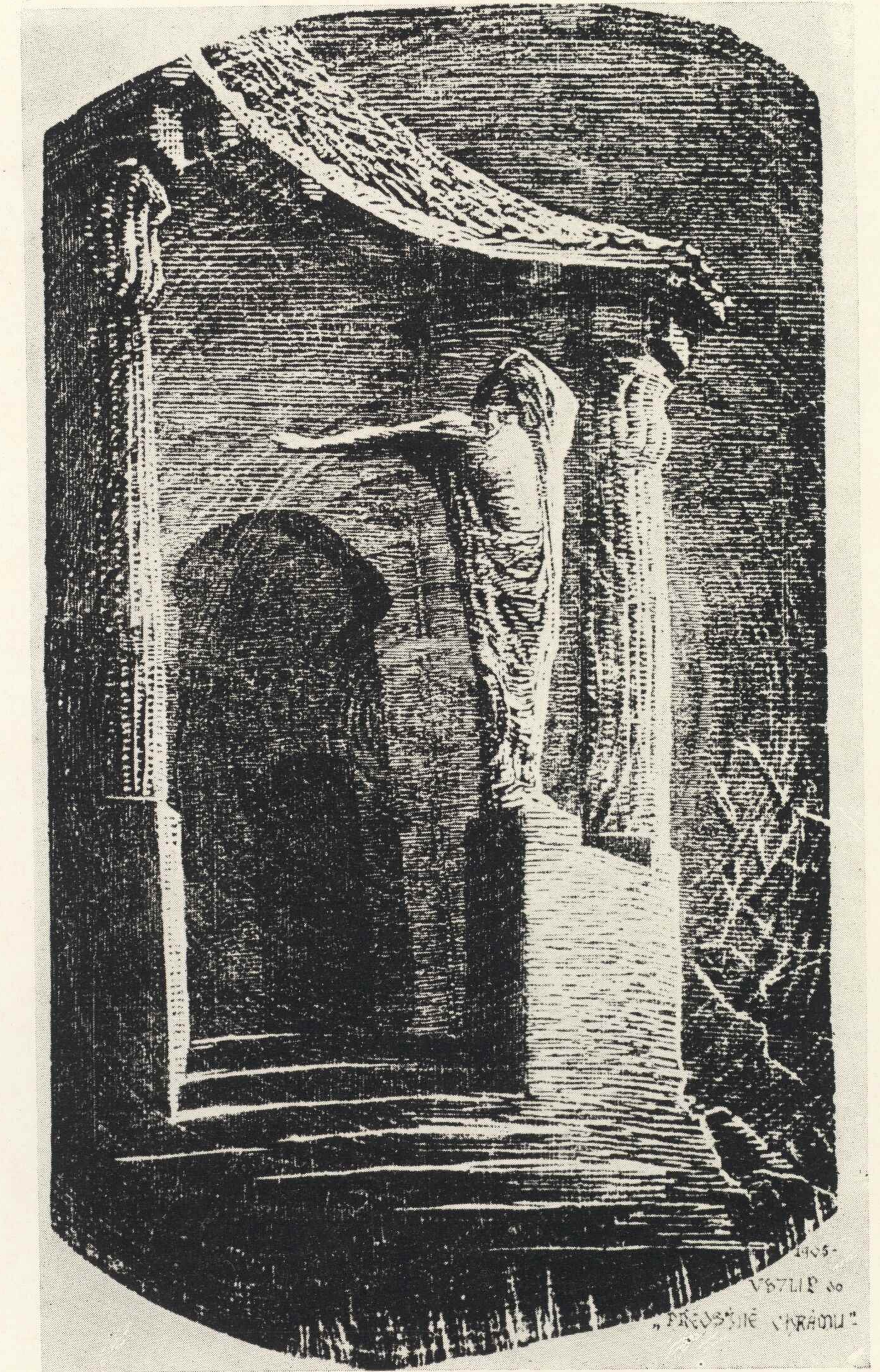
- 15 Mały Bysterec, 1940, linoryt, 33 × 22,7
Własność SGN G 1475
- 16 Ziemniaki, 1940, linoryt, 25 × 8,2
Własność SGN G 1483
- 17 Kobieta i byk, 1940, drzeworyt, 23,8 × 20,6
Własność SGN G 7728
- 18 Gospodyni, 1942, linoryt, 24 × 15,9
Własność SGN G 1487
- 19 Zbójnik, 1942, linoryt uzupełniony rysunkiem pędzlem, 31,8 × 23,9
Własność SGN G 1476
- 20 Gołębica, 1943, linoryt, 28 × 13,8
Własność SGN G 1490

FRANTIŠEK BÍLEK

Ur. w 1872 r. w Chynowie, zmarł tamże w 1941 r. Rzeźbiarz, rysownik i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1888—1890 u prof. M. Pirnera), od 1891 r. w Akademii Colarossi w Paryżu. Jego rzeźby i grafika wywodzą się z tego samego źródła: z pracy w drewnie. Jego twórczość naznaczona jest mistycyzmem religijnym, którego alegorie i symbole wywodzą się z tradycji braci czeskich ze stron rodzinnych artysty. Znaczny wpływ na twórczość Bílka wywarło poznanie koło 1900 roku poezji J. Zeyera i O. Březiny.

- 21 Wejście do przedsionka świątyni, 1905, drzeworyt, 35,5 × 20,3
Własność GN R 24 469
- 22 Sala grozy z przedsionka świątyni, 1912, drzeworyt, 29,5 × 22,7
Własność GN R 23 369
- 23 Projekt pomnika, 1912, drzeworyt, 26 × 41,2
Własność GN R 23 368
- 24 Najwyższa sprawiedliwość, 1914, drzeworyt, 21,5 × 14,5
Własność GN R 23 365
- 25 Mcdlitwa twórcy, 1915, drzeworyt, 23 × 17,7
Własność GN R 23 675
- 26 Nasze płomienie, drzeworyt, 29,5 × 24,6
Własność GN R 25 062

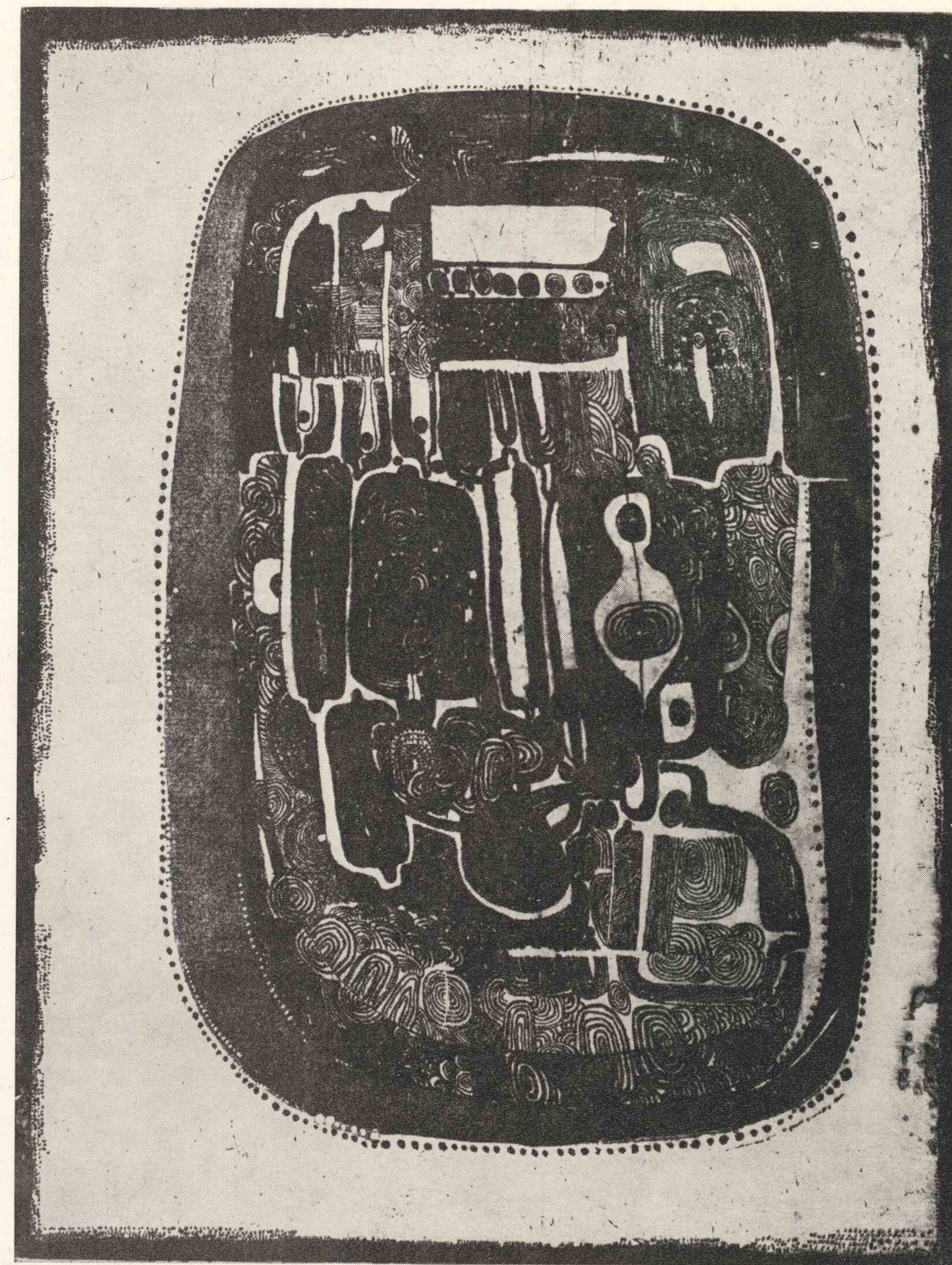

21. František Bílek, *Wejście do przedsionka świątyni*

VIERA BOMBOVÁ

Ur. w 1932 r. w Buclovianach koło Bardziejowa. W 1956 r. ukończyła Wydział Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie, kierowany przez prof. Hložníka. W przeciwieństwie do silniejszych środków wyrazu stosowanych przez rówieśników — u Bombovej interpretacja odpowiedzialności społecznej wyróżnia się liryzmem. Od 1958 roku artystka poświęciła się konsekwentnie grafice oraz ilustracji, za które otrzymała szereg nagród i wyróżnień, jak na przykład nagrodę im. Fraňa Kráľa za ilustracje książek dla dzieci w 1965 r., nagrodę im. Cypriana Majerníka (przyznawaną przez Związek Słowackich Artystów Plastyków) w 1968 r., Złote Jabłuszka Biennale ilustracji w Bratysławie w latach 1967 i 1969 oraz nagrodę państwową im. Klementa Gottwalda w 1971 r. Jest członkiem Klubu Grafików w Bratysławie. Mieszka w Bratysławie.

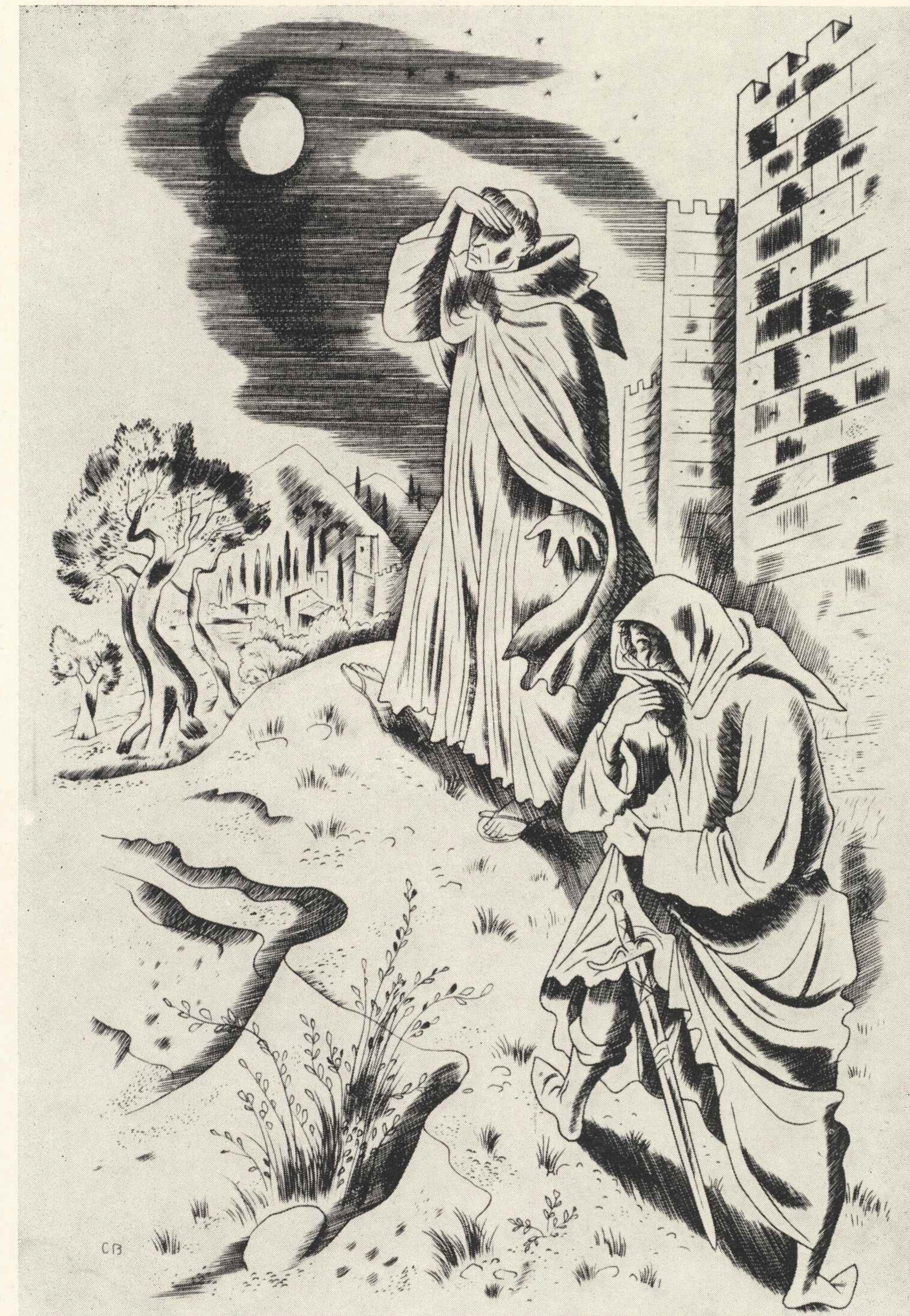
- 27 Wieczór, 1966, akwaforta, 49,1 × 31,9
Własność SGN G 5658
- 28 Postać, 1967, akwaforta, 32 × 24,4
Własność SGN G 7391
- 29 Głowa, 1967, akwaforta z akwatintą, 31,9 × 24,3
Własność SGN G 7390
- 30 Madonna, 1968, akwaforta, 48,8 × 31,7
Własność SGN G 6584
- 31 Słońce, 1968, akwaforta z akwatintą, 48,5 × 31,5
Własność SGN G 8438

CYRIL BOUDA
zasłużony artysta

Ur. w 1901 r. w Kladnie. Malarz, grafik, ilustrator, scenograf, autor projektów gobelinów, witraży i znaczków pocztowych. Studiował w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego i Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1923—1926 u prof. M. Švabinskiego). W latach 1945—1971 był profesorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Członek Stowarzyszenia Artystów i Związku Czeskich Malarzy i Grafików „Hollar”. Wystawia od 1923 r. Najistotniejszą częścią twórczości Boudy, bliskiej neoklasycyzmowi, jest duży dorobek ilustracyjny, w grafice zaś — martwa natura i weduta.

- 32—35 Cztery ilustracje do „Benvenuta Celliniego żywot własny...”, 1938, miedzioryt, 19,5 × 12,5
Własność GN R 26 065, R 26 066, R 26 067, R 26 068
36 Owocarz, 1941, miedzioryt z barwną akwatintą, 35,8 × 29
Własność GN R 10 305

34. Cyril Bouda, Ilustracja do „Benvenuta Celliniego żywot własny...”

ALBIN BRUNOVSKÝ

Ur. w 1935 r. w Zohorze. W latach 1951—1955 studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego w Bratysławie, a w latach 1955—1961 w Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie na Wydziale Grafiki i Ilustracji u prof. V. Hložnika, gdzie po ukończeniu studiów i aspiranturze został asystentem, a w 1970 r. docentem. Zajmuje się grafiką, ilustracją, rysunkiem, od 1968 r. także malarstwem. Za swoje prace graficzne, tkwiące w dziedzinie podświadomości i wyobraźni, otrzymał szereg krajowych i zagranicznych nagród i wyróżnień, między innymi nagrodę im. Cypriana Majernika w 1964 r.; nagrodę ex aequo na Biennale Bianco e Nero w Lugano w 1964 r., nagrodę na I Biennale grafiki w Krakowie w 1966 roku, w 1968 roku nagrodę — zakup na tym samym II biennale, złotą plakietę Biennale ilustracji w Bratysławie w 1967 r., nagrodę miasta Paryża na Biennale de Paris w 1967 r., nagrodę na Biennale w Lublanie, nagrodę państwową im. Klementa Gottwalda w 1968 r., nagrodę im. Herdera w Wiedniu w 1969 r. Jego ilustracje za wysokie walory artystyczne obok innych nagród wyróżniono również nagrodą im. Fraňa Kráľa w latach 1963 i 1970. Albin Brunovský jest członkiem Klubu Grafików w Bratysławie. Mieszka w Bratysławie.

- 37 Dyskusja, 1963, akwaforta, 24,5 × 32,5
Własność SGN G 4818
- 38 Przeżycie widza telewizyjnego, 1966, litografia, 37,2 × 22,3
Własność SGN G 6116
- 39 Corso imperatrice I, 1967, akwaforta, 45 × 45
Własność SGN G 6121
- 40 Genesis, 1967, akwaforta, 49 × 64
Własność SGN G 6120
- 41 Majaki pana Redoux II, 1969, litografia, 33,2 × 43
Własność SGN G 6680
- 42 Z cyklu „Bella Italia” XIII, 1970, akwaforta, 21,3 × 17,2
Własność SGN N 6917
- 43 Z cyklu „Bella Italia” XVII, 1970, akwaforta, 43,9 × 39,6
Własność SGN G 7278

JOSEF ČAPEK

Ur. w 1888 r. w Hronowie, zmarł w 1945 r. w obozie koncentracyjnym w Belsen. Malarz, grafik, scenograf i pisarz, współpracownik brata — pisarza Karola Čapka. Studiował w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze i w Paryżu. W 1911 roku był jednym z założycieli awangardowej Grupy Artystów Plastyków, żywo reagującej na kubizm, fowizm i futurizm. Własny wyraz plastyczny Čapka kształtował się w nurcie tak zwanego społecznego zaangażowania obywatelskiego, w czasie gdy założył on „Grupę Upartych” (1918). Z twórczości późniejszej największe znaczenie i wartość mają antywojenne cykle z końca lat trzydziestych.

- 44 Marynarz, 1916, linoryt, 16,5 × 7
Własność GN R 145 512
- 45 Sprzedawca kogucików, 1917, linoryt, 21,2 × 13,9
Własność GN R 148 484
- 46 Zima, 1918, linoryt, 21 × 14,5
Własność GN 145 472
- 47 Chłopiec z latarnią, 1918, litografia, 30 × 22,4
Własność GN R 144 335
- 48 Żebrak, 1919, linoryt, 28 × 13,2
Własność GN R 145 485
- 49 Pijak, 1924, linoryt, 20 × 16,5
Własność GN R 145 482

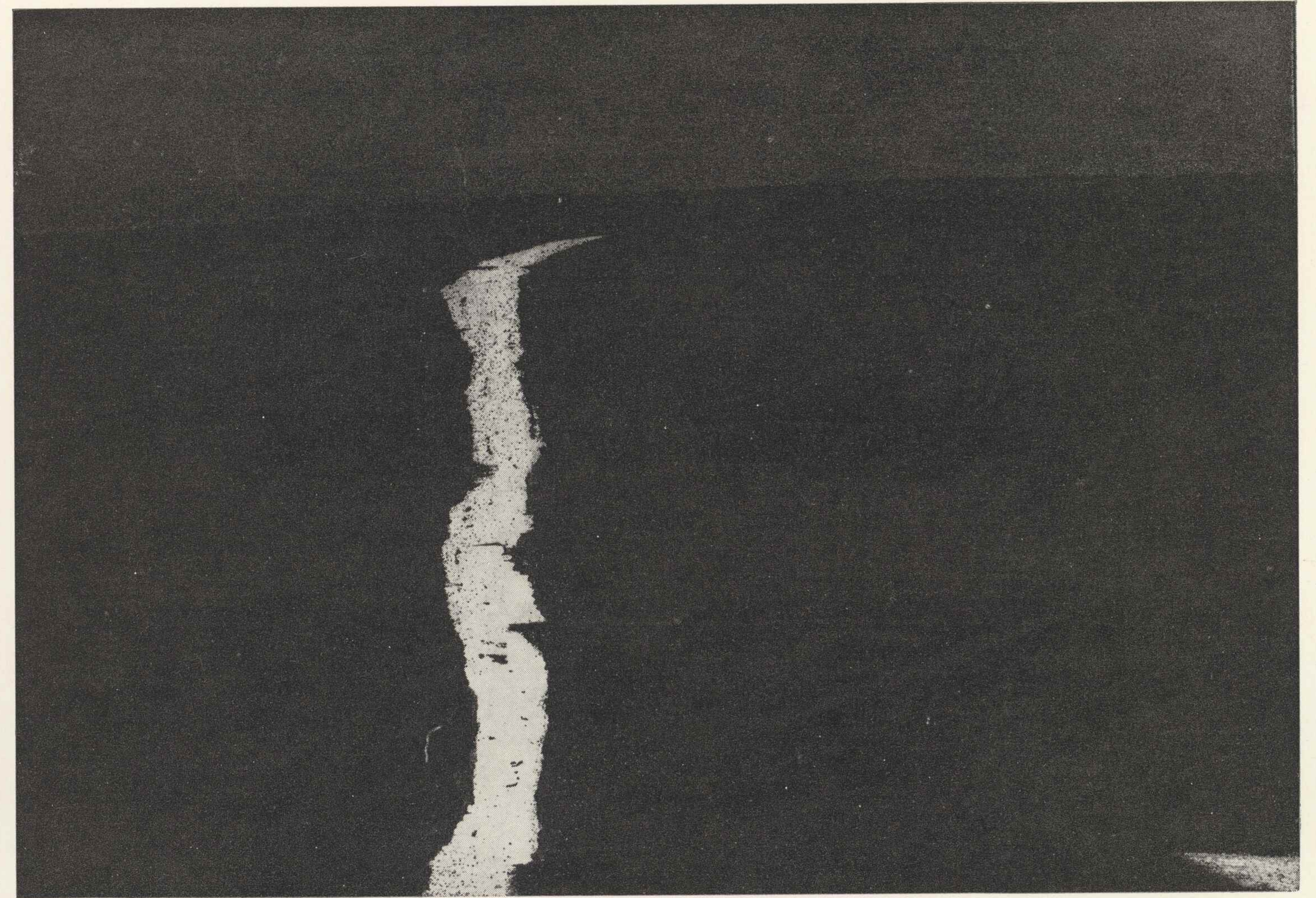
Prodané kochanky

Josef Čapek

LADISLAV ČEPELÁK

Ur. w 1924 r. w Veltrusach. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1945—1950 u profesorów V. Rady i V. Silovskiego), gdzie obecnie jest docentem. Członek Związku Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1955 r. W 1965 r. otrzymał główną nagrodę na konkursie z okazji dwudziestolecia Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej. Twórczość jego to głównie pejzaże. Usiłując wyrazić istotę charakteru krajobrazu, a jednocześnie jego strukturę plastyczną, posługuje się na przemian kilku zasadniczymi motywami — pola, chmury, drzewa, gniazda. Używa czysto graficznych środków czarno-białej akwatynty i akwaforty, w rysunku — węgla.

- 50 Pejzaż, 1964, akwaforta z akwatyntą, 28 × 37,8
Własność GN R 149 895
- 51 Pole pod śniegiem, 1964, akwaforta z akwatyntą, 28 × 37,8
Własność GN R 149 892
- 52 Chmury, 1965, akwatynta, 24,5 × 29,9
Własność GN R 149 887
- 53 Bruzda śniegu, 1966, akwatynta, 35 × 49
Własność GN R 151 442

OREST DUBAY
zasłużony artysta

Ur. w 1919 r. w Wielkiej Polanie w Słowacji Wschodniej. W latach 1939—1943 studiował na Wydziale Plastyki Politechniki Słowackiej w Bratysławie u profesorów Jana Mudrocha, Martina Benki i Maxa Schurmannna. W 1945 r. został członkiem Grupy Artystów Plastyków 29 Sierpnia. Od 1945 r. gościnnie uczestniczy w wystawach Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. W 1961 roku przyznano mu nagrodę państwową im. Klementa Gottwalda. W 1962 r. został docentem, a od 1967 r. jest profesorem Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie. Jego grafiki wyróżniają się nowym w tradycji słowackiej niepatetycznym liryzmem. Posługuje się przede wszystkim ostrym kontrastem czerni i bieli, ostatnio zaś również niektórymi zdobyczami op-artu. Mieszka w Bratysławie.

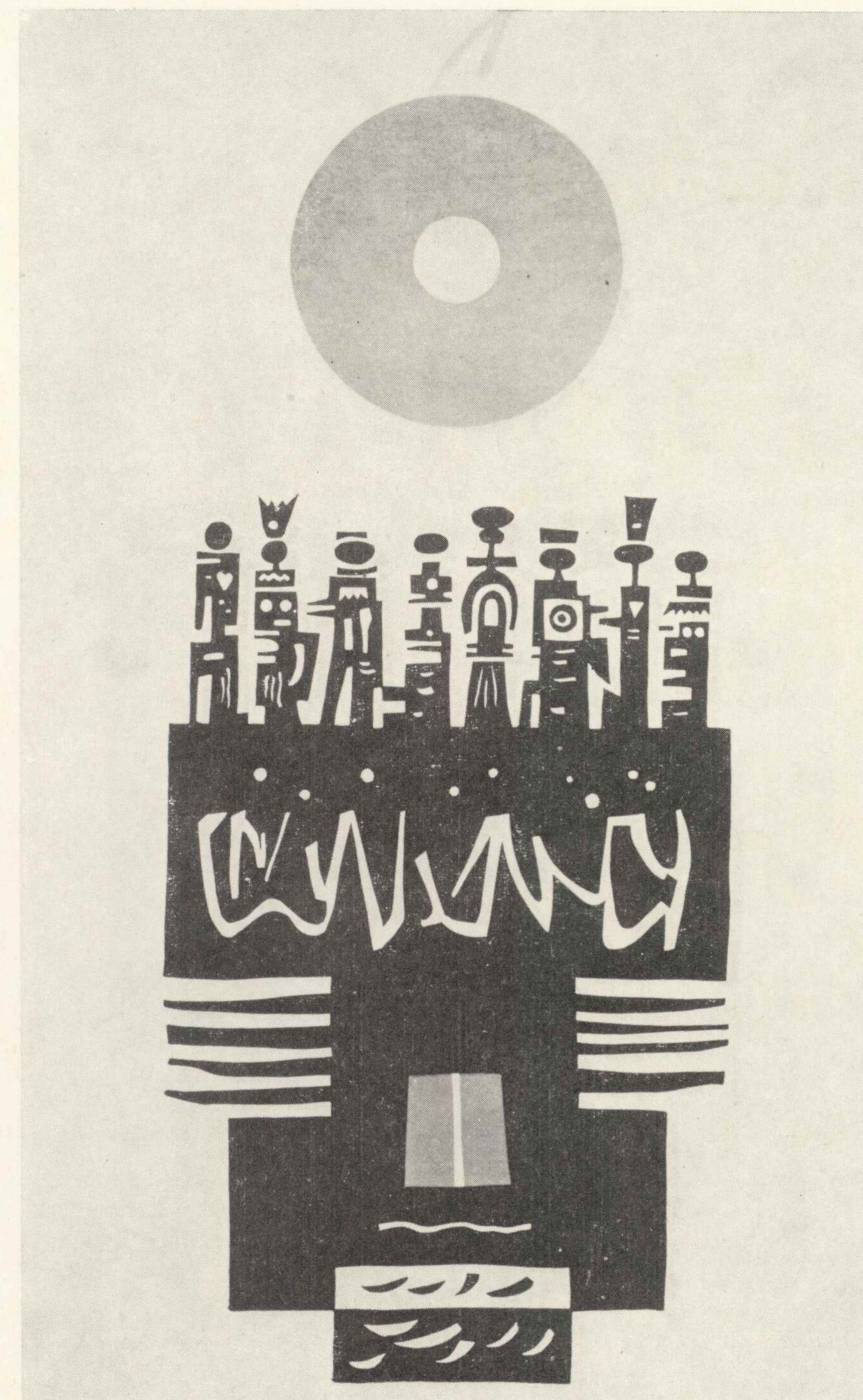
- 54 Dziewczeta, 1945, drzeworyt, 29,4 × 56,3
Własność SGN G 3760
- 55 Ona, 1958, druk kolorowy z kartonu, 31,4 × 41,6
Własność SGN G 3743
- 56 Pejzaż, 1965, linoryt, 16,6 × 49,7
Własność SGN G 7386
- 57 Kostki, 1965, linoryt, 16,5 × 48,2
Własność SGN G 7385
- 58 Księżyc I, 1965, barwny linoryt, 16,7 × 54,3
Własność SGN G 5421
- 59 Zabawa, 1965, linoryt, 16,3 × 49,2
Własność SGN G 5423
- 60 Horyzont, 1967, linoryt, 45,8 × 27,3
Własność SGN G 7384

RÓBERT DÚBRAVEC
zasłużony artysta

Ur. w 1924 r. w Ružomberku. W 1947 roku ukończył studia na Politechnice Słowackiej w Bratysławie (Wydział Rysunku i Malarstwa). Studiował u profesorów Mallego, Schurmana, Mudrocha, Milly'ego i Struhara. W 1967 roku habilitował się jako docent na Wydziale Pedagogicznym w Bańskiej Bystrzycy, w 1973 r. został profesorem Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie. Uprawia malarstwo monumentalne i grafikę, w której rozwija przede wszystkim dekoracyjne zasady twórczości Fulli i Zmeťáka. Mieszka w Ružomberku.

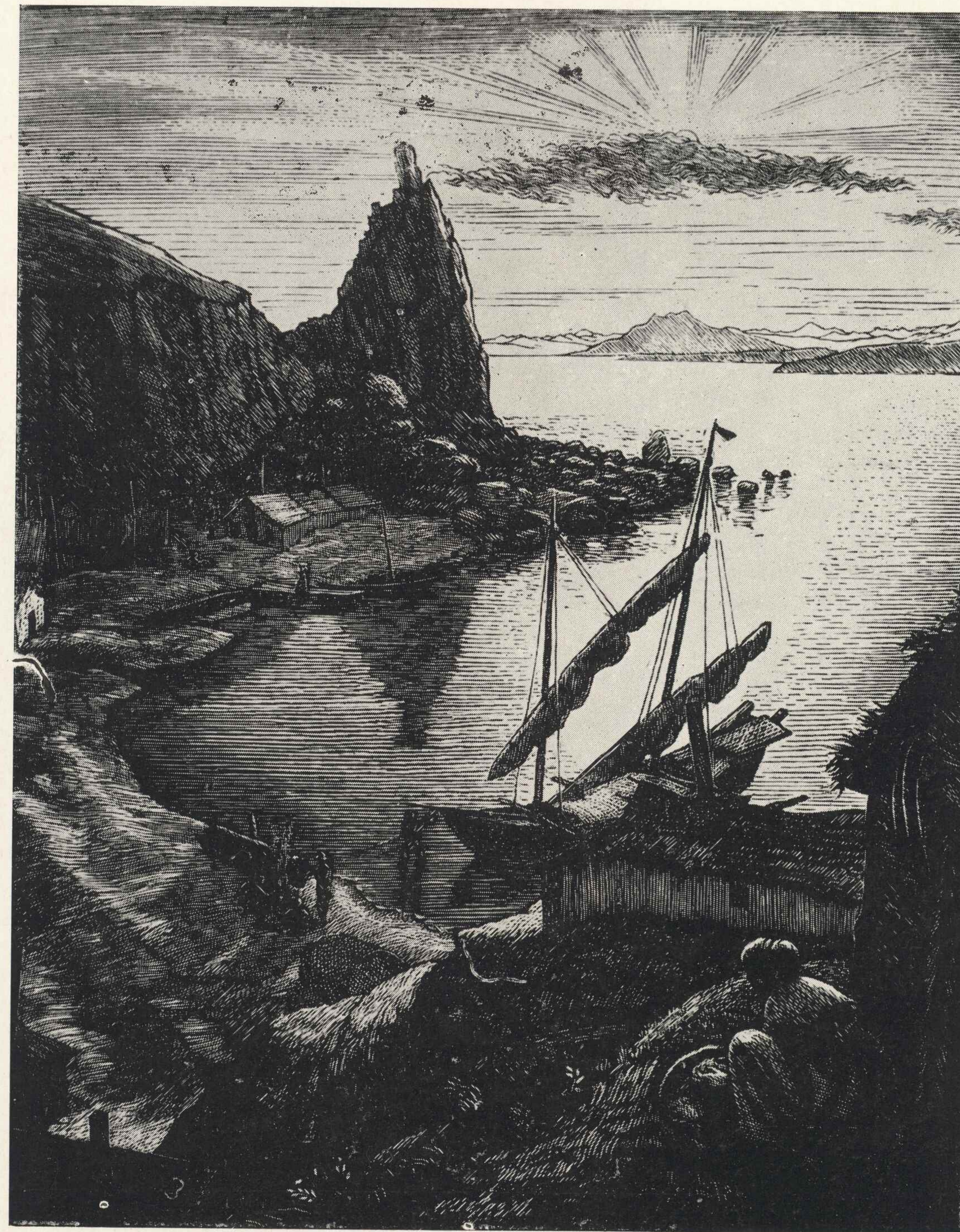
- 61 Stella III, 1968, drzeworyt, 44,9 × 17,5
Własność SGN G 7239
- 62 Prolog, 1968, barwny drzeworyt, 45 × 19,8
Własność SGN G 7238
- 63—66 Z cyklu „Płomienie października” I—IV, barwne linoryty,
59,9 × 42,3
Własność SGN G 8528—8530

VÁCLAV FIALA
zasłużony artysta

Ur. w 1896 r. w Pradze. Malarz i grafik. Młodość przeżył wraz z rodzicami w Rosji. Studiował w Akademii w Petersburgu. W szeregach armii rosyjskiej przemierzył Rosję, Syberię i północno-wschodnie Chiny. W latach 1920—1922 powrócił przez Daleki Wschód do ojczyzny. W latach 1923—1926 był uczniem Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (u prof. M. Švabinskiego). Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1921 r. Swoje zainteresowania twórcze skierował przede wszystkim na ilustrowanie literatury rosyjskiej, radzieckiej i orientalnej. Tematem jego grafiki są głównie wrażenia z podróży po kraju i po świecie. Posługuje się techniką drzeworytu i litografii.

- 67 Port w Szanghaju, 1925, drzeworyt, 20 × 29,5
Własność GN R 15 262
- 68 Krajobraz w Czidzimie, 1925, barwna litografia, 45,5 × 34
Własność GN R 15 263
- 69 Z cyklu „Kanał La Manche”, 1929, drzeworyt, 29,2 × 24
Własność GN R 15 263
- 70—73 4 ilustracje do „Siedmiu księżniczek” Nizamiego, 1943, kamienioryt z barwną litografią, 22,3 × 15,6
Własność GN R 14 141, R 14 143, R 14 144, R 14 156

EMIL FILLA

Ur. w 1882 r. w Chropyni, zmarł w 1953 r. w Pradze. Malarz, grafik i rzeźbiarz. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1903—1906 u profesorów V. Bukovaca i F. Thielego). Lata 1914—1918 przeżył jako działacz niepodległościowy w Holandii, w latach 1940—1945 był więźniem obozu koncentracyjnego w Mauthausen. W latach 1945—1948 był profesorem Wyższej Szkoły Przemysłu Artystycznego w Pradze. Jako założyciel „Grupy Ośmiu” (1907) wyszedł z ekspresjonizmu, około 1910 r. zbliżył się do kubizmu, który aż do lat trzydziestych w oryginalny sposób przetwarzał. W sztuce czeskiej jest jego głównym przedstawicielem. Twórczością graficzną zajmował się tylko w niektórych okresach. Najważniejsze są tu jego antyfaszystowskie cykle z lat 1937 i 1945.

74—76 3 prace z cyklu „Walki i zmagania”, 1937, suchoryt, 40,6 × 32,5
Własność GN R 25 941, R 25 937, R 25 943

77—78 2 prace z cyklu „Herakles”, 1945, suchoryt, 40,6 × 32,5
Własność GN R 144 595, R 144 596

75. Emil Filla, Z cyklu „Walki i zmagania”

L'UDOVÍT FULLA
artysta narodowy

Ur. w 1902 r. w Ružomberku. Studiował w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze u profesora Kyseli. W latach trzydziestych pracował jako pedagog w Szkole Rzemiosł Artystycznych w Bratysławie. W 1937 roku zdobył Grand Prix i srebrny medal na Wystawie Światowej w Paryżu. W latach 1948—1950 prowadził Wydział Malarstwa monumentalnego w Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie. Twórczość jego uprzystępniono w Galerii L'udovíta Fulli w Ružomberku. L. Fulla należy do czołowych twórców słowackiego malarstwa i grafiki, wywarł poważny wpływ na twórczość gobelinu, ponadto zaś projektował monumentalne kompozycje mozaikowe. Był nauczycielem i przykładem dla młodego pokolenia, zwłaszcza w poszukiwaniach racjonalno-konstrukcyjnych zasad twórczości plastycznej. Jest kawalerem wielu medali i orderów oraz laureatem nagród i wyróżnień. Mieszka w Ružomberku.

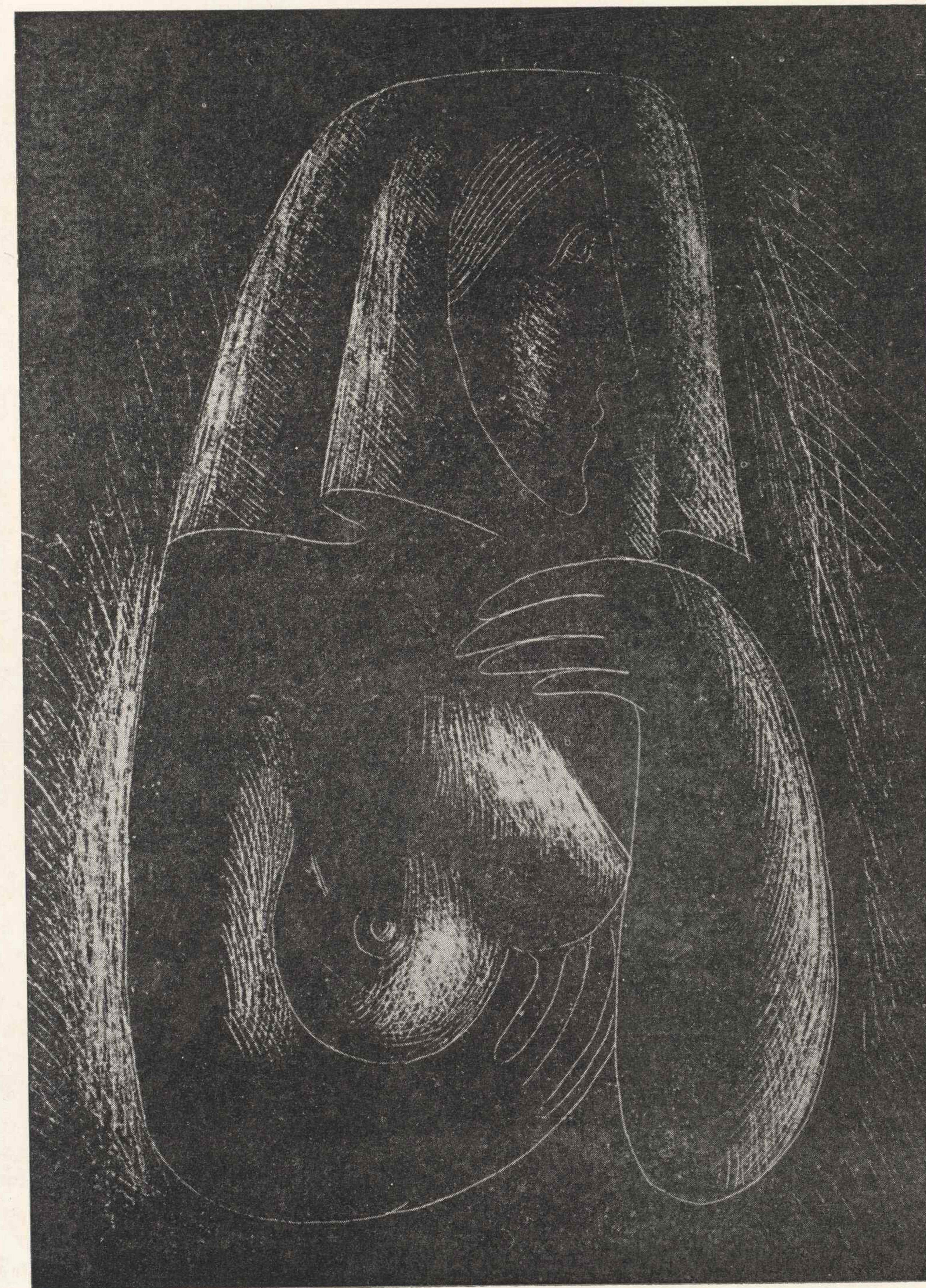
- 79 Kościół kapucynów, 1938, kolorowany drzeworyt, 29,3 × 39,1
Własność SGN G 435
- 80 Robota na drutach, 1938, barwny drzeworyt, 39,1 × 32,6
Własność SGN G 433
- 81 Wystawa w Paryżu, 1938, barwny drzeworyt, 32,3 × 38,8
Własność SGN G 434
- 82 Wspomnienie o morzu, 1961, kolorowany linoryt, 30,1 × 45,3
Własność SGN G 3729
- 83 Toaleta, 1961, kolorowany linoryt, 45,7 × 37,2
Własność SGN 5749
- 84 Pejzaż z ptakami, 1961, kolorowany linoryt, 35,9 × 47,7
Własność SGN G 5750

MIKULÁŠ GALANDA

Ur. w 1895 r. w Štubňanach, zmarł w 1938 r. w Bratysławie. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Budapeszcie (1914—1916), w Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze (1922—1927 u prof. V. Brunnera) i w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1923—1927 u profesorów A. Brömsego i F. Thielego). Pracował w Bratysławie najpierw jako profesor szkoły średniej, potem zaś — w latach 1930—1939 — jako pedagog w Szkole Rzemiosł Artystycznych przy bratysławskich szkołach czeladniczych, którą zorganizowano na wzór Bauhausu i która panującymi w niej warunkami materialnymi i nowoczesnymi metodami pracy przewyższała wszystkie klasyczne szkoły plastyczne Republiki. W latach 1930—1932 wydaje wraz z L. Fullą „Listy prywatne” w których proklamuje swoje poglądy na sztukę i jej funkcje. On też — wraz z Fullą — jest pierwszym twórcą, który wprowadził słowacką grafikę na wystawy światowe i zwrócił uwagę na jej specyfikę (1936 — Wenecja, 1937 — Paryż). Należy do najwybitniejszych indywidualności twórczych pokolenia słowackiego modernizmu.

- 85 Akt, 1927, akwaforta, 28,8 × 22,4
Własność SGN G 3752
- 86 Krówki, około 1936, asfaltoryt, 24,1 × 32,2
Własność SGN G 2603
- 87 Kobieta w chustce, około 1936, asfaltoryt, 30,5 × 22,2
Własność SGN G 2585
- 88 Pasterz z krowami, około 1936, asfaltoryt, 26,3 × 35,9
Własność SGN G 2580

87. Mikuláš Galanda, *Kobieta w chustce*

VLADMÍR GAŽOVIČ

Ur. w 1939 r. w Bratysławie. Studiował w latach 1954—1958 w Szkole Przemysłu Artystycznego w Bratysławie, a w latach 1961—1967 w Akademii Sztuk Pięknych, przede wszystkim na Wydziale Grafiki i Ilustracji u prof. Vincenta Hložníka, gdzie obecnie jest asystentem na Wydziale Technik Graficznych. W latach 1968—1969 studiował jako stypendysta nagrody im. Herdera w wiedeńskiej Akademii Sztuk Pięknych. Zajmuje się grafiką oraz ilustracją. Jego eksperymenty w dziedzinie barwnej akwaforty, która odpowiada jego nieprzeciętnej wyobraźni, dopełniają wizjonersko-imaginatywny program szkoły Hložníka. Mieszka w Bratysławie.

- 89 Zwiastowanie, 1967, litografia, 28,6 × 30,7
Własność SGN G 6234
- 90 Więzi, 1967, barwna akwaforta, 28,4 × 17,1
Własność SGN G 6228
- 91 Święto siedmiu roślin leczniczych, 1968, akwaforta z akwatintą,
27,8 × 20,4
Własność SGN G 6233
- 92 Widzenie świętego Jana, 1968, litografia, 21,2 × 24,2
Własność SGN G 6230
- 93 Wygnanie z raju, 1969, akwaforta, 34,8 × 28,4
Własność SGN G 7091
- 94 Ptaki Jej Wysokości, 1970, akwaforta, 29,8 × 24,3
Własność SGN G 7174
- 95 Życie zwierząt, 1970, akwaforta, 27,6 × 22,8
Własność SGN G 7173

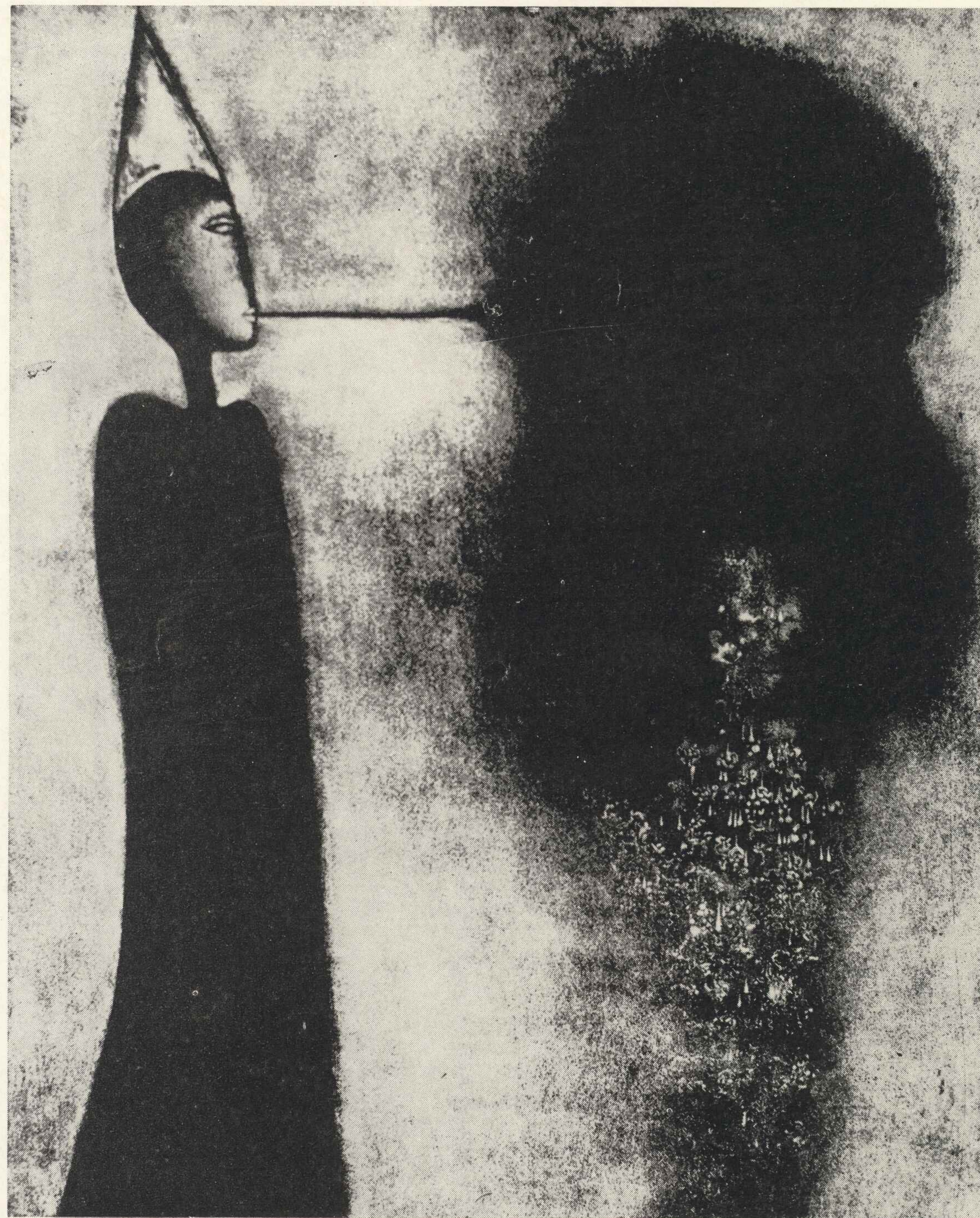
93. Vladimír Gažovič, Wygnanie z raju

VIERA GERGEL'OVÁ

Ur. w 1930 r. w Nowych Zamkach. W latach 1948—1952 studiowała w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze, w latach 1952—1959 na Wydziale Grafiki i Ilustracji w Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie u prof. Vincenta Hložníka. Uprawia grafikę oraz ilustrację. Tendencje ekspresywne, proklamowane przez szkołę i pokolenie swoich rówieśników, Gergel'ová wzbogaciła o specyficzny pierwiastek poetyzujący. Wystawiała indywidualnie ilustracje do książek dla dzieci (wyróżnione w 1961 r. nagrodą im. Fraňa Krála) w Domu Książki w Bratysławie. Jest członkiem Klubu Grafików. Mieszka w Bratysławie.

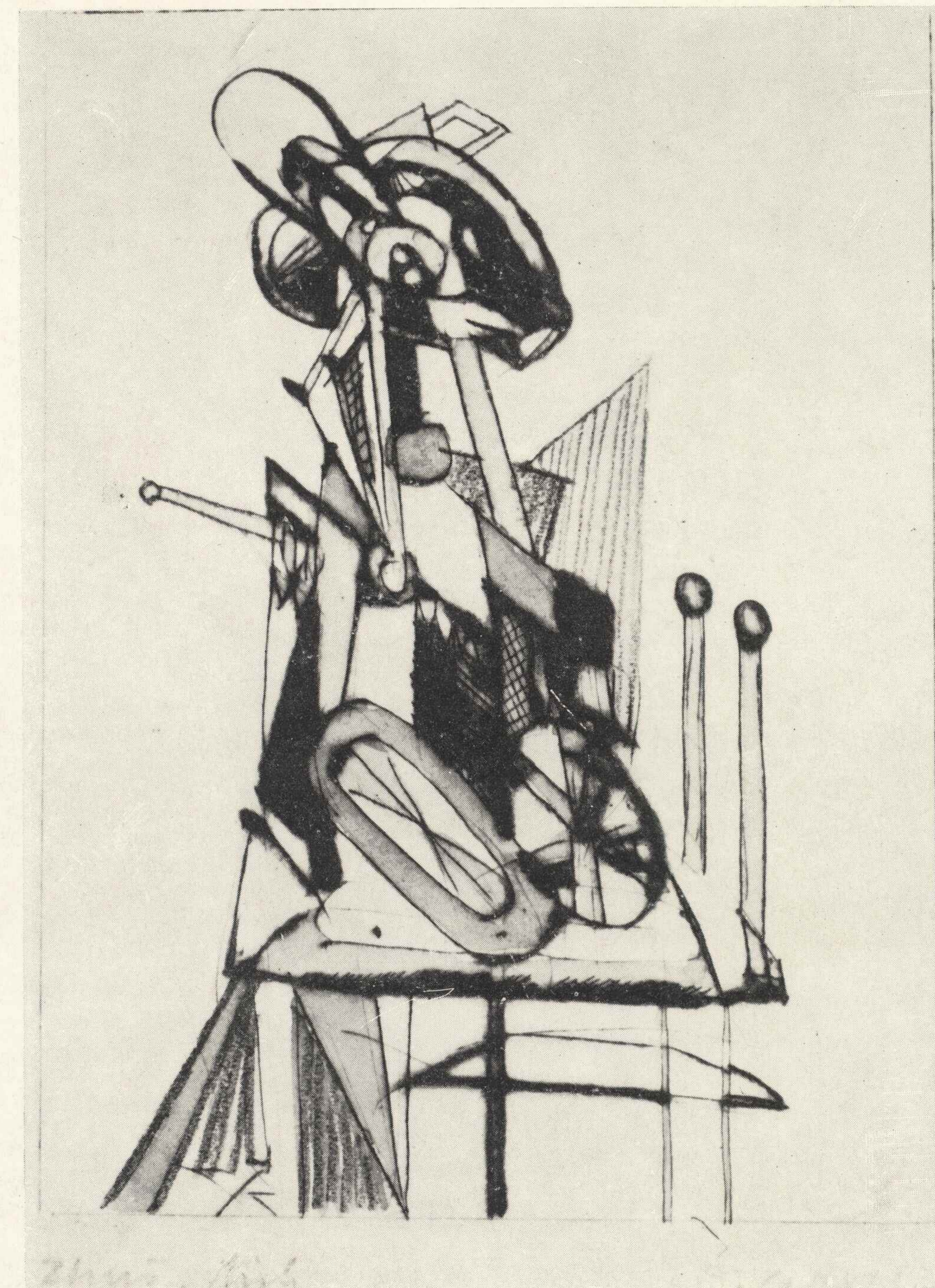
- 96 Wątpliwości, 1964, litografia, 53,7 × 35
Własność SGN G 4777
- 97 Szeptanina, 1967, litografia, 54 × 35,5
Własność SGN G 6591
- 98 Białe drzewa II, 1969, drapana litografia, 36,3 × 37,9
Własność SGN G 8724
- 99 Początek, 1969, drapana litografia, 41,5 × 38
Własność SGN G 8720
- 100 Czar I, 1970, litografia, 59,4 × 44,4
Własność SGN G 7372

FRANTIŠEK GROSS
zasłużony artysta

Ur. w 1909 roku w Nowej Pace. Malarz i grafik. Studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze (w latach 1928—1931 u prof. F. Kyseli). Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Od 1937 roku wystawia w kraju i za granicą, między innymi brał udział w Biennale w Wenecji 1948, 1964, Biennale Sao Paulo 1960 (srebrny medal), Premio Juan Miró, Barcelona 1967. Grafika Grossa wiąże się ściśle z jego malarstwem, zajmuje się nią od lat czterdziestych, kiedy był członkiem „Grupy 42”. Ostatnio powraca do tamtego okresu, odnowiwszy zainteresowania fantastycznym nagromadzeniem kształtów, które mają swoje źródło zarówno w kubistyczno-surrealistycznej skłonności do zabawy jak i w poczuciu absurdałności przetechnizowanej cywilizacji.

- 101 Kompozycja, 1944, kolorowany suchoryt, 12,2 × 15,9
Własność GN R 14 737
- 102 Kompozycja, 1947, kolorowany suchoryt, 8 × 10,3
Własność GN G 18 131
- 103 Kompozycja, 1947, kolorowany suchoryt, 7,7 × 5,8
Własność GN R 18 135
- 104 Kompozycja, 1947, kolorowany suchoryt, 10,5 × 7,8
Własność GN R 18 137
- 105 Obraz ze ściany, 1971, barwna litografia, 48,9 × 64,3
Własność GN R 162 041
- 106 Głowa, 1971, suchoryt, 33 × 24,6
Własność GN R 162 045
- 107 Figura, 1971, suchoryt, 33 × 24,5
Własność GN R 161 851

JAROSLAV GRUS
artysta narodowy

Ur. w 1891 r. w Pardubicach. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1906—1912 u prof. H. Schwaigera). W latach 1914—1918 uczestniczył w walkach pierwszej wojny światowej. Wystawia od 1917 r. Twórczość Grusa koncentruje się od początku na pejzażu, który w grafice ukazuje w barwnej litografii. Jej zasadniczym środkiem wyrazu jest synteza barwnych linii i płaszczyzn, w której przejawia się tradycja czeskiego rysunku, wzbogacona doświadczeniami sztuki nowoczesnej.

- 108 Zima, 1972, barwna litografia, 79,5 × 62
Własność GN nie zinwentaryzowano
109 Motyw z łódką, 1972, barwna litografia, 79,5 × 62
Własność GN nie zinwentaryzowano
110 Rzeka Iżera, 1972, barwna litografia, 79,5 × 62
Własność GN nie zinwentaryzowano

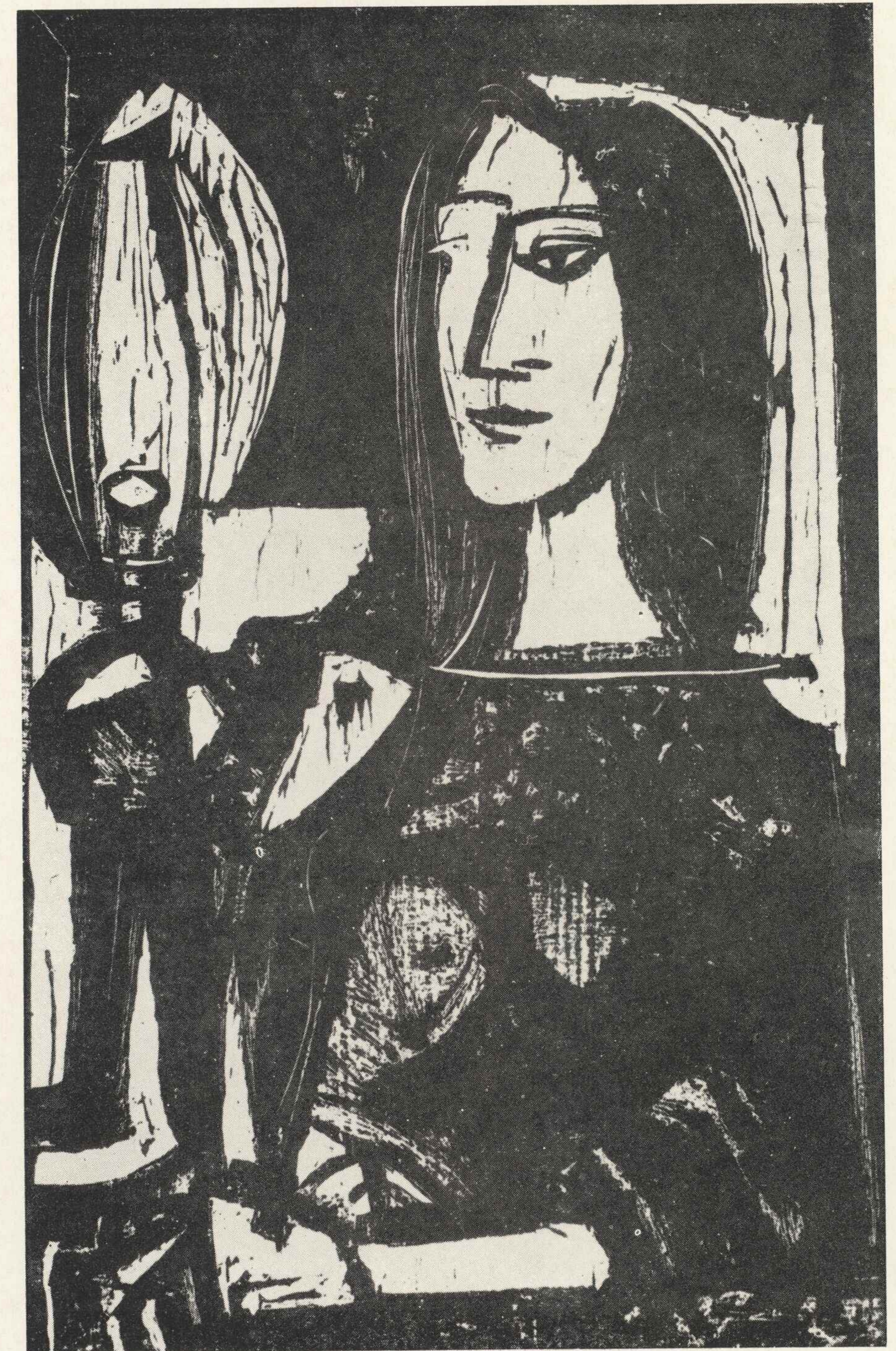

VINCENT HLOŽNÍK
artysta narodowy

Ur. w 1919 r. w Svederníku. W latach 1938—1942 studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze u prof. F. Kyseli. Uprawia malarstwo, rysunek, ilustrację i grafikę, a w krótkim okresie lat 1946—1948 również rzeźbę. Należy do generacji plastyków, która wstępowała w życie w latach drugiej wojny światowej i aprobowała teoretyczny program nadrealizmu. W konsekwentnej realizacji tego programu, połączonego z ideą społecznej odpowiedzialności sztuki, pozostaje jednak osamotniony aż do końca lat pięćdziesiątych, kiedy zgłaszają swój akces pierwsi absolwenci jego szkoły. Jest jednym z najbardziej płodnych grafików słowackich. Wystawiał indywidualnie w całym szeregu miast europejskich i azjatyckich, a na kontynencie amerykańskim — w Meksyku. Jego dzieła są częścią składową wszystkich reprezentatywnych zbiorów grafiki słowackiej. W 1954 r. otrzymał nagrodę państwową II stopnia, w 1956 r. — nagrodę państwową I stopnia. Wśród wielu innych nagród i wyróżnień jest laureatem nagrody za malarstwo w Forte dei Marmi w 1948 r., nagrody fundacji Brighta za grafikę w Wenecji w 1958 r. Przyznano mu również srebrny medal za ilustracje na Międzynarodowej wystawie książki w Lipsku w 1959 r. Mieszka w Bratysławie.

- 111 Kobieta z lampą, 1947, drzeworyt, 57,3 × 37,4
Własność SGN G 3584
- 112 Porwanie Europy, 1947, linoryt, 38,4 × 55,9
Własność SGN G 1755
- 113 Ręce, 1964, suchoryt, 64,3 × 48,9
Własność SGN G 7876
- 114 Biała zjawa, 1964, suchoryt, 64,3 × 48,9
Własność SGN G 7875
- 115 Artystyczne wspomnienia II, 1970, linoryt
Własność SGN G 7878
- 116 Artystyczne wspomnienia III, 1970, linoryt
Własność SGN G 7879
- 117 Artystyczne wspomnienia IV, 1970, linoryt
Własność SGN G 7880

111. Vincent Hložník, Kobieta z lampą

MILOSLAV HOLÝ
zasłużony artysta

Ur. w 1897 r. w Pradze. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze w specjalnej pracowni grafiki profesora M. Švabinského (1918—1924). W latach 1947—1958 wykładał w tejże Akademii malarstwo. Wystawia od 1920 r. Od 1917 roku jest członkiem Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Największe nasilenie twórczości graficznej Holý’ego przypada na pierwszą połowę lat dwudziestych, kiedy był jednym ze współtwórców nurtu sztuki zaangażowanej społecznie. Później uprawiał przede wszystkim malarstwo pejzażowe.

- 118 Dziewczynka w zimie, 1922, linoryt, 29,2 × 20
Własność GN R 19 337
- 119 Dziewczyna w parku, 1922, linoryt, 37,5 × 27,4
Własność GN R 19 335
- 120 Nowy dom, 1922, barwna litografia, 53 × 39
Własność GN R 19 341
- 121 Suszenie bielizny, 1923, barwna litografia, 39 × 53,2
Własność GN R 24 444
- 122 Ulica z konikiem, 1923, barwna litografia, 39,5 × 53,5
Własność GN R 24 442

KAREL HRUŠKA

Ur. w 1910 r. w Pradze. Grafik. Studiował w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze (w latach 1948—1954 u prof. F. Muziki). Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Plastyków „Hollar”. Wystawia od 1958 r. Uprawia przede wszystkim drzeworyt i litografię. Stopniowo zmienia poszczególne kręgi tematyczne: wspomnienia z lat wojny, atmosfera sportu w cyklu „Piłka nożna”, wkroczenie w stosunki międzyludzkie w cyklach „Don Kichot” i „Przyjęcie”. Oprócz wielu dzieł graficznych jest również autorem szeregu ilustracji, projektów znaczków pocztowych i plakatów.

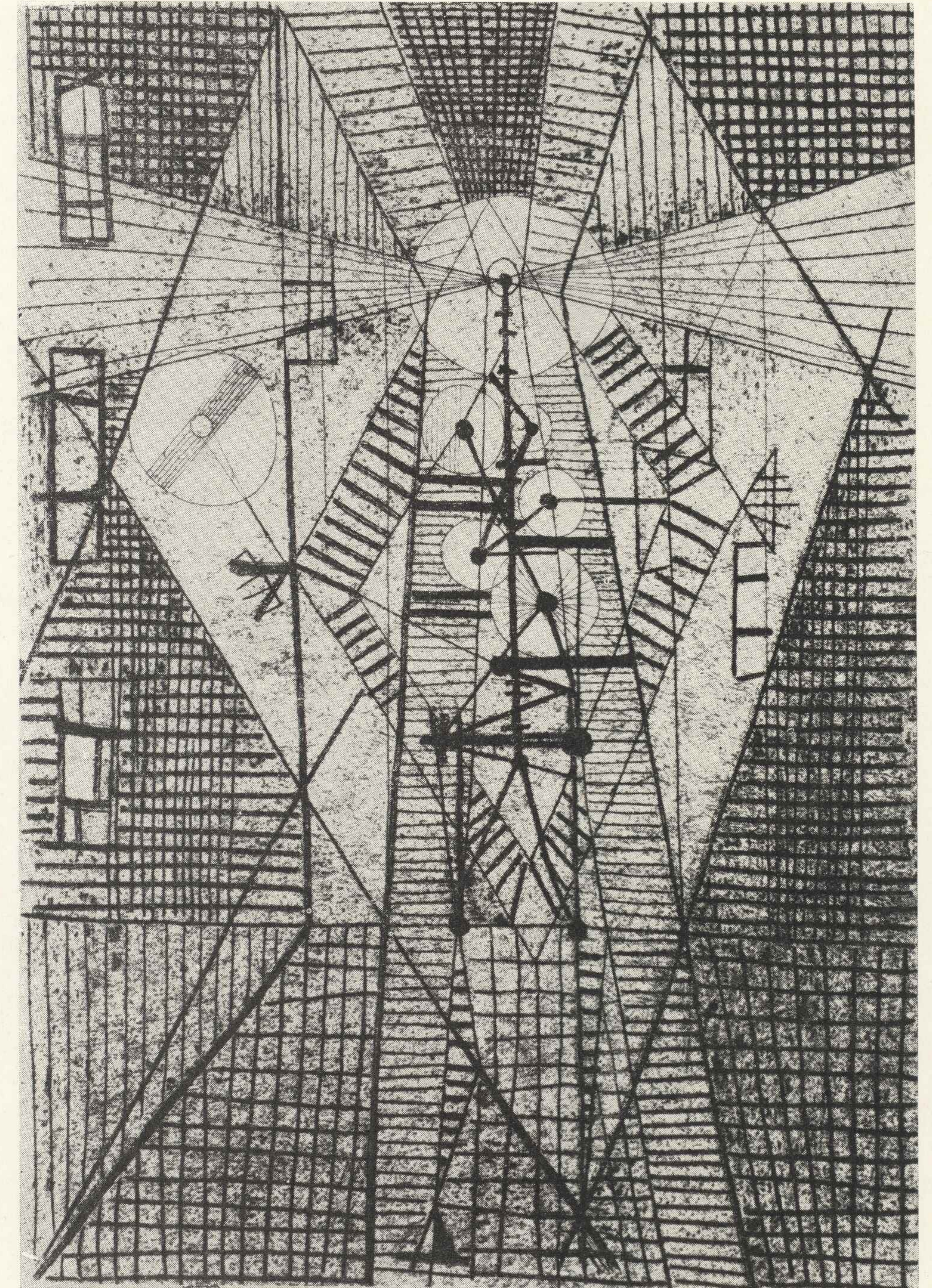
- 123 Przyjęcie, 1970, drzeworyt, 42 × 49,5
Własność GN R 162 353
- 124 Z cyklu „Don Kichot”, 1971, drzeworyt, 54,2 × 41,7
Własność GN R 162 347
- 125 Czarna karuzela, 1969, litografia, 58,2 × 45,3
Własność GN R 162 352
- 126 Karuzela, 1969, litografia, 58,9 × 48,8
Własność GN R 162 351
- 127 Towarzystwo, 1970, drzeworyt, 46,9 × 46,5
Własność GN R 162 354

FRANTIŠEK HUDEČEK

Ur. w 1909 r. w Nĕmčicach koło Holešova. Malarz i grafik. Studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze w latach 1928—1931. Członek Stowarzyszenia Artystów i Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1932 r. Grafikę uprawiał przede wszystkim w okresie przynależności do „Grupy 42”. Po surrealistycznym malarstwie lat trzydziestych odkrył w twórczości graficznej poezję miasta w nocy, na którą wywierała wpływ ciężka atmosfera epoki i uwarunkowane nią problemy egzystencji ludzkiej.

- 128 Nocny wędrowiec, 1940, akwaforta, 24,1 × 17
Własność GN R 14 740
129 Nocny wędrowiec, 1945, akwaforta, 29,1 × 23,6
Własność GN R 15 089
130 Samolot nad miastem, 1947, akwaforta, 17,2 × 24,5
Własność GN R 18 757

VILIAM CHMEL

Ur. w 1917 r. w Timișoarze w Rumunii, zmarł w 1961 r. w Bratysławie. W roku 1939, po ukończeniu szkoły średniej w Martinie, studiował w Szkole Rzemiosł Artystycznych w Bratysławie rysunek i malarstwo u profesora L'udovíta Fulli. W latach 1940—1941 studiował na Wydziale Plastyki Politechniki Słowackiej u profesora Jana Mudrocha. W malarstwie, na które wpływ wywarła sugestywna indywidualność nauczyciela, należy do przedstawicieli słowackiego nadrealizmu, reprezentując połączenie imaginacji z prostotą. W grafice świadomie nawiązuje do przykładu Fulli, wskazując na nieustanną aktualność jego twórczości.

- 131 Róża jestem, róża... (ilustracja do pieśni ludowej), 1949, kolorowany linoryt, 22,4 × 15,4
Własność SGN G 292
- 132 Narzeczona, 1948, kolorowany linoryt, 16,6 × 11,3
Własność SGN G 5564
- 133 Czarna kura kracze... (praca z cyklu pieśni ludowych), 1950, kolorowany linoryt, 39,3 × 29,2
Własność SGN G 3243
- 134 Broniła mi matka..., 1957, kolorowany linoryt, 27,8 × 18,8
Własność SGN G 2630
- 135 Coś, Mateuszku, coś ty zrobił..., 1958, kolorowany drzeworyt, 27,8 × 18,6
Własność SGN G 2631

LUDMILA JIŘINCOVÁ

Ur. w 1912 r. w Pradze. Malarz i grafik. Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Pradze (dyplom w 1939 r. u prof. T. F. Šimona). Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1940 r. Zdobyła w kraju i za granicą kilka wyróżnień za ilustracje: w 1960 r. — najpiękniejsza książka roku, w 1964 — dyplom w konkursie na obwolutę i inne. Uprawia rysunek, grafikę i ilustracje (Shakespeare, Villon). Delikatność, liryzm i fantazje języka plastycznego ujawnia przede wszystkim w litografii.

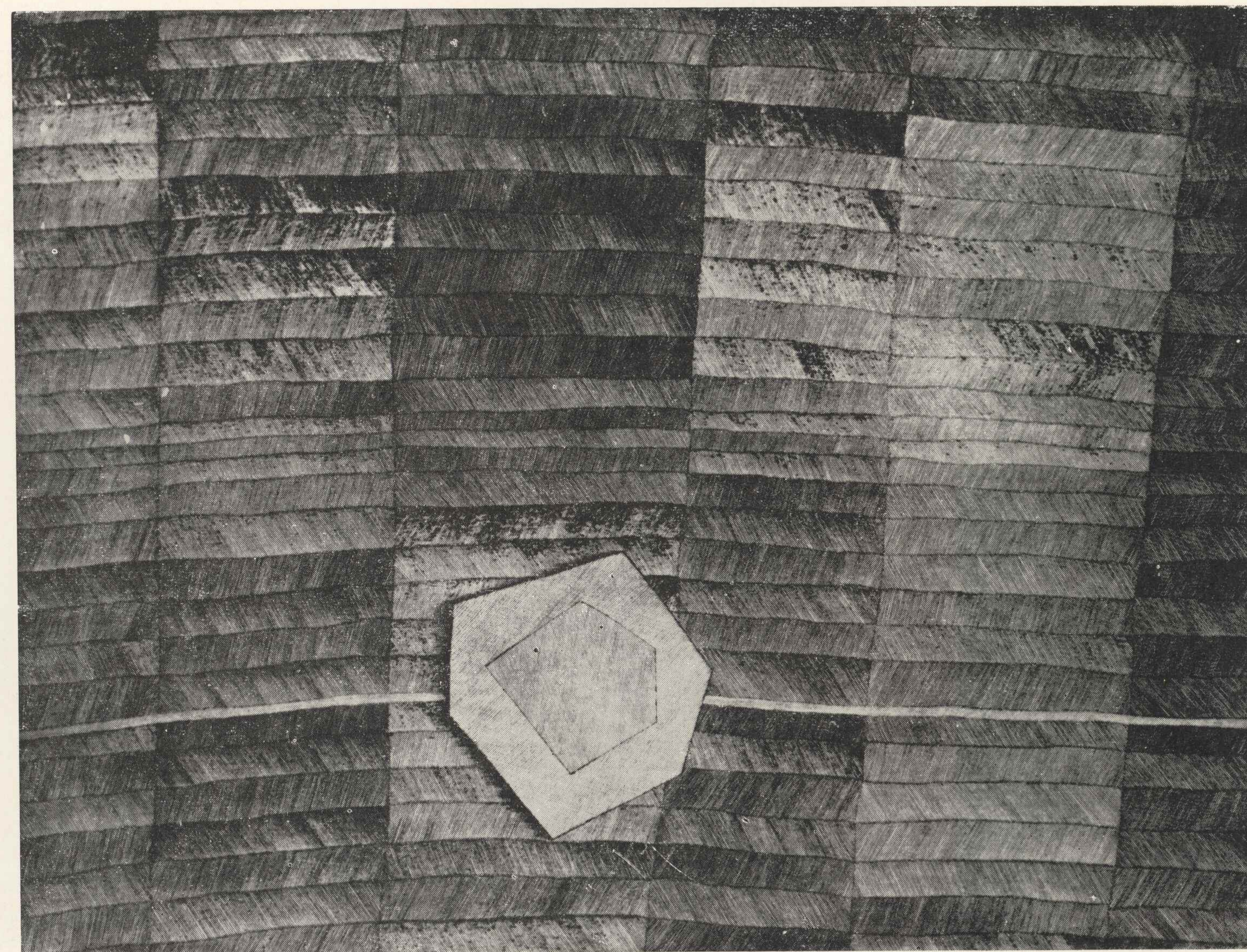
- 136—138 3 ilustracje do książki J. Nohy: „Słowo me, nakryj się”, 1944,
litografia, 40 × 30
Własność GN R 24 006, R 24 009, R 24 011
- 139 Uczestniczka pogrzebu, 1944, litografia, 46 × 40
Własność GN R 124 396
- 140 Wdowa, 1946, litografia, 43,5 × 34,5
Własność GN R 124 344
- 141 Korzenie, 1972, barwna litografia, 34 × 45,2
Własność autorki

JIŘÍ JOHN

Ur. w 1923 r. w Třešti, zmarł w 1972 r. w Pradze. Malarz i grafik. Studiował w Państwowej Szkole Graficznej i Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze (w latach 1946—1951 u prof. J. Kaplickiego). W latach 1963—1972 wykładał w praskiej Akademii Sztuk Pięknych. Członek Stowarzyszenia Artystów i Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawiał od 1953 r. Na międzynarodowych przeglądach grafiki zdobył kilka nagród, między innymi na Bianco e nero Lugano — 1966, 8 Biennale Lublana — 1969, Rijeka 1970 (rysunek). W grafice Johna (przeważnie suchorycie) podobnie jak w jego malarstwie nakładają się na siebie wzajemnie poetyckie ujmowanie życia i głębokie wnikanie w prawa natury. Obok grafiki ilustruje głównie poezję czeską i obcą — F. Halasa, Saint-John Perse'a i innych.

- 142 Kruszcze, 1964, suchoryt, 21,2 × 29
Własność GN R 151 272
- 143 Kryształ, 1965, suchoryt, 49 × 63
Własność GN R 151 277
- 144 Warstwy, 1966, suchoryt, 31,5 × 29,4
Własność GN 150 756
- 145 Kropla, 1966, suchoryt, 49,2 × 39,5
Własność GN R 151 278
- 146 Ruch ziemi, 1966, suchoryt, 48,4 × 49,2
Własność GN R 151 279

ALOJZ KLIMO

Ur. w 1922 r. w Pieszczanach. W 1945 roku ukończył Wydział Plastyczny Politechniki Słowackiej w Bratysławie, gdzie studiował u profesorów Gustawa Mallégo, Maxa Schurmana i Dezidera Milly'ego. W tym samym roku udał się do Pragi, gdzie podjął studia w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego na Wydziale Malarstwa u prof. Jana Bauchy. W 1948 roku ukończył klasę prof. Antonína Pelca. Po powrocie do Bratysławy uprawia grafikę i malarstwo. Podobnie jak dla wielu jego współczesnych i dla Klimy twórczym bodźcem była grafika ludowa, wzbogacająca jego pierwotnie bardzo trzeźwą, spokojną skalę środków wyrazu o elementy ekspresywne, o bardziej dynamiczny sposób rycia i bardziej wyszukane stosowanie kontrastów. Klimo należy do wybitnych słowackich ilustratorów. W roku 1963 za interpretację plastyczną „Baśni i bajek” Tolstoja otrzymał Nagrodę im. Fraňa Kráľa. Mieszka w Bratysławie.

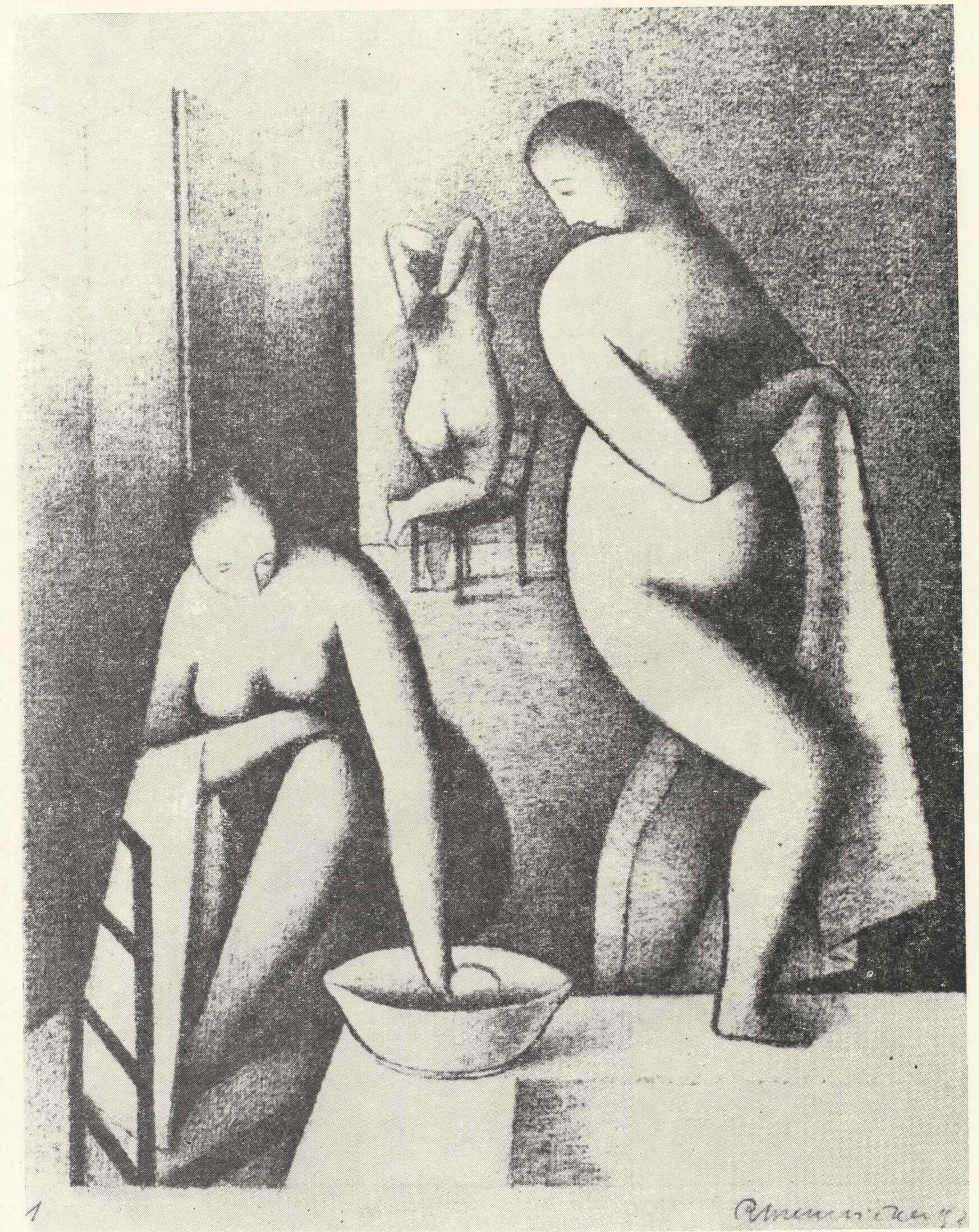
- 147 Koncert, 1948, linoryt, 30,7 × 47,9
Własność SGN G 1872
- 148 Robotnicy II, 1948, drzeworyt, 25 × 17,4
Własność SGN G 3653
- 149 Na ulicy, 1949, drzeworyt, 30,1 × 19,4
Własność SGN 3646
- 150 Z fabryki, 1949, drzeworyt, 29,9 × 19,2
Własność SGN G 3648
- 151 Rozdział I, 1971, barwna serigrafia, 73,5 × 58,4
Własność SGN G 7835
- 152 Rozdział II, 1971, barwna serigrafia, 73,5 × 58,4
Własność SGN G 7836
- 153 Rozdział III, 1971, barwna serigrafia, 73,5 × 58,4
Własność SGN G 7837

RUDOLF KREMLIČKA

Ur. w 1886 r. w Kolinie, zmarł w 1932 r. w Pradze. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1905—1910 u profesorów V. Bukovaca i H. Schwaigera). W 1911 r. udał się w podróż artystyczną do Amsterdamu, Petersburga i Paryża, gdzie silne wrażenie wywarło na nim malarstwo holenderskie XVII wieku i francuski impresjonizm. W 1918 r. został członkiem grupy „Upartych”. Na początku lat dwudziestych stworzył cykl litografii, w którym podobnie jak w malarstwie połączył zmysłowe doświadczenie zaangażowania społecznego z powszechnym ideałem neoklasycyzmu. U schyłku życia uprawiał pejzaż.

- 154 Kąpiel, 1922, litografia, 29,2 × 24,6
Własność GN R 25 501
155 Toaleta, 1925, litografia, 28,2 × 20,2
Własność GN R 096
156 Czesząca się kobieta, 1925, litografia, 46,5 × 30,5
Własność GN R 25 496

EUGEN KRÓN

Ur. w 1882 r. w Sobranicach. Przed 1909 r. wyjechał do Budapesztu, gdzie uczył się i pracował jako litograf. W latach 1911—1912 kształcił się na wieczorowych kursach budapeszteńskiej Akademii Sztuk Pięknych u profesorów Olgyayego i Zemplényego. W 1919 r., po powrocie z niewoli wojennej w Teheranie, brał udział w organizowaniu kulturalnych przedsięwzięć Węgierskiej Komuny. W latach 1921—1926 przebywał w Koszycach, gdzie prowadził kursy wieczorowe w prywatnej szkole graficznej. Do jego uczniów należy Koloman Sokol. Lata 1926—1945 spędził w Mediolanie, skąd przeniósł się do Budapesztu. Na jego twórczość wpłynęła w istotny sposób fala krytycyzmu społecznego, przejawiająca się w grafice drugiego dziesiątka lat naszego wieku. W czasie pobytu w Mediolanie zetknął się z literaturą symboliczną i tam pod jej wpływem powstały jego najwybitniejsze cykle graficzne. Pedagogiczne i artystyczne znaczenie indywidualności Króna dla tradycji grafiki w Słowacji zweryfikowały liczne wystawy, w których bierze udział. Mieszka w Budapeszcie.

- 157 Głowa kobiety w ciemnym kapeluszu, ok. 1914, akwaforta, 29,9 × 28,5
Własność SGN G 16
- 158 Kopuła katedry, ok. 1926—1927, akwaforta, 28,7 × 21,6
Własność SGN G 40
- 159 Oczekiwanie, ok. 1926—1927, akwaforta, 27,5 × 22,8
Własność SGN G 42
- 160 Ranny, 1922, litografia, 52,8 × 42
Własność SGN G 657
- 161 Rodzina, 1922, litografia, 52,1 × 40,3
Własność SGN G 658
- 162 Sam. Z cyklu „Człowiek słońca”, 1927, litografia, 44,7 × 29,7
Własność SGN G 1364
- 163 Rodzina. Z cyklu „Człowiek słońca”, 1927, litografia, 45,2 × 30
Własność SGN G 1363
- 164 Zwycięstwo. Z cyklu „Człowiek słońca”, 1927, litografia, 45 × 22
Własność SGN G 1358

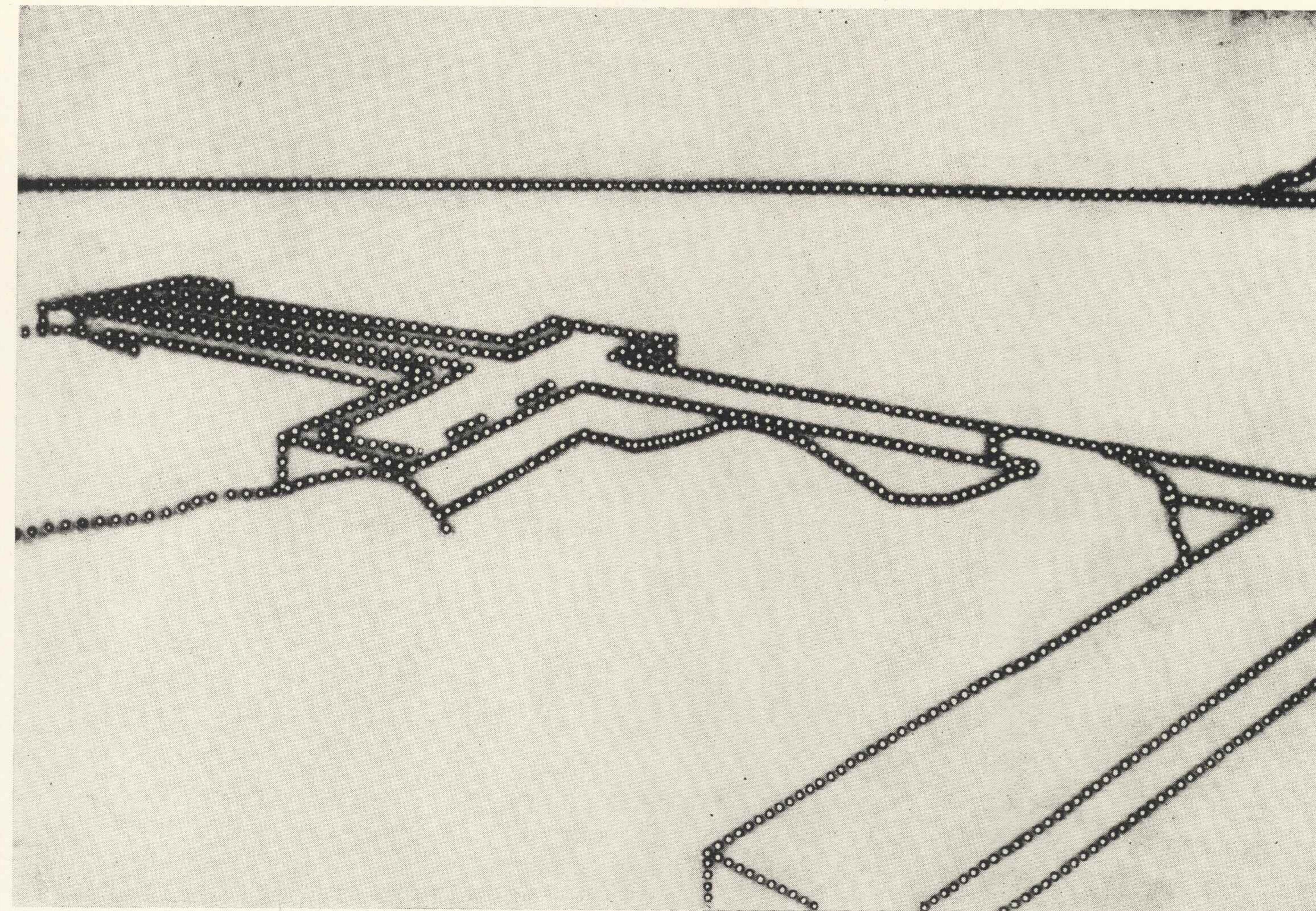

157. Eugen Krón, Głowa kobiety w ciemnym kapeluszu

ALENA KUČEROVÁ

Ur. w 1935 r. w Pradze. Grafik. Studiowała w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego w latach 1955—1959 u prof. A. Strnadla. Wystawia od 1964 r. w kraju i za granicą. Zdobyła szereg nagród, między innymi na Premio Biella — 1967, 1968, na 8 Biennale grafiki Lublana 1969, na 3 Biennale grafiki Kraków 1970. Twórczość jej od początku charakteryzuje poszukiwanie nowych technicznych możliwości, najpierw w czarno-białych perforacjach, później — drukach barwnych. Należy do nurtu nowej figuralności i jej twórczości to jedna z najoryginalniejszych prób wypowiedzi artystycznej młodej czeskiej grafiki.

- 165 Nad morzem, 1968, perforacja, 53,2 × 75,4
Własność GN R 151 701
- 166 Minerwa, 1968, perforacja, 53,2 × 75,7
Własność GN R 151 700
- 167 Lwy, 1968, perforacja, 75,9 × 53,5
Własność GN R 151 702
- 168 E 14, 1970, perforacja, druk trójkolorowy, 53,6 × 76
Własność GN R 162 284

FRANTIŠEK KUPKA

Ur. w 1871 r. w Opoćnie, zmarł w 1957 r. w Puteaux (Francja). Malarz i grafik. Studiował w Akademiach Sztuk Pięknych Pragi i Wiednia. Od 1895 r. mieszkał w Paryżu. Ostatnią retrospektywną wystawę jego twórczości urządziła Galeria Narodowa w Pradze w 1968 r. Zaczynał jako rysownik projektów mody, plakatów i satyr dla różnych czasopism („L'Assiette au Beurre”, „Canard Sauvage”). W latach 1905—1909 ilustrował „Pieśń nad pieśniami”, „Prometeusza” Ajschylosa i inne arcydzieła literatury powszechnej. W latach 1911—1912 powstają pierwsze obrazy abstrakcyjne („Plany wertykalne”, „Kosmiczna wiosna”). Po wojnie rozwijał twórczość abstrakcyjną w nurcie organicznym i geometrycznym.

169—172 Arystofanes: „Lizystrata”,

4 prace ze zbioru 18 ilustracji, wydał A. Blaizot w Paryżu w 1911 r., barwna akwaforta z akwatintą, 28 × 19,5

Własność GN R 25 225, R 25 226, R 25 231, R 25 233

173—176 „Quatre histoires de blanc et noir”,

4 prace z albumu 26 drzeworytów, wydał G. Kadar w Paryżu w 1926 r., drzeworyt, 20,5 × 15,5

Własność GN R 29 085, R 29 094, R 130 270, R, 130 271

175. František Kupka, *Quatre histoires de blanc et noir*

JÁN LEBIŠ

Ur. w 1931 r. w Morawskim Krumlowie. Studiował w latach 1951—1956 na Wydziale Grafiki i Ilustracji Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie pod kierunkiem prof. Vincenta Hložníka. Grafik i ilustrator. Realizując program szkoły skłania się przede wszystkim ku tendencjom ekspresywnym o społeczno-krytycznym charakterze. Swój warsztat twórczy, zwłaszcza w drzeworycie, wzbogacił o neoklasyczne podejście do deski drzeworytniczej, idąc w ślady pierwszego pod tym względem w Słowacji twórcy — Zmetáka. Za ilustracje do „Bajek” Puszkina otrzymał nagrodę im. Fraňa Kráľa w 1963 r. Jest członkiem Klubu Grafików. Mieszka w Bratysławie.

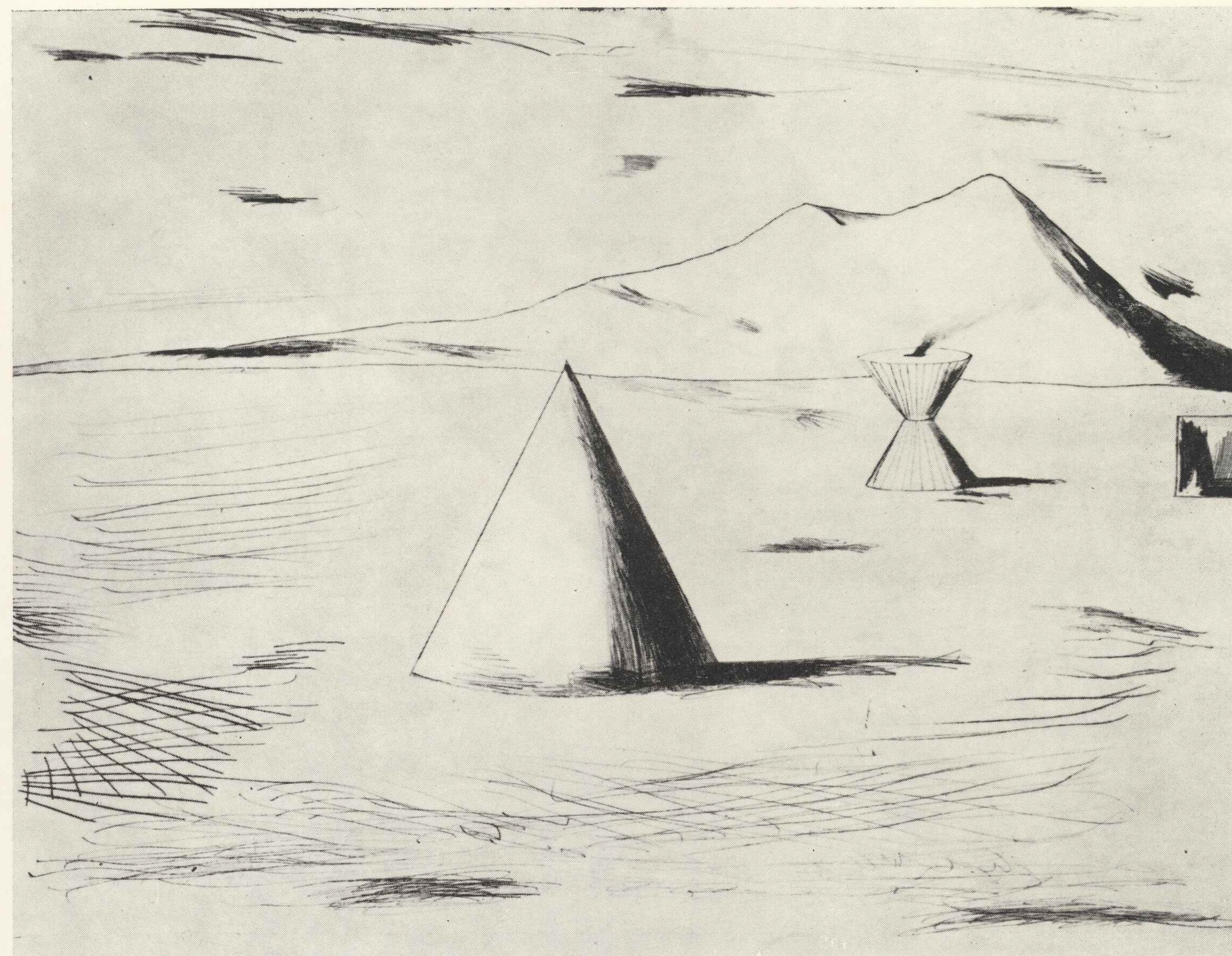
- 177 Bajka I, 1963, drzeworyt, 40 × 52,9
Własność SGN G 4808
- 178 Dwie kurtyzany, 1963, drzeworyt, 40 × 52,7
Własność SGN G 4807
- 179 W góry. Z cyklu „Powstanie”, 1964, drzeworyt, 29,9 × 40
Własność SGN G 4783
- 180 Konsolidacja, 1971, barwny linoryt, 48 × 31,9
Własność SGN G 7921
- 181 W czasie kryzysu, 1971, barwny linoryt, 32 × 48
Własność SGN G 7919

KAMIL LHOTÁK
zasłużony artysta

Ur. w 1912 r. w Pradze. Malarz, grafik, ilustrator. Członek Stowarzyszenia Artystów i Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1939 r. Brał udział w szeregu wystaw w kraju i za granicą, między innymi w Biennale w Wenecji — 1962, Biennale w Sao Paulo — 1965, Biennale w Krakowie — 1968. W latach czterdziestych był członkiem „Grupy 42”, z którą łączył go program malarskiego i poetyckiego ukazywania środowiska miejskiego i nowoczesnej cywilizacji. W obrazach, rysunkach i grafikach powraca często do romantycznych początków epoki komunikacji, ilustruje książki przygodowe dla młodzieży.

- 182 Wizja, 1944, akwaforta, 17,7 × 24,4
Własność GN R 14 750
- 183 W porcie, 1944, akwaforta, 15,8 × 24,5
Własność GN R 14 753
- 184 Motocyklista z 1905 r., 1945, akwaforta, 16 × 24,5
Własność GN R 15 531
- 185 Zielona Irlandia, 1965, barwna litografia, 55 × 68,4
Własność GN R 149 513
- 186 Pejzaż, 1967, suchoryt, 48,8 × 64
Własność GN R 151 312
- 187 Głaz, 1967, barwna litografia, 62,2 × 75,5
Własność GN R 151 308

JOSEF LIESLER
zasłużony artysta

Ur. w 1909 r. w Vidoulicach. Malarz, grafik, ilustrator, autor projektów znaczków pocztowych. Studiował w Wyższej Szkole Architektury w Pradze (w 1938 r. u profesorów C. Boudy i O. Blažička). Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1939 roku. W ostatnich latach brał udział w szeregu wystaw czeskiej i słowackiej grafiki za granicą, zdobywając między innymi I nagrodę na międzynarodowej wystawie ex librisu, Barcelona 1970. Grafikę uprawia od 1938 r. z przerwami, kiedy poświęca się wyłącznie malarstwu. W latach 1939—1941 był członkiem grupy „Siedmiu w październiku”, której programem była liryczna wypowiedź plastyczna nasycona elementami dramatycznymi i ekspresyjnymi. Nawiązywał do niego również w późniejszej twórczości.

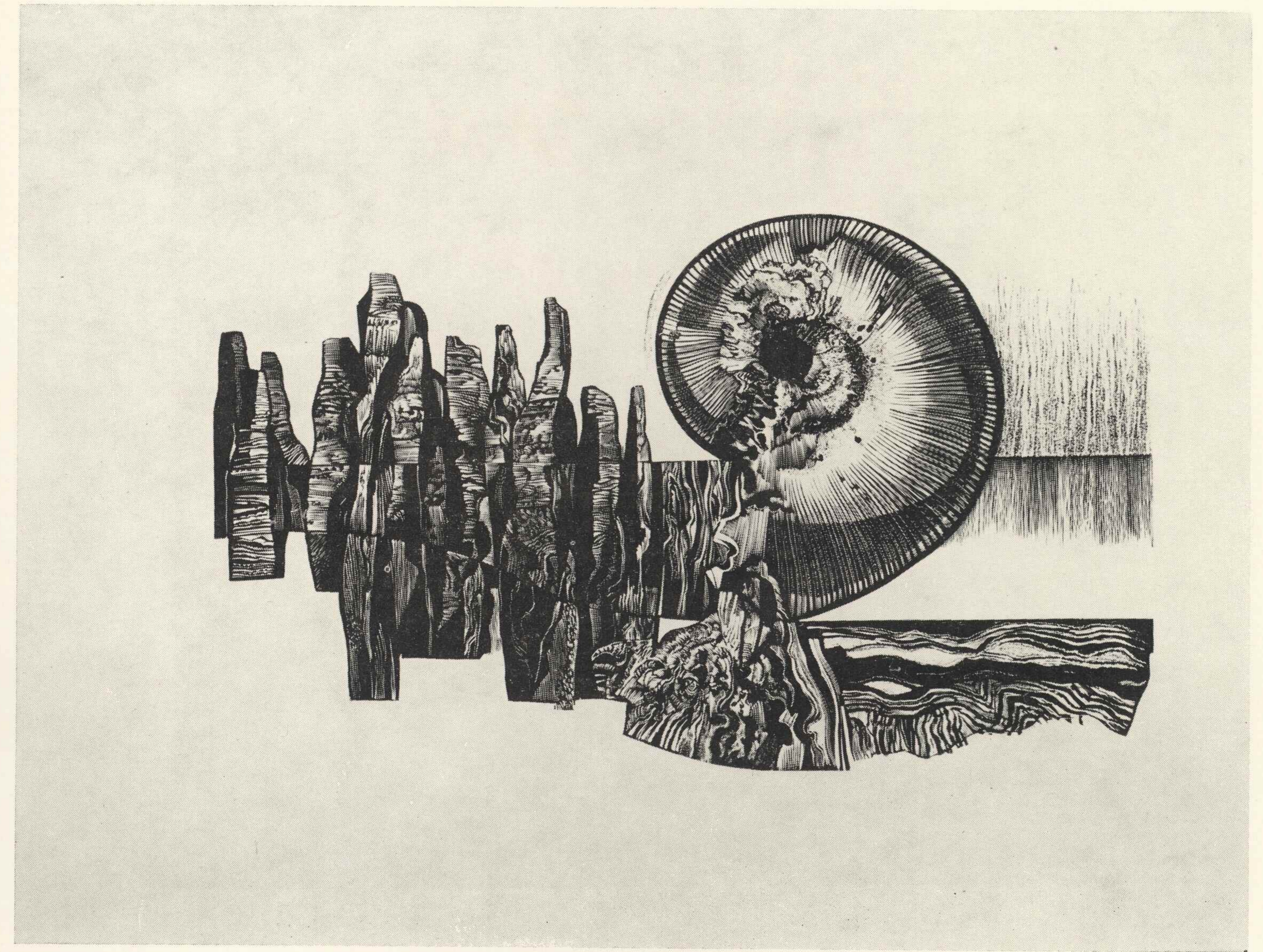
- 188 Upadkiem swym sieje śmierć i przerażenie, 1945, akwaforta,
15,5 × 23,6
Własność GN R 14 833
- 189 Wspólnie potępieni, 1945, akwaforta, 12 × 15,6
Własność GN R 14 834
- 190 O. Wilde'a portret z wyobraźni, 1945, akwaforta, 27,9 × 39,7
Własność GN R 15 095
- 191 Wielkie Morawy, 1965, barwna litografia, 54 × 67
Własność GN — nie zinwentaryzowano
- 192 Rozlepiający plakaty, 1966, barwna litografia, 65 × 50
Własność GN — nie zinwentaryzowano
- 193 Kryjówka w okienku, 1967, barwna litografia, 57,7 × 76
Własność GN — nie zinwentaryzowano

JAROSLAV LUKAVSKÝ

Ur. w 1924 r. w Pradze. Grafik. Kształcił się w Państwowej Szkole Graficznej i w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1945—1950 u prof. V. Silovskiego). Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1948 r. Brał udział w szeregu krajowych i zagranicznych wystaw, na których zdobył między innymi II nagrodę na międzynarodowej wystawie ex librisu, Paryż 1962. Kilkakrotnie wyróżniano go za najlepszy znaczek pocztowy roku. Uprawia przede wszystkim drzeworyt, a oprócz grafiki i ilustracji zajmuje się konsekwentnie projektowaniem znaczków pocztowych. Jego zainteresowania tematyczne to świat astronautyki, automobilizmu i cybernetyki.

- 194 Bronx NY, 1965, drzeworyt, 48,5 × 67,6
Własność GN R 152 056
- 195 Port w Hamburgu, 1966, drzeworyt, 34 × 43
Własność GN R 152 055
- 196 Świadek czasu, 1968, drzeworyt, 28,5 × 47
Własność GN R 152 057
- 197 Dwa światy, drzeworyt, 42 × 22
Własność GN R 161 578

OTA MATOUŠEK
zasłużony artysta

Ur. w 1898 r. w Pilźnie. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1909—1915 u profesorów M. Pirnera i J. Preislera). W 1919 roku jako żołnierz Czechosłowackiego Korpusu w Rosji znalazł się na Dalekim Wschodzie. Od 1924 r. pracuje i mieszka w Czeskich Budziejowicach. Od 1908 r. wystawia w kraju i za granicą, od 1958 r. jest członkiem Stowarzyszenia „Hollar”. Od początku lat dwudziestych zaczyna poza malarstwem uprawiać grafikę. Jego linoryty i drzeworyty, z początku figuralne, później przeważnie ukazują typowy południowoczeski krajobraz.

- 198 Droga I, 1966, drzeworyt, 40 × 53
Własność GN R 162 474
- 199 Staw z łódką na brzegu, 1967, linoryt, 39,8 × 52,7
Własność GN R 162 470
- 200 Staw podczas odłowu, 1968, linoryt, 40 × 53
Własność GN R 162 473

198. Ota Matoušek, Droga I

ALFONS MUCHA

Ur. w 1860 r. w Ivančicach, zmarł w 1939 r. w Pradze. Malarz, rysownik i grafik. Pracował najpierw w wiedeńskiej pracowni malarskiej Burgharta-Kautsky'ego, potem wstąpił na Akademię w Monachium. W 1888 r. wyjechał do Paryża, gdzie zaczął ilustrować i rysować dla różnych czasopism. Rozgłos przyniosły mu przede wszystkim plakaty reklamowe dla Sary Bernhardt. W dziedzinie grafiki użytkowej (a należą tu oprócz plakatów oraz ilustracji również cykle projektów dekoracyjno-ornamentalnych) jest Mucha najwybitniejszym przedstawicielem czeskiej secesji.

- 201 XXème Salon des Cent (plakat), 1896, barwna litografia, 61 × 42
Własność Muzeum Przemysłu Artystycznego w Pradze — 27418/52
- 202 Hiob (plakat), 1898, barwna litografia, 66 × 44
Własność MPA — 35 768
- 203 Wystawa etnograficzna w Vyškovie (plakat), 1902, barwna litografia, 113,5 × 50,5
Własność GN — nie zinwentaryzowano

EUGEN NEVAN

Ur. w 1914 r. w Liptovskim Mikulášu, zmarł w 1967 r. w Bratysławie. Po dwuletniej nauce w praskiej Akademii Medycznej rozpoczął studia na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych (w latach 1936—1939 u prof. Willy Nowaka). Do 1950 r. mieszkał w Pradze biorąc żywy udział w życiu artystycznym poprzez regularny udział w wystawach (Mánes, Salon Topiča, Hollar itp.). Po przeniesieniu się do Bratysławy przez krótki czas działał jako wykładowca Katedry Wychowania Plastycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej (1950—1953). Uprawiał malarstwo, rysunek i grafikę, rozwijając swoją podstawową orientację fowistyczną. Poprzez swoją koncentrację na przeżyciu zmysłowym i czysto plastycznych wartościach wzbogacił nie tylko dorobek swojej generacji, ale całą nowoczesną plastykę słowacką tkwiącą dotychczas przeważnie w tradycji ekspresywnej lub też epickiej.

- 204 Wieśniaczka, 1948, suchoryt, 24,3 × 16
Własność SGN G 3314
- 205 W chustce II, 1948, suchoryt, 17,5 × 22,3
Własność SGN G 3321
- 206 Siedząca wieśniaczka, 1948, akwatinta, 64 × 49,8
Własność SGN G 5595
- 207 Barki, 1948, akwatinta, 32 × 49,3
Własność SGN G 5596
- 208 W chustce, 1948, akwatinta, 64,5 × 49,3
Własność SGN G 5597

VILÉM NOWAK
artysta narodowy

Ur. w 1886 roku w Mnišku. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1903—1906 u prof. K. Thielego), a następnie w Holandii i w Niemczech. W latach 1929—1939 był profesorem Akademii praskiej. Wystawia od 1907 r. Po raz pierwszy wystąpił z awangardową „Grupą Ośmiu” o orientacji ekspresjonistycznej. Stopniowo doszedł do liryzmu w kolorystycznie doskonałych pejzażach i portretach, bliskich duchowo rokoku i klasycyzmowi. Barwne litografie, powstające od 1922 r., towarzyszą malarstwu w rozwiązywaniu podobnych zagadnień.

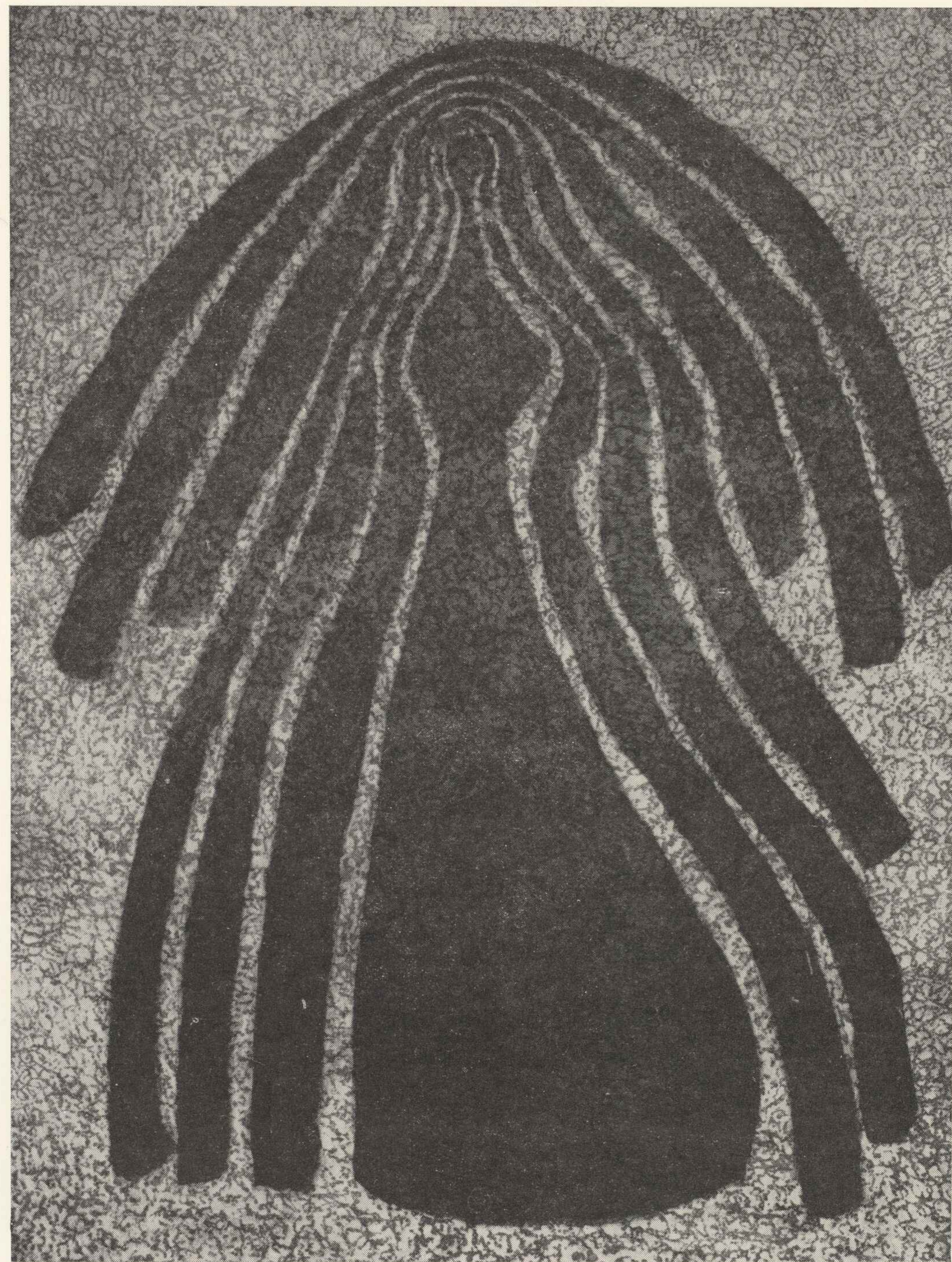
- 209 Portret młodej kobiety, lata dwudzieste, barwna litografia, 40 × 34
Własność GN R 140 407
- 210 Krajobraz ze stającym dęba koniem, lata dwudzieste, barwna litografia, 25,5 × 32
Własność GN R 28 285
- 211 Dziewczyna w pejzażu, lata dwudzieste, barwna litografia, 34 × 26,2
Własność GN R 140 390
- 212 Autoportret, lata dwudzieste, barwna litografia, 47,1 × 38
Własność GN R 140 392
- 213 Na wycieczce, lata dwudzieste, barwna litografia, 37 × 45
Własność GN R 140 394

JARMILA PAVLÍČKOVÁ

Ur. w 1929 r. w Budatinie koło Żyliny. W 1945 r. studiowała w Szkole Przemysłu Artystycznego w Brnie, rok później zaś kontynuowała naukę w Państwowej Szkole Graficznej w Pradze u prof. P. Dillingera. W latach 1949—1955 studiowała malarstwo monumentalne w praskiej Akademii Sztuk Pięknych u profesorów V. Sychry i K. Mináfa. W 1956 r. ukończyła Wydział Grafiki i Ilustracji Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie u prof. V. Hložníka. W jej dekoracyjnych kompozycjach graficznych ostatnich lat widoczna jest lapidarność formy. Uprawia grafikę oraz ilustrację. Mieszka w Bratysławie.

- 214 Wariacje na tematy czatajskie, 1965, monotypia, 77,5 × 34,4
Własność SGN G 5431
- 215 Obraz, 1967, barwna akwatinta, 36,8 × 31,8
Własność SGN G 6574
- 216 Narzeczona, 1967, barwna akwatinta, 40,4 × 30,7
Własność SGN G 6575

216. Jarmila Pavlíčková, *Narzeczona*

ALOJZ PEPICH

Ur. w 1926 r. w Hriňovej, zmarł w 1962 r. w Bratysławie. W latach 1944—1946 uczył się i pracował jako rysownik w „Neografii” w Martinie. W latach 1947—1949 studiował na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Słowackiego w Bratysławie, przede wszystkim grafikę u prof. Kolomana Sokola. W 1950 r. ukończył studia na Wydziale Grafiki bratysławskiej Akademii Sztuk Pięknych u prof. D. Milly'ego. Ze wszystkich kontynuatorów twórczości swego nauczyciela K. Sokola najlepiej zrozumiał istotę grafiki lat trzydziestych. Prostą treść wyrażał za pomocą lapidarnej kreski.

- 217 Kobieta z dzieckiem, 1948, drzeworyt, 43,5 × 29
Własność SGN G 4190
- 218 Kobieta z psem, 1949, drzeworyt, 42,4 × 30,3
Własność SGN G 4199
- 219 Krajobraz znad Dunaju, 1949, drzeworyt, 30,5 × 43,3
Własność SGN 4191

218. Alojz Pepich, *Kobieta z psem*

VOJTĚCH PREISSIG

Ur. w 1873 r. w Světcu, zmarł w 1944 r. w obozie koncentracyjnym w Dachau. Malarz, grafik, teoretyk. Kształcił się w Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze. W latach 1897—1903 przebywał w Paryżu, gdzie pracował dla A. Muchy. Zaznajomił się tu z Art Nouveau, z twórczością Whistlera i grafiką japońską. Znaczną uwagę poświęcił literaturze i grafice użytkowej. Pierwsze grafiki z lat 1900—1906 ukazały się w albumie Coloured Etchings w Nowym Jorku. W l. 1912—1930 pracował jako pedagog w USA. Na początku tego kresu oddalił się od secesji, którą zastąpiły ujęcia geometryczne i przestrzenne, stosowane w assamblażach, rysunkach i grafice użytkowej. W latach 1935—1938 uprawiał malarstwo abstrakcyjne.

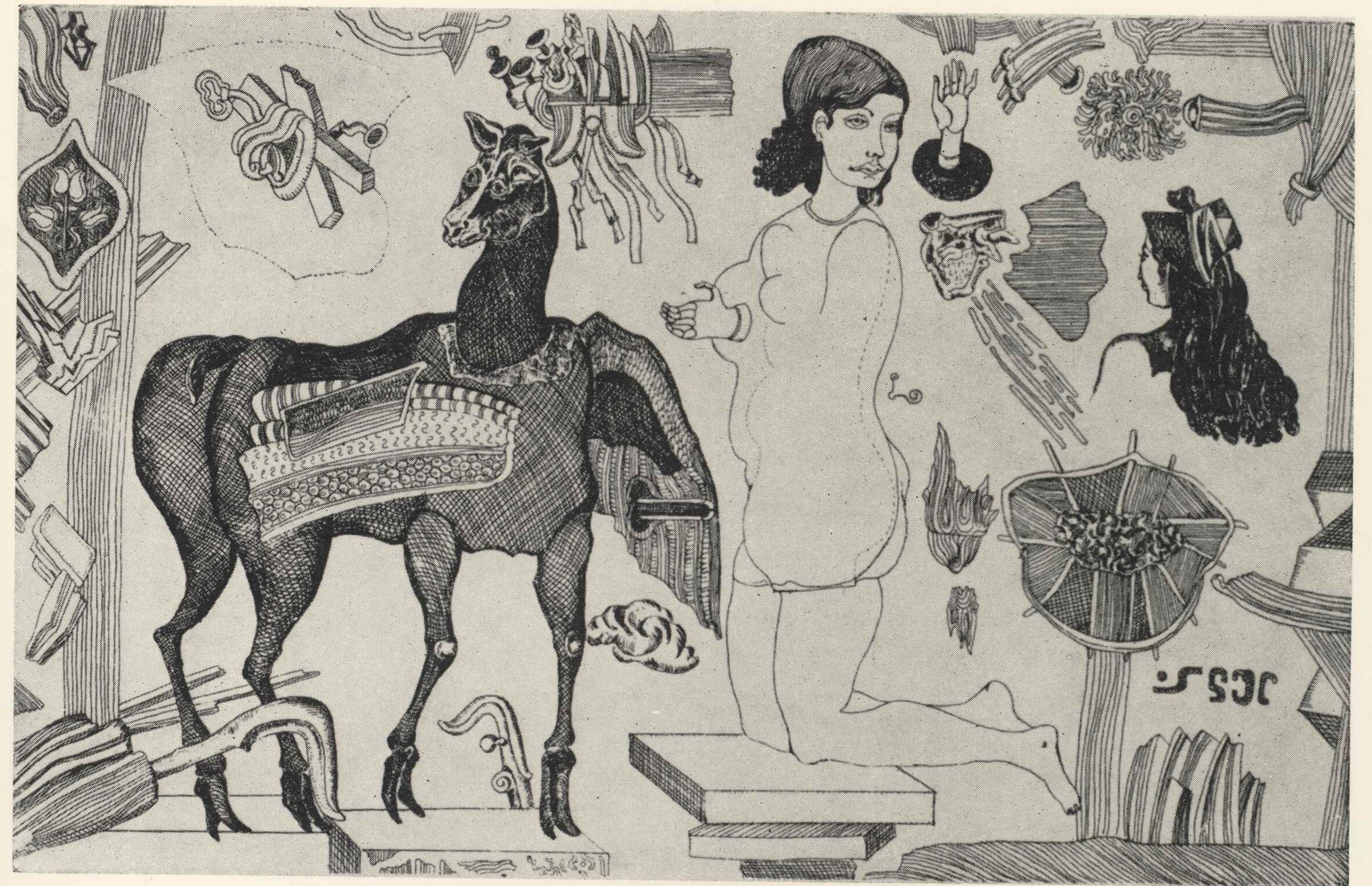
- 220 Modry ptak, 1900, barwna akwaforta, 49,8 × 37,5
Własność GN R 29 567
- 221 Pasterz, 1900, barwna akwatinta, 50,5 × 29,8
Własność GN R 11 188
- 222 Siedem wron, 1900—1906, barwna akwaforta, 49,8 × 37,7
Własność GN R 29 466
- 223 Wieczór, 1900—1906, akwaforta z barwną akwatintą, 36,6 × 27,5
Własność GN R 29 465
- 224 Chmury, 1907, barwna akwatinta, 49 × 79
Własność GN DR 5040
- 225 Drzewa, 1908, akwaforta, 79,8 × 53,5
Własność GN R 163 608

ŠTEFAN PRUKNER

Ur. w 1931 r. w Stratenej. Pracował ucząc się jednocześnie w bratysławskiej Akademii Sztuk Pięknych (w latach 1953—1959 u profesorów D. Milly'ego i Jána Mudrocha). W latach 1960—1970 uczył na Wydziale Pedagogicznym w Bańskiej Bystrzycy, gdzie w 1969 r. habilitował się i został docentem. Obecnie zajmuje się malarstwem i grafiką. Jego prymitywizujące i dekoracyjne narratorstwo, które odznacza się oryginalnymi parabolami, tkwi korzeniami w surowej, nadrealnej rzeczywistości. Mieszka w Bańskiej Szczawnicy.

- 226 Lalka, 1967, akwaforta, 16,3 × 24,9
Własność SGN G 7296
- 227 Kamee z Bośni, 1968, akwaforta, 32 × 24,7
Własność SGN G 7297
- 228 Morski notatnik, 1966, akwaforta, 15,2 × 25,3
Własność SGN G 7304
- 229 Gdzie szukać wybrzeża, 1966, akwaforta, 15 × 24,9
Własność SGN G 7305
- 230 Podróż do Peru, 1967, akwaforta, 15,9 × 25,2
Własność SGN G 7301

VÁCLAV RABAS
artysta narodowy

Ur. w 1885 r. w Krušovicach, zmarł w 1954 r. w Pradze. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1906—1913 u profesorów H. Schwaigera i M. Švabinského). Od 1909 r. członek Stowarzyszenia Artystów, od 1917 — SCzAG „Hollar”. Największą wystawę jego dzieł zorganizowano w 1950 r. w Pradze. Realistyczne malarstwo Rabasa wywodzi się z tradycji czeskiego malarstwa krajobrazowego. Źródłem inspiracji był dla niego przede wszystkim charakterystyczny pejzaż strc n rodzinnych (okolice Rakovníka). Grafika powstająca w pierwszej połowie lat dwudziestych jest echem społecznej fali swoich czasów; brzmi w niej pochwała symboliczno-alegoryczna płodności ziemi i ciężkiej pracy ludu. Jednocześnie z tymi dziełami powstało kilka rzeźb o podobnej tematyce.

- 231 U schyłku dnia, 1923, drzeworyt, 53 × 40,4
Własność GN R 23 765
- 232 W swoim królestwie, 1923, drzeworyt, 38,5 × 46,5
Własność GN R 126 813
- 233 Siejaca, 1923, drzeworyt, 38 × 29,8
Własność GN R 23 766

233. Václav Rabas, Siejaca

JAN RAMBOUSEK
zasłużony artysta

Ur. w 1895 r. w Pradze. Malarz, grafik i typograf. Kształcił się w praskiej Akademii Sztuk Pięknych (w latach 1914—1921 u profesorów J. Preislera i M. Švabinského) i w École des Beaux-Arts w Paryżu (1921—1922). Wystawia od 1920 r. Jest jednym z najwybitniejszych przedstawicieli grafiki społecznej lat dwudziestych. W technice drzeworytu i litografii stworzył szereg cykli („Prostytutka”, „Męty”, „Komedianci”), w których w pełnym ekspresji skrócie uchwycił życie praskich peryferii. Twórczości artystycznej towarzyszyła działalność organizacyjna, teoretyczna i publicystyczna, przeważnie w ramach Stowarzyszenia „Hollar”.

- 234 Na rogu. Z cyklu „Męty”, 1921, litografia, 45,3 × 32,2
Własność GN R 114 341
- 235 Gniewni. Z cyklu „Męty”, 1921, litografia, 44,5 × 32,6
Własność GN R 114 340
- 236 Na bruku. Z cyklu „Prostytutka”, 1923, barwna litografia, 25,5 × 46,5
Własność GN R 130 263
- 237 Teatrzyk za trzy grosze. Z cyklu „Komedianci”, 1928, drzeworyt,
30 × 40
Własność GN R 144 709
- 238 Harmonista. Z cyklu „Nie daj zginąć”, 1929, drzeworyt, 40,8 × 30,8
Własność GN R 25 524

VOJTĚCH SEDLÁČEK
artysta narodowy

Ur. w 1892 r. w Libčanach, zmarł w 1973 r. w Pradze. Malarz i grafik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1912—1920 u profesorów J. Preislera i M. Švabinského). Członek Stowarzyszenia Artystów i Stowarzyszenia „Hollar”. Wystawia od 1917 r. Już w początkach swojej twórczości nawiązał do tradycji czeskiego malarstwa krajoobrazowego. Zasadniczym tematem jego prac stał się pejzaż okolic Hradca Králové i podgórze Orlickich Gór, a także praca człowieka na roli. Najczęściej stosował technikę litografii i rysunek.

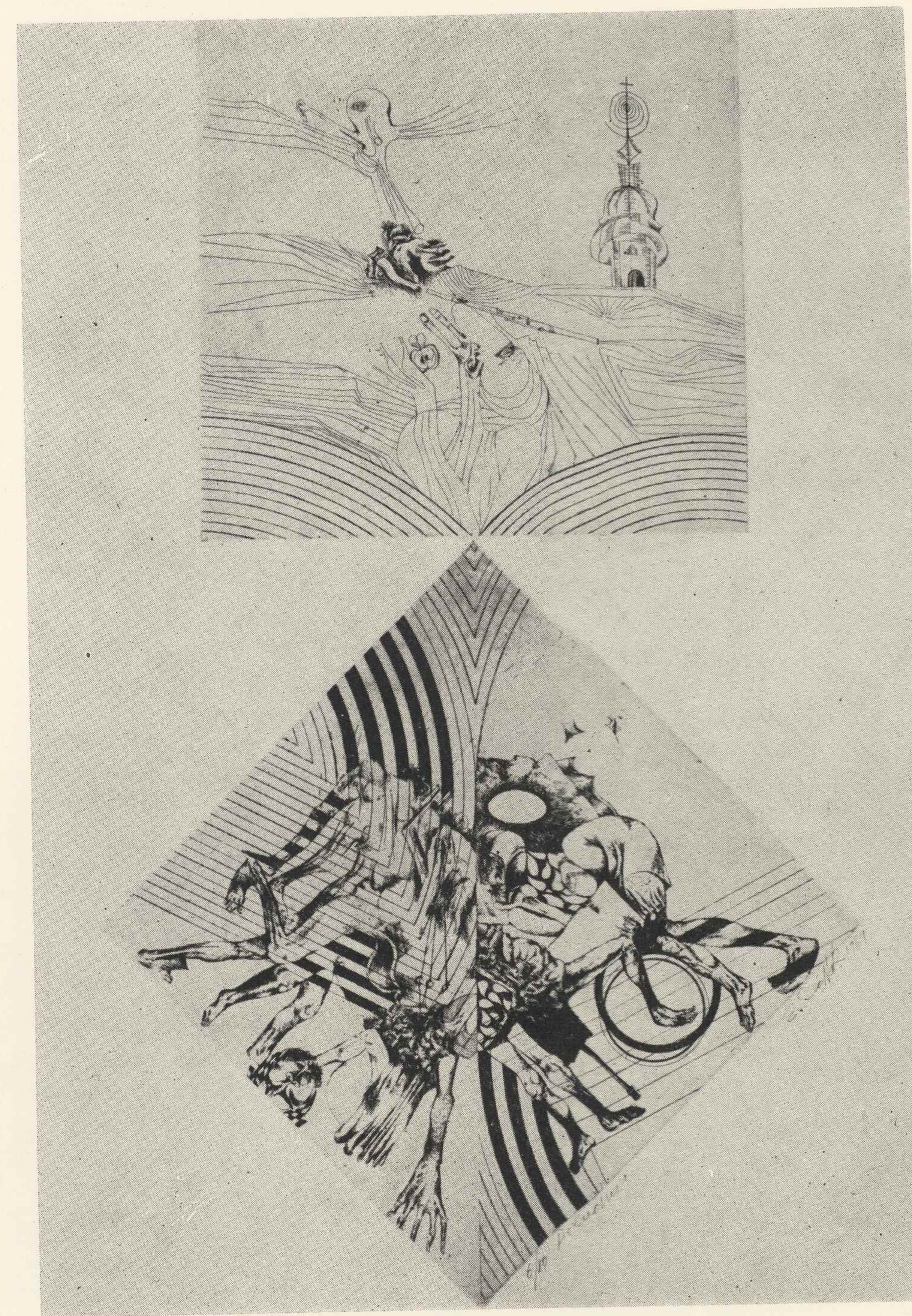
- 239 Dojenje, 1921, linoryt, 28,2 × 36
Własność GN R 126 819
- 240 Dziewczynka z krową, 1922, linoryt, 30,6 × 40
Własność GN R 126 822
- 241 Włóczęga na drodze, 1930, litografia, 26,8 × 41,1
Własność GN R 151 494
- 242 W zimie, 1937, litografia, 18,8 × 44,5
Własność GN R 151 495
- 243 Zima, 1945, barwna litografia, 42,5 × 56,2
Własność GN R 151 464
- 244 Jesień, 1954, barwna litografia, 42,5 × 56,2
Własność GN R 151 376

EMIL SEDLÁK

Ur. w 1938 r. w Podgrodziu Spiskim. Studiował w latach 1959—1964 na Wydziale Grafiki i Ilustracji bratysławskiej Akademii Sztuk Pięknych u prof. V. Hložníka. Uprawia grafikę oraz ilustrację, tworząc w duchu ekspresywno-imaginatywnej linii szkoły. Regularnie bierze udział w wystawach krajowych i za granicą. Jest członkiem Klubu Grafików w Bratysławie. Mieszka w Bratysławie.

- 245 Wieczność munduru, 1964, akwaforta, 49,2 × 31,8
Własność SGN G 4858
- 246 Wysokie odznaczenie dla dwu, 1969, akwaforta, 40 × 44,5
Własność SGN G 6972
- 247 Południe, 1969, akwaforta, 59 × 34,5
Własność SGN G 6963
- 248 Noc, 1969, akwaforta, 34,8 × 34,6
Własność SGN G 6964

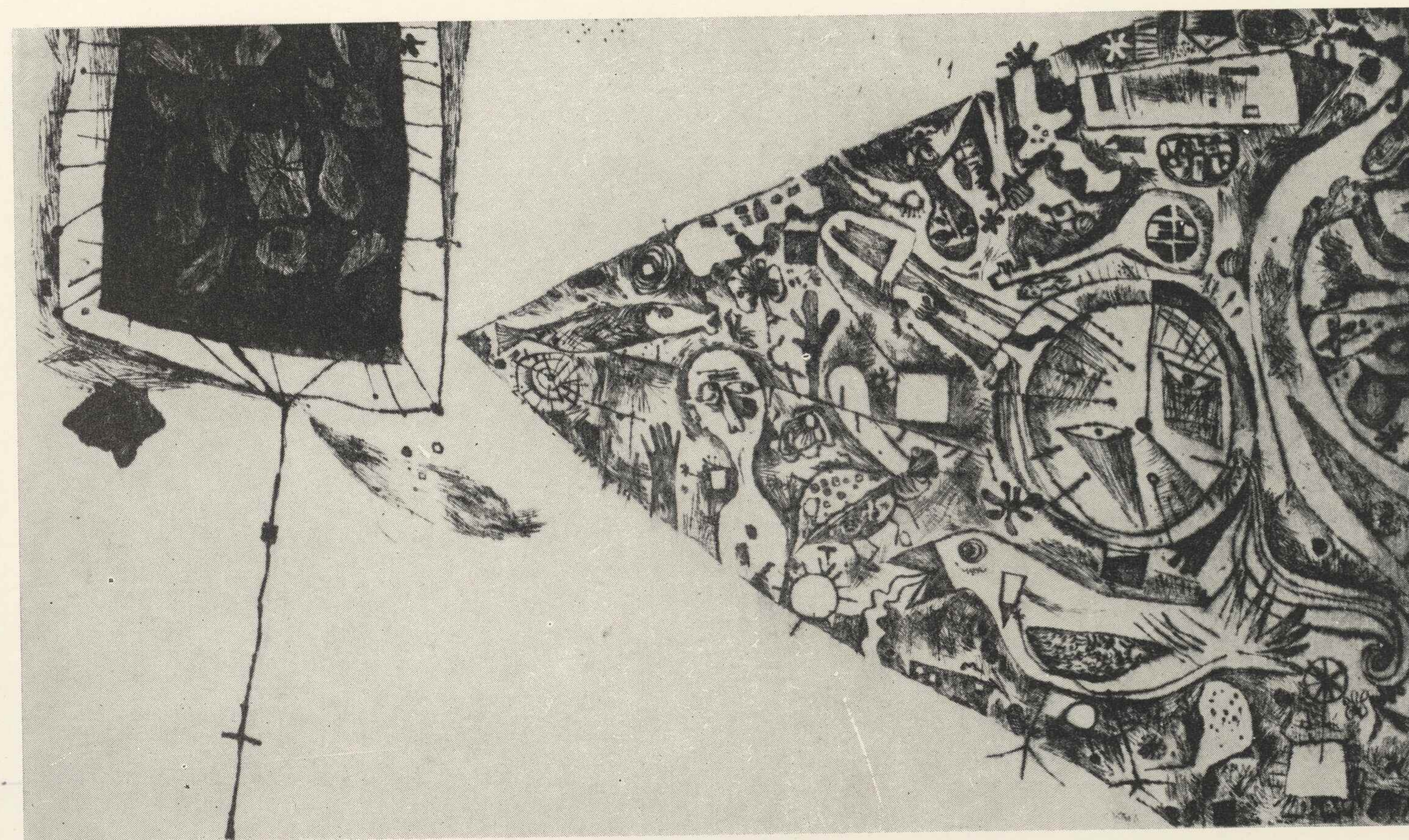

247. Emil Sedlák, Południe

JANA SHEJBALOVÁ-ŽELIBSKÁ

Ur. w 1941 r. w Olomuńcu. W latach 1961—1965 kształciła się na Wydziale Grafiki i Ilustracji bratysławskiej Akademii Sztuk Pięknych u prof. V. Hložníka. Uprawia grafikę, ilustrację oraz projektowanie form przemysłowych i wnętrz. Od 1967 r. bierze udział w ruchu młodych artystów mającym na celu aktywizację odbiorcy sztuki i w duchu tego programu przygotowała szereg akcji. W grafice podkreśla rzeczowość i przedmiotowość. Jej poetyka różni się od poetyki szkoły Hložníka przede wszystkim negacją patosu. Mieszka w Bratysławie.

- 249 Rzeczy II, 1965, akwaforta, 42,8 × 24,8
Własność SGN G 5669
- 250 Rzeczy I, 1965, akwaforta, 42,4 × 24,9
Własność SGN G 5668
- 251 Ludzkie marzenia III, 1965, suchoryt, 28,9 × 48,1
Własność SGN G 5665
- 252 Ludzkie marzenia II, 1965, suchoryt, 28,7 × 48,1
Własność SGN G 5664
- 253 Ludzkie marzenia I, 1965, suchoryt, 28,4 × 47,7
Własność SGN G 5663

RUDOLF SIKORA

Ur. w 1946 r. w Żylinie. W latach 1963—1969 kształcił się w bratysławskiej Akademii Sztuk Pięknych studiując malarstwo u prof. D. Millego, scenografię u prof. L. Vychodila i malarstwo monumentalne u prof. P. Matejki. W malarstwie i grafice zajmuje się pejzażem, a zwłaszcza jego topografią. Wysiłki mające na celu wywarcie wpływu na kształt plastyczny otoczenia w jakim człowiek żyje łączą go z urbanistyczno-przestrzennymi tendencjami sztuki słowackiej. Mieszka w Bratysławie.

- 254 Z cyklu „Topografia”, 1970, monotypia, 69,8 × 39,8
Własność SGN G 7161
- 255 Z cyklu „Topografia”, 1970, monotypia i kolaż, 69,8 × 39,8
Własność SGN G 7162
- 256 Z cyklu „Topografia”, 1970, monotypia i kolaż, 69,8 × 39,8
Własność SGN G 7163

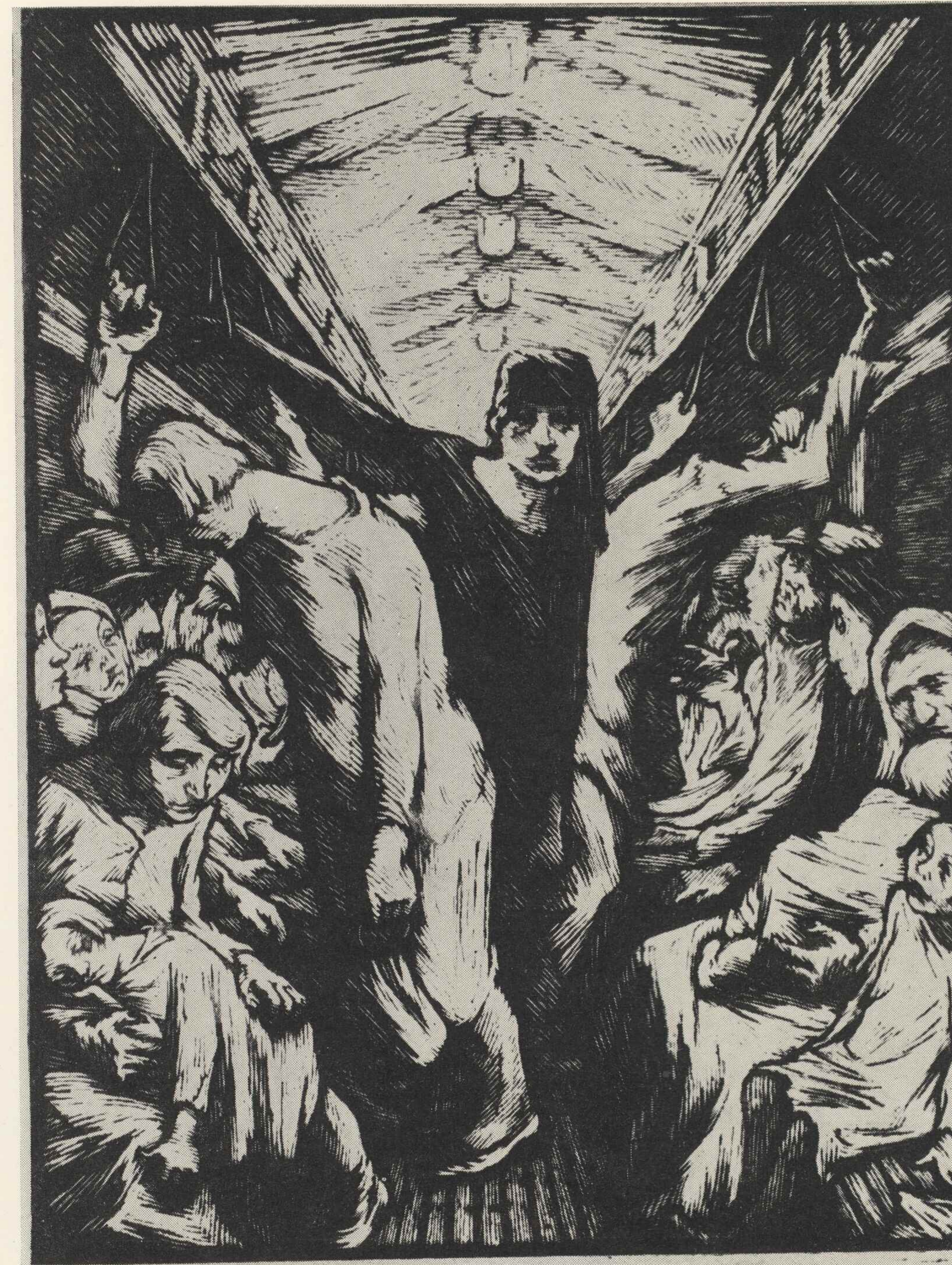

VLADIMÍR SILOVSKÝ
zasłużony artysta

Ur. w 1891 r. w Libáni. Grafik. Kształcił się w Szkole Przemysłu Artystycznego w Zagrzebiu oraz w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1913—1916 u prof. M. Švabinského). W latach 1945—1960 był tu profesorem specjalnej pracowni grafiki. Należał do współtwórców Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar” (1917) i wraz z nim wystawia od tego czasu w kraju i za granicą. Jest jednym z najwybitniejszych przedstawicieli grafiki społecznej lat dwudziestych. W późniejszej twórczości przeważają motywy inne: przyroda, pejzaż, portret. Najczęściej używana technika — suchoryt.

- 257 Wylewanie szlaki, 1922, drzeworyt, 31,3 × 36,2
Własność GN R 24 276
- 258 Krajobraz znad Ostrawicy, 1923, drzeworyt, 27 × 33,5
Własność GN R 24 275
- 259 Nad Sekwaną, 1925, drzeworyt, 31,7 × 39
Własność GN R 7970
- 260 Tramwaj elektryczny, 1926, drzeworyt, 45,5 × 34,5
Własność GN R 162 020
- 261 Grobla Holeńskiego Stawu, 1929, suchoryt, 34,2 × 47
Własność GN R 24 953
- 262 Dąb graniczny, 1970, suchoryt, 49,5 × 38,7
Własność GN R 162 022

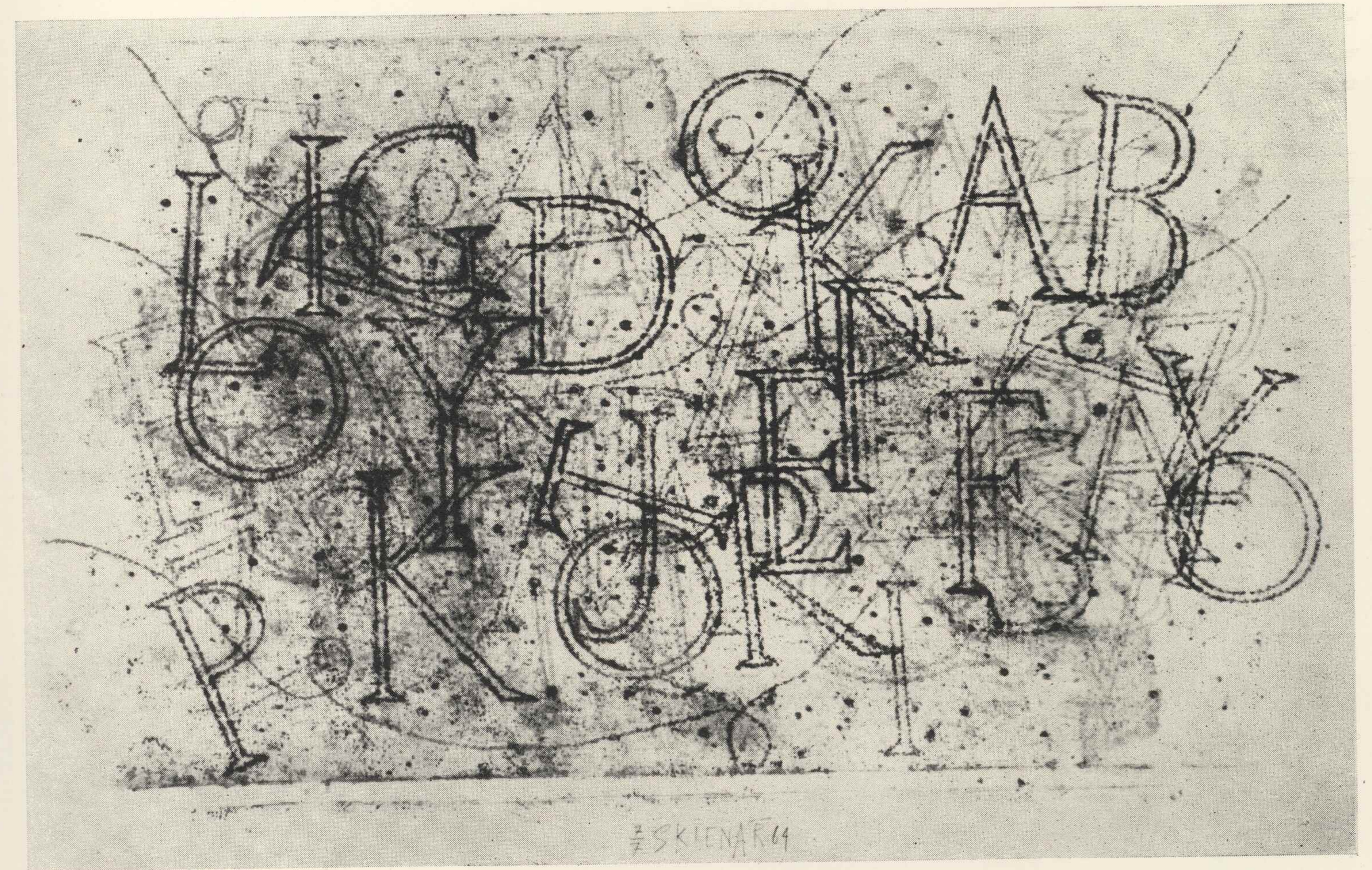
260. Vladimír Silovský, Tramwaj elektryczny

ZDENĚK SKLENÁŘ

Ur. w 1910 r. w Leštinie. Malarz i grafik. Studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze (1931—1936 u profesorów A. Hofbauera i Z. Kratochvila). Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Grafików „Hollar”. Wystawia od 1940 r. Od 1968 r. jest profesorem Wyższej Szkoły Przemysłu Artystycznego w Pradze. Brał udział w szeregu międzynarodowych wystaw grafiki: Biennale, Wenecja — 1962; Biennale, Lublana — 1963; Biennale, Tokio — 1964; Biennale, Sao Paulo — 1966; Biennale, Kraków — 1968 i innych. W 1966 r. otrzymał nagrodę Folkwang Presse w Essen. Oprócz malarstwa, wywodzącego się z surrealizmu, zajmuje się Sklenář przede wszystkim ilustrowaniem i opracowywaniem graficznym książek, z czym wiąże się charakter jego grafiki w którą wprowadza elementy kaligrafii. Wpływ na jego twórczość wywarła podróż do Chin w połowie lat pięćdziesiątych, wzbudzając trwałe zainteresowanie orientalną poezją i filozofią.

- 263 Idea, 1964, barwna litografia, 47,9 × 65
Własność GN R 149 507
- 264 Akwarium, 1964, barwna litografia, 65,2 × 48
Własność GN R 149 508
- 265 Wyszywanka, 1967, barwna litografia, 64,7 × 49,7
Własność R 150 764
- 266 Pawie, 1967, barwna litografia, 65 × 50
Własność GN R 150 765

KOLOMAN SOKOL

Ur. w 1902 r. w Liptowskim Mikulászu. Malarz i grafik. Kształcił się w prywatnej szkole E. Króna w Koszycach (1921—1923) i w praskiej Akademii Sztuk Pięknych (w latach 1925—1932 u profesorów M. Švabinského i T. F. Šimona). Już w latach studiów skoncentrował się na ujmowanej ekspresywnie tematyce społecznej, dla której poszukiwał swobodniejszych metod graficznych. W 1937 r. wyjechał do Meksyku, gdzie na zaproszenie rządu przyjął stanowisko wykładowcy w Escuela de las Artes del Libro. Rozwija tu przede wszystkim techniki wkładodruku i wzbogaca swoją grafikę o nowe obszary wyobraźni i wypowiedzi subiektywnej. Podczas krótkiego pobytu w Czechosłowacji w latach 1946—1948, kiedy wykłada w Politechnice Bratysławskiej, wystawy jego prac wywierają poważny wpływ na całe pokolenie młodych artystów. W trójce kreatorów nowoczesnej grafiki słowackiej (Sokol, Fulla, Galanda) jego twórczość zapoczątkowuje kierunek ekspresywno-imaginatywny. Jest laureatem całego szeregu nagród, między innymi Nagrody Narodowej za r. 1947. Mieszka w USA (Pensylwania).

- 267 W pogoni za celem, 1931, drzeworyt, 40,3 × 30,4
Własność SGN G 3880
- 268 Na peryferiach miasta, 1931, drzeworyt, 40,2 × 30,1
Własność SGN G 1236
- 269 Rybak, 1933, drzeworyt, 32,3 × 18,6
Własność SGN G 198
- 270 Trzej królowie, 1933, drzeworyt, 31,1 × 24,6
Własność SGN G 2607
- 271 Siedzące dziewczęta, 1934, drzeworyt, 28,2 × 24
Własność SGN G 4018

JÚLIUS SZABÓ
zasłużony artysta

Ur. w 1907 r. w Budapeszcie, zmarł w 1972 r. w Pradze. Kształcił się prywatnie w Martinie i w Pradze, w roku 1938 odbył podróż artystyczną do Paryża. Po powrocie do Lučenca uprawiał malarstwo, twórczość literacką, a od 1945 r. również grafikę. Wzbogacił słowacką twórczość graficzną o problematykę filozoficzną, ujmowaną zazwyczaj przy pomocy symboli i alegorii.

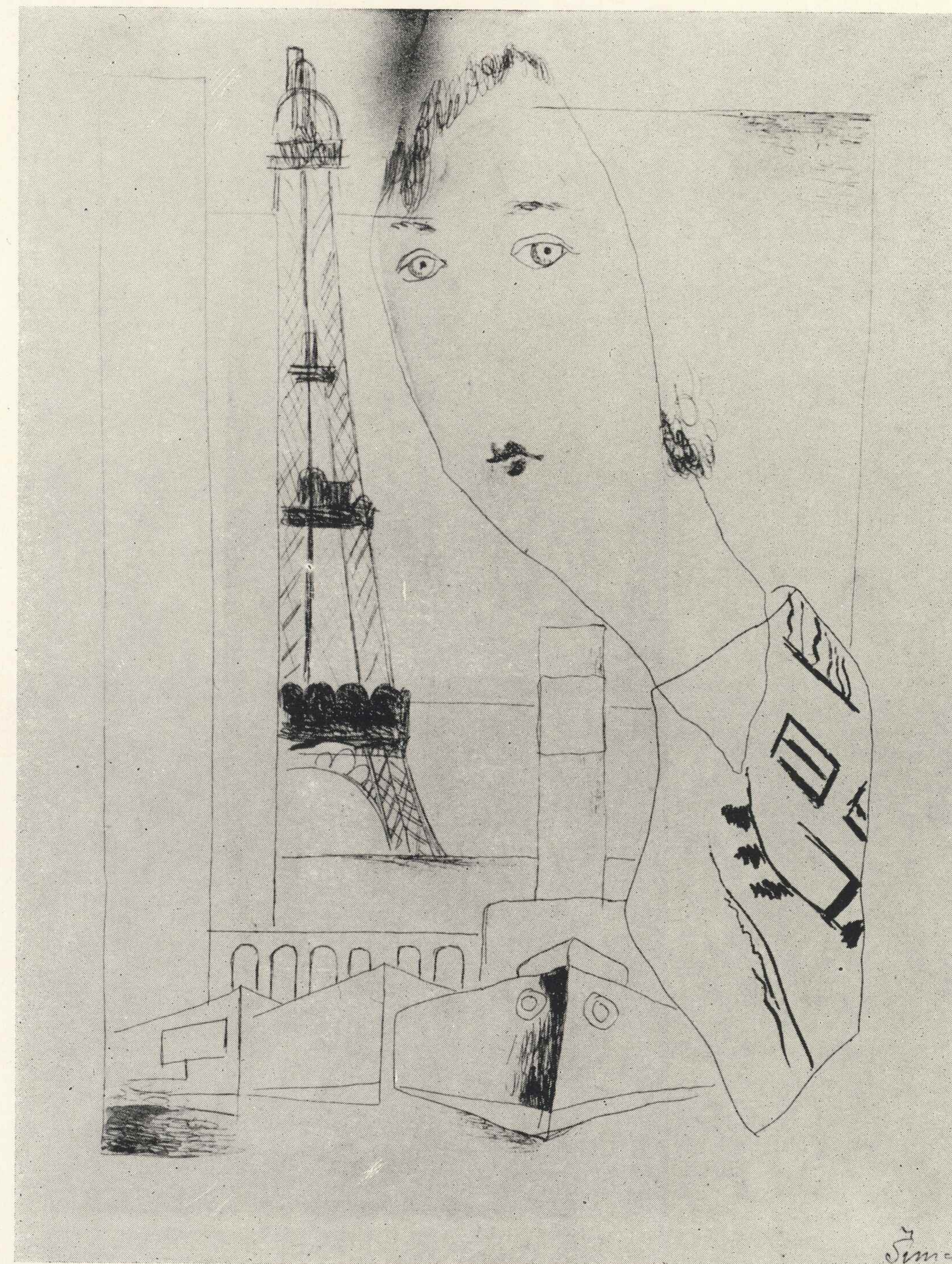
- 272 Na cmentarzu. Z cyklu „Rodzina”, 1956, drzeworyt, 38,7 × 49,6
Własność SGN G 3875
- 273 Oplakiwanie, 1956, drzeworyt, 39,8 × 49,7
Własność SGN G 4172
- 274 Oplakiwanie. Z cyklu „Uwaga, ludzie”, 1958—1959, drzeworyt,
61,1 × 43,1
Własność SGN G 4025
- 275 Skazańcy. Z cyklu „Ecce vita”, 1963, drzeworyt z poddrukiem,
30 × 40,3
Własność SGN G 5573
- 276 Zwycięzca pokonanych. Z cyklu „Ecce vita”, 1963, drzeworyt,
40,1 × 30,1
Własność SGN G 4629

JOSEF ŠÍMA

Ur. w 1891 r. w Jaromierzu, zmarł w 1971 w Paryżu. Malarz, grafik, ilustrator. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1909—1914 u prof. J. Preislera). W 1921 r. wyjechał do Paryża, pozostał jednak w kontakcie z Pragą, gdzie był członkiem awangardowej grupy poetyckiej „Devětsil”. W Paryżu zbliżył się do ruchu Esprit Nouveau. Stworzył grupę o charakterze poetycko-filozoficznym — Grand Jeu. Ostatnią retrospektywną wystawę jego dzieł urządziła Galeria Narodowa w Pradze w 1968 r. Twórczość Šímy odzwierciedla przeżycia wynikające z obserwacji zjawisk natury, ze świadomości jedności człowieka, świata i wszechświata. W okresie lat trzydziestych szukał tej imaginatywnej jedności w powrocie do mitycznych początków ludzkości, w ostatnim dwudziestoleciu wyrażał ją w symbolicznym ukazywaniu sił natury, zwłaszcza światła.

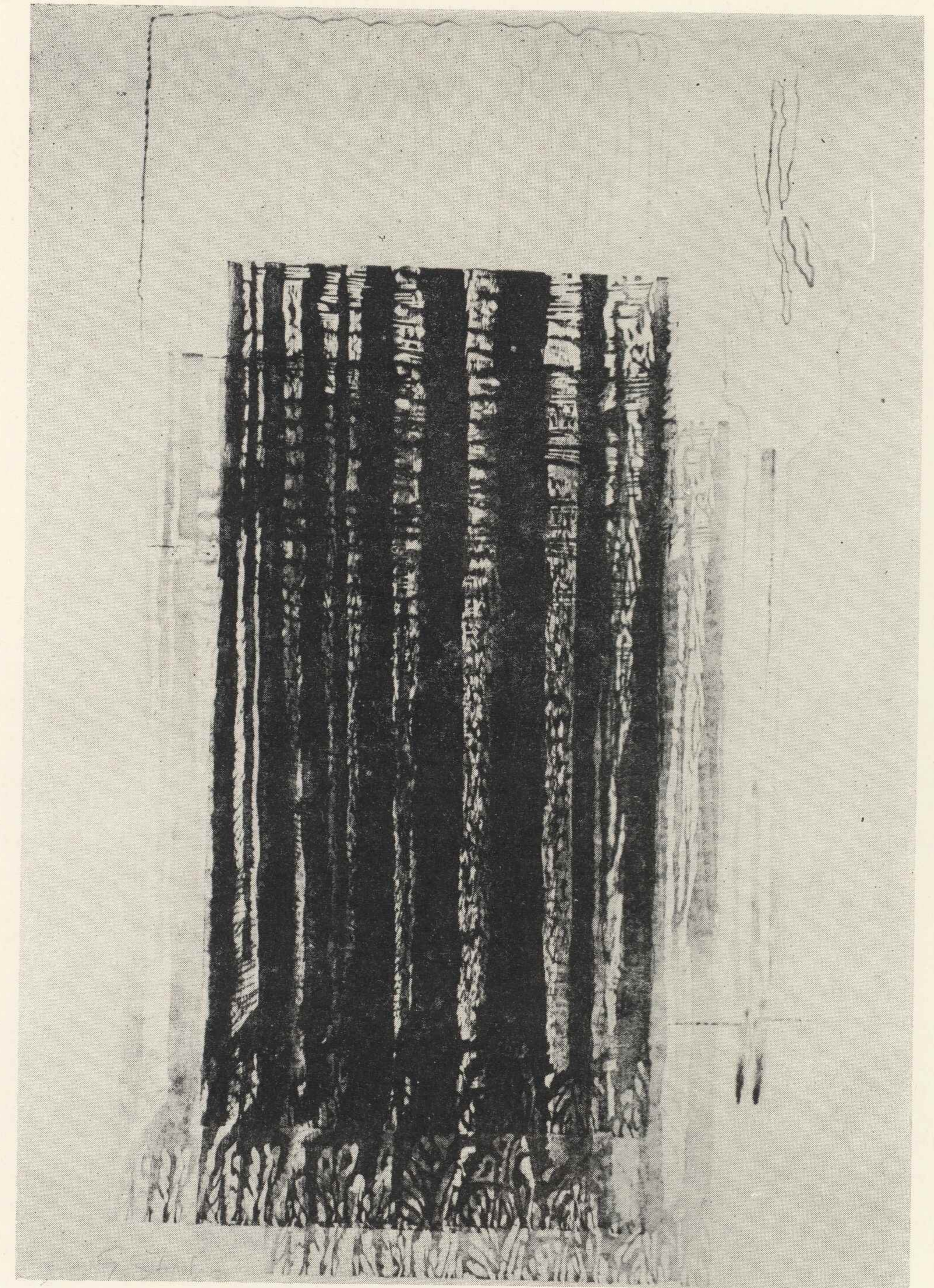
- 277—279 3 prace z albumu 18 akwafort „Paris”, wydanego przez „Aventinum”, Praga 1927, kolorowane akwaforty, 29,4 × 24,4
Własność GN R 144 330, R 144 331, R 144 332
280—281 2 ilustracje do książki Rogera Gilberte-Lecomte'a: „Sacre et Massarce de l'Amour”, 1960, litografie, 33,5 × 25,5
Własność GN R 151 397, R 151 398

GABRIEL ŠTRBA

Ur. w 1932 r. w Santovie. Uczył się w Szkole Przemysłu Artystycznego w Bratysławie, gdzie w 1952 r. uzyskał maturę. W 1959 r. ukończył Wyższą Szkołę Przemysłu Artystycznego w Pradze, Wydział Grafiki prof. K. Svolinskiego. Uprawia grafikę, przede wszystkim technikę drzeworytu oraz ilustrację książkową. Jego twórczość drzeworytnicza jest wynikiem podziwu dla sztuki ludowej i patosu grafiki ekspresjonistycznej. Regularnie bierze udział w wystawach w kraju i za granicą, gdzie zdobył między innymi nagrodami również srebrny Medal Akademii T. Campanelli w Rzymie. Jest wykładowcą w Średniej Szkole Przemysłu Artystycznego w Bratysławie. Mieszka w Bratysławie.

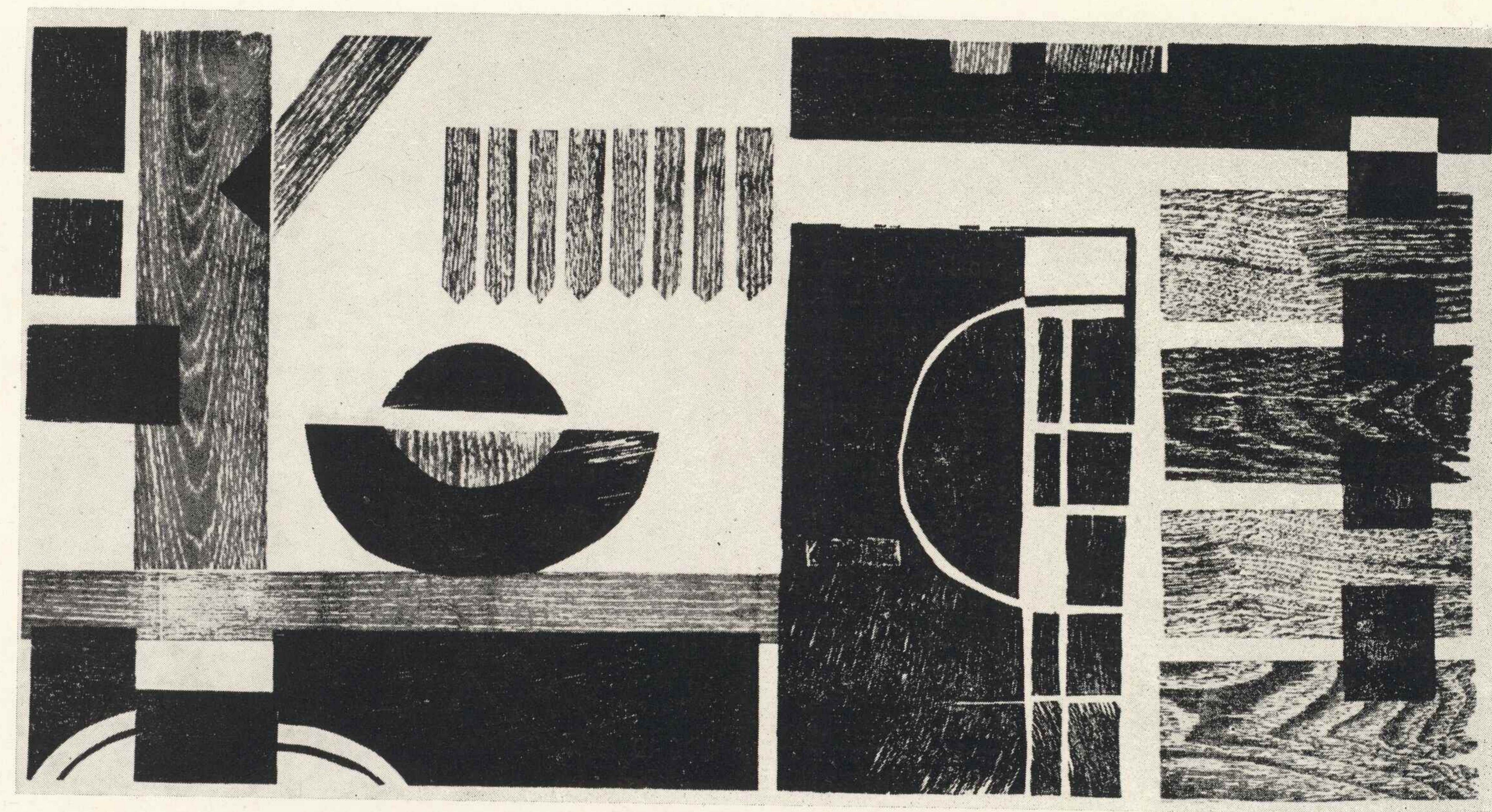
- 282 Saga, 1970, drzeworyt i rysunek ołówkiem, 58,5 × 50
Własność SGN G 7452
- 283 Modlitwa, 1970, drzeworyt i rysunek ołówkiem, 39,7 × 53
Własność SGN G 7455
- 284 Z cyklu „Los”, 1970, drzeworyt, 52,7 × 39,8
Własność SGN G 6666
- 285 Oskarżenie, 1970, drzeworyt i rysunek ołówkiem, 61,5 × 36
Własność SGN G 7451
- 286 Akrobatyka, 1970, drzeworyt i rysunek ołówkiem, 39,5 × 30
Własność SGN G 7450

IVAN ŠTUBŇA

Ur. w 1926 r. w Hiadeli. Kształcił się w latach 1948—1950 na Wydziale Plastyki Politechniki Słowackiej w Bratysławie u profesorów G. Mallego i J. Mudrocha. Twórczość w zakresie grafiki, malarstwa i prac monumentalno-dekoracyjnych. Jako członek grupy Mikuláša Galandy również i w grafice uparcie szuka własnej prostej formy wypowiedzi. Pod względem treści i techniki pozostaje wierny reminiscencjom sztuki ludowej. Mieszka w Martinie.

- 287 Zręby, 1969, drzeworyt, 26,9 × 50,8
Własność SGN G 7435
- 288 Kompozycja, 1970, drzeworyt, 30,2 × 52,7
Własność SGN G 7436
- 289 Mała Madonna, 1969, drzeworyt, 48,7 × 30,6
Własność SGN G 7437

MAX ŠVABINSKÝ
artysta narodowy

Ur. w 1873 r. w Kromieryżu, zmarł w 1962 r. w Pradze. Malarz, grafik (od 1897 r.), autor projektów witraży i mozaik. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze (w latach 1891—1897 u prof. M. Pirnera). Jako grafik był uczniem J. Mařáka. W latach 1910—1926 kierował specjalną pracownią graficzną ASP, do 1939 r. był tam profesorem malarstwa. Tematem jego prac graficznych są przede wszystkim obrazy z historii czeskiej kultury i współczesności, pejzaże i przyroda, tematyka biblijna, alegoryczna i mitologiczna. Jako pedagog i twórca stał się Švabinský klasykiem czeskiej grafiki współczesnej. W związku z setną rocznicą jego urodzin, włączoną do obchodów na całym świecie przez UNESCO, Galeria Narodowa w Pradze przygotowała retrospektywną wystawę jego dzieł.

- 290 Portret Eli Švabinskiej, 1906, akwaforta, 37,5 × 31,5
Własność GN R 79 110
- 291 Portret F. X. Šaldy, 1906, akwaforta, 36,7 × 29,2
Własność GN R 23 090
- 292 Portret Antonína Sovy, 1907, suchoryt, 24,5 × 23,3
Własność GN R 89 187
- 293 Letni dzień, 1907, akwaforta, 61 × 51,3
Własność GN R 23 345
- 294 Letnia noc, 1911, mezzotinta, 56 × 46,5
Własność GN R 25 536
- 295 Biała kamelia, 1911, mezzotinta, 48 × 40
Własność GN R 140 627

291. Max Švabinský, Portret F. X. Šaldy

FRANTIŠEK TICHÝ
zasłużony artysta

Ur. w 1896 r. w Pradze, zmarł tamże w 1961 r. Malarz, grafik, scenograf, ilustrator. W latach 1917—1923 studiował w praskiej Akademii Sztuk Pięknych u prof. V. Kratnera. W latach trzydziestych przebywał w Paryżu. Po 1945 r. był profesorem Wyższej Szkoły Przemysłu Artystycznego. Twórczość graficzna Tichego przypada na lata 1938—1959. Jej cechą charakterystyczną jest doskonałość techniki graficznej, zwłaszcza suchorytu, stosowanego zarówno w grafice warsztatowej, która najczęściej jest poetycką stylizacją środowiska cyrkowego, jak i w drukach małego formatu: ilustracjach, ex librisach itp. Twórczość Tichego należy do najwybitniejszych osiągnięć grafiki czeskiej lat czterdziestych i pięćdziesiątych.

- 296 Dachy Paryża, 1939, akwaforta, 14,1 × 28,1
Własność GN R 14 764
- 297 Zongler na koniu, 1941, akwaforta, 21,5 × 16,5
Własność GN R 15 437
- 298 Scapino, 1941, akwaforta, 29,2 × 21,8
Własność GN R 19 606
- 299 Na trapezie I, 1943, akwaforta, 27,7 × 19,5
Własność GN R 124 357
- 300 Wyższa szkoła, 1947, suchoryt, 41,9 × 32
Własność GN R 14 284
- 301 Marzenie, 1949, suchoryt, 27,8 × 31,5
Własność GN R 144 916

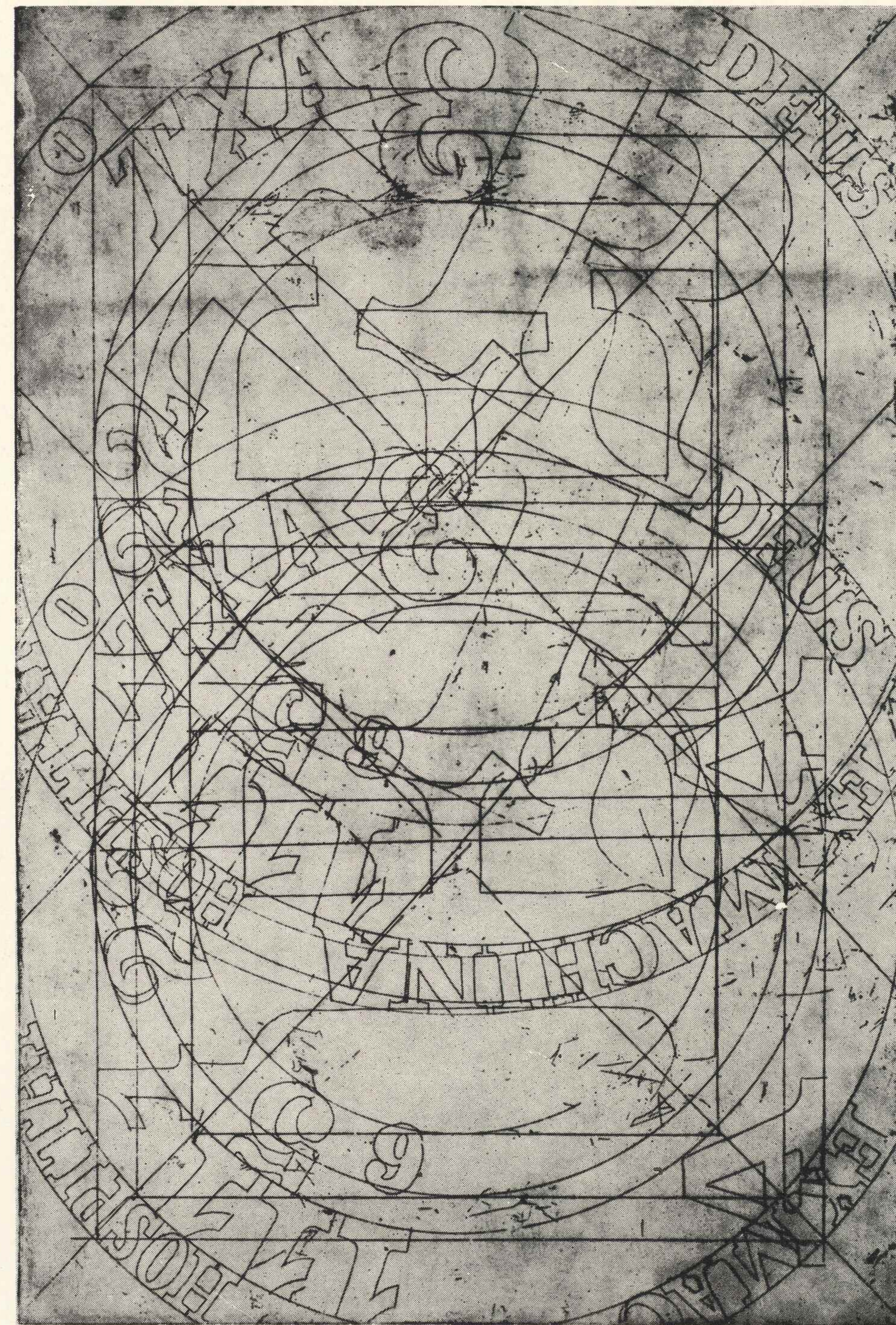
297. František Tichý, Zongler na koniu

MILOŠ URBÁSEK

Ur. w 1932 r. w Ostrawie. W latach 1958—1964 studiował na Wydziale Grafiki i Ilustracji Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie u prof. V. Hložníka. Uprawia malarstwo, grafikę, twórczość obiektów graficznych (plurim), ostatnio zaś sztukę akcji. Malarstwo i grafika są inspirowane konstruktywizmem, a zwłaszcza prace w których stosuje elementy pisma. Był jednym z inicjatorów bratysławskich Konfrontacji w latach 1961—1964, weryfikujących możliwości abstrakcji lirycznej, strukturalnej i geometrycznej. Od 1967 r. brał udział w szeregu wystąpień proklamujących niewystawową pozagaleryjną wypowiedź plastyczną i mających na celu aktywizację odbiorcy. Z powodzeniem brał udział w wielu wystawach krajowych i zagranicznych, gdzie zdobył szereg wyróżnień, a między innymi nagrodę Folkwang Presse w Essen w 1967 r. i nagrodę specjalną (zakup dzieła) na Międzynarodowej Wystawie Grafiki w Lublanie w 1969 r. Jest członkiem Klubu Grafików w Bratysławie. Mieszka w Bratysławie.

- 302 Z cyklu „Szyfry” XV, 1966, akwaforta, 32,8 × 48,2
Własność SGN G 5692
- 303 Z cyklu „Szyfry” XII, 1966, akwaforta, 32,8 × 41,8
Własność SGN G 5689
- 304 Z cyklu „Szyfry” VIII, 1966, akwaforta, 35,8 × 27,8
Własność SGN G 5687
- 305—306 2 prace z albumu powstałego z okazji rocznicy Rewolucji Październikowej (VI i X), 1972, barwna serigrafia, 47,1 × 47,1
Własność SGN G 8632, G 8635

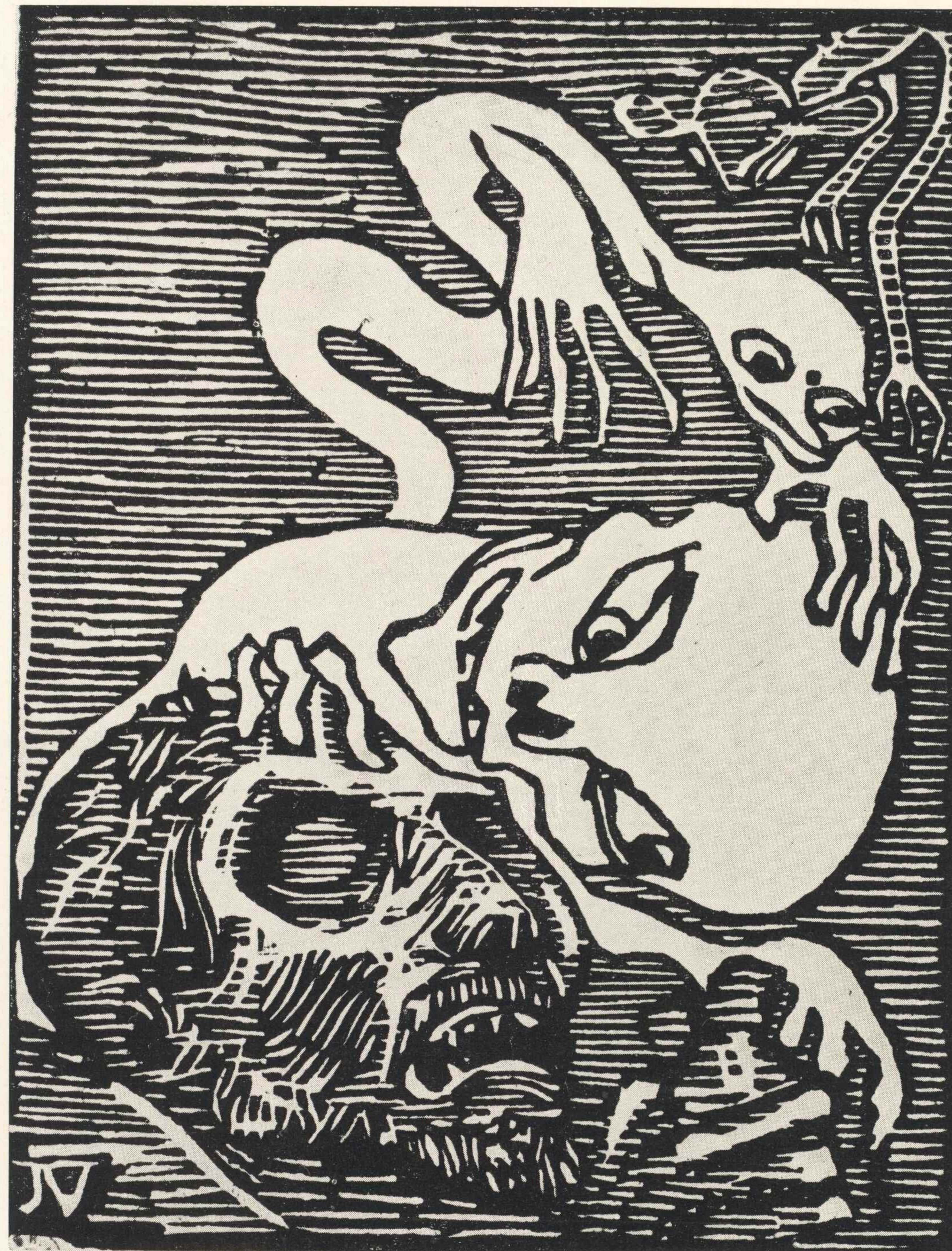

JOSEF VACHAL
zasłużony artysta

Ur. w 1884 r. w Milavči, zmarł w 1969 r. w Studeňanach. Malarz, grafik, snycerz i pisarz. Kształcił się w szkołach prywatnych. Najczęściej stosował technikę wielobarwnego drzeworytu, którym ilustrował również swoje własne utwory literackie, przez siebie składane, drukowane i oprawiane. W ostatnich latach grafikę Váchala pokazywano w szeregu retrospektywnych wystaw współczesnej sztuki czeskiej. Znaczenie jego twórczości podkreśliła wystawa indywidualna w 1966 r. Mistyczna i wizjonerska twórczość Váchala, wynikająca z postawy życiowej, należy do najbardziej swoistych rozdziałów grafiki czeskiej.

- 307 Kuszenie św. Antoniego, 1913, barwny drzeworyt, 21 × 20,9
Własność GN R 23 217
308 Rodzina wodnika, 1913, barwny drzeworyt, 21 × 21
Własność GN R 19 631
309 Rombońskie urwisko, 1919, barwny drzeworyt, 21,7 × 27
Własność GN R 92 082
310 Skąpiec, drzeworyt, 12 × 9,2
Własność GN R 81 106
311 Wichura, drzeworyt, 18 × 13,8
Własność GN R 81 096

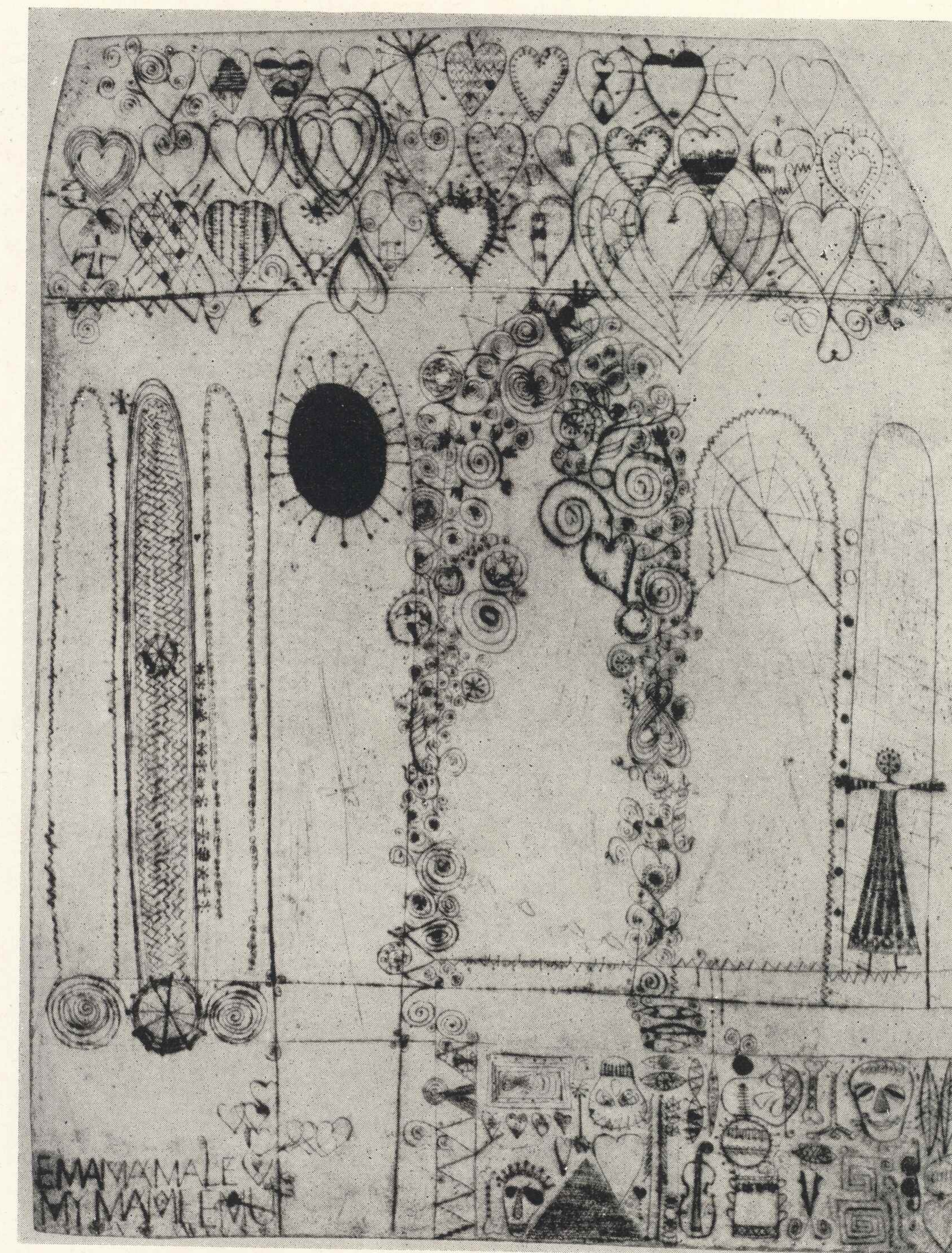
310. Josef Váchal, Skąpiec

BLANKA VOTAVOVÁ

Ur. w 1933 r. w Pradze. W latach 1952—1959 studiowała w praskiej Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego u profesorów Adolfa Hoffmeistera i Františka Muziki, uzyskując w nagrodę rok klasy mistrzowskiej. W latach 1960—1966 pracowała jako redaktor graficzny w wydawnictwie „Mladé letá” w Bratysławie. Uprawia grafikę oraz ilustrację. W obu dyscyplinach stosuje delikatny, ornamentalny rysunek. Mieszka w Bratysławie.

- 312 Dziwny dom. Z cyklu „Miasto”, 1969, suchoryt, 36 × 43
Własność SGN G 7228
- 313 Słońce. Z cyklu „Miasto”, 1969, suchoryt, 61,2 × 56
Własność SGN G 7231
- 314 Szkoła. Z cyklu „Miasto”, 1969, suchoryt, 48,6 × 37,5
Własność SGN G 7230

314. Blanka Votavová, Szkoła. Z cyklu „Miasto”

EUGEN WEIDLICH

Ur. w 1916 r. w Ostrogu. Grafik i typograf. Kształcił się w Szkole Rzemiosł Artystycznych w Brnie i Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze (1942 — u prof. J. Bendy i A. Strnadla). Od 1942 r. pracuje jako wykładowca liternictwa w Wyższej Szkole Przemysłu Artystycznego. Członek Stowarzyszenia Czeskich Artystów Plastyków „Hollar”. Wystawia od 1944 r. Brał udział w wystawach czeskiej grafiki za granicą. W okresie powojennym ilustrował tmiki wierszy z obozów koncentracyjnych. W litografiach, offsetach i innych technikach graficznych nawiązuje do swojej pracy w dziedzinie druku i pisma.

- 315 Kompozycja A — 54 (a), 1971, offset, 75,5 × 53,7
Własność GN R 162 289
- 316 Kompozycja F 42, 1971, offset, 53,5 × 76
Własność GN R 162 287
- 317 Kompozycja D 53, 1971, offset, 76,7 × 54
Własność GN R 162 288

ERNEST ZMETÁK

zasłużony artysta

Ur. w 1919 r. w Nowych Zamkach. W latach 1939—1943 studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Budapeszcie na Wydziale Malarstwa Monumentalnego u profesora Vilmosa Aba-Nováka. Po powrocie do Słowacji pracuje jako malarz, grafik, ilustrator oraz autor klasycznych mozaik. Odkrył dla grafiki słowackiej atrakcyjność ekspresyjnego niemieckiego drzeworytu i utrwalił inspirację drukami ludowymi. Przykład jego dokładnego, wystudiowanego rysunku, potem zaś — na odwrót — surowej pracy w drzeworycie — wywarł z początku wpływ na Grupę Mikuláša Galandy (założoną w 1957 r.), której członkowie należą dziś do czołowych przedstawicieli słowackiej sztuki. Mieszka w Bratysławie.

- 318 Ucieczka do Egiptu, 1947, kolorowany drzeworyt, 46,5 × 49,5
Własność SGN G 1568
- 319 Wieśniaczka, 1947, drzeworyt, 43,4 × 21,5
Własność SGN G 1561
- 320 Rozmowa, 1947, drzeworyt, 45,4 × 61,5
Własność SGN G 1562
- 321 Autoportret, 1947, drzeworyt, 31,5 × 21
Własność SGN G 1560
- 322 Wspomnienie letniego wieczoru, 1947, drzeworyt, 36,9 × 48,3
Własność SGN G 192

JAN ZRZAVÝ
artysta narodowy

Ur. w 1890 r. w Vadinie. Malarz, grafik i ilustrator. Studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego w Pradze. Od 1918 r. członek „Grupy Upartych”. Odbił liczne podróże artystyczne: do Francji (pejzaże bretońskie), Włoch (Wenecja i włoskie Quattrocento), Grecji (sztuka antyczna). Malarstwo Zrzavego, pejzaże i kompozycje figuralne, charakteryzuje poetycka wyobraźnia o symbolicznym wydźwięku. W grafice stworzył szereg litografii (pierwszy cykl w 1918 r.). Rysunkiem węglem ilustrował przede wszystkim poezję czeską (Mácha, Erben, Zeyer).

- 323 Dama w woalu, 1918, litografia, 31 × 23
Własność GN R 12 006
- 324 Zgryzota, 1918, litografia, 26,5 × 19,5
Własność GN R 131 939
- 325 Toaleta, 1918, litografia, 30,5 × 23,1
Własność GN R 131 940
- 326 Medytacja, 1918, litografia, 31 × 23
Własność GN R 131 941

Projekt ekspozycji:
JÓZEF MROSZCZAK

Projekt plakatu i opracowanie graficzne katalogu:
JERZY TREUTLER

Z języków czeskiego i słowackiego przełożył:
ANDRZEJ PIOTROWSKI

Redakcja katalogu:
MARIA MATUSIŃSKA (CBWA)

Zdjęcia:
Pracownia Fotograficzna Galerii Narodowej w Pradze —
SONA DIVIŠOVÁ, MARIE ŠONKOVÁ, VLADIMIR FYMAN

oraz
Pracownia Fotograficzna Słowackiej Galerii Narodowej w Bratysławie —
ČERVENÁ i UČNÍKOVÁ

Redakcja techniczna:
HENRYK MALKO (CBWA)

Nakład 700 egz. Cena zł 25.— R-58.

Drukarnia im. Rewolucji Październikowej. Warszawa. Zam. 1119/73

